

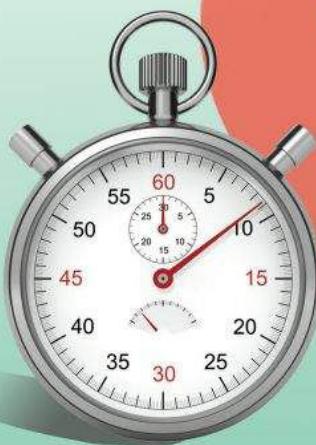
ĐỖ ĐỨC THÁI (Tổng Chủ biên) - ĐỖ TIỀN ĐẠT (Chủ biên)
NGUYỄN HOÀI ANH - TRẦN THUÝ NGÀ - NGUYỄN THỊ THANH SƠN

Toán 4

TẬP MỘT

BẢN MẪU

$$28 \times 100 = 2800$$

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ
XUẤT BẢN - THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM

ĐỖ ĐỨC THÁI (Tổng Chủ biên) – ĐỖ TIẾN ĐẠT (Chủ biên)
NGUYỄN HOÀI ANH – TRẦN THUÝ NGÀ – NGUYỄN THỊ THANH SƠN

Toán 4

(Sách đã được Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo
phê duyệt sử dụng trong cơ sở giáo dục phổ thông
tại Quyết định số 4434/QĐ-BGDDT ngày 21/12/2022)

TẬP MỘT

BẢN MẪU

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ
XUẤT BẢN – THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM

KÍ HIỆU DÙNG TRONG SÁCH

Số ? Tìm số thích hợp thay cho dấu ? trong ô ?

> < = ? Tìm dấu (>, <, =) thích hợp thay cho dấu ? trong ô ?

Bài tập luyện tập, thực hành

Bài tập vận dụng

* Em giữ gìn sách cẩn thận, không viết vào sách để sử dụng được lâu dài.

Các em học sinh lớp 4 yêu quý!

Năm học này, chúng tôi vui mừng được gặp lại và đồng hành cùng các em qua cuốn sách **Toán 4**.

Sách **Toán 4** (gồm hai tập) tiếp tục giúp các em học về số (số tự nhiên và phân số), về hình; làm tính cộng, trừ, nhân, chia với các số tự nhiên và phân số. Các em được làm quen với ứng dụng của Toán học trong cuộc sống qua các hoạt động như: cân, đo, đong, đếm, mua bán, trao đổi tiền tệ – hàng hoá và qua các hoạt động liên quan đến một số yếu tố thống kê, xác suất.

Với tinh thần “Mang cuộc sống vào bài học, đưa bài học vào cuộc sống”, sách **Toán 4** tích hợp nhiều nội dung liên quan đến: sinh hoạt, học tập hằng ngày của các em; các tri thức về khoa học, văn hoá, lịch sử, địa lí, kinh tế – xã hội, môi trường, biển đảo, công – nông nghiệp;...

Qua đó, các em không chỉ có thêm cơ hội phát triển năng lực tư duy, trí tưởng tượng, giàu có hơn trong nhận thức thế giới xung quanh mà còn củng cố thêm niềm tin: Học Toán rất có ích cho cuộc sống hằng ngày.

Đồng hành cùng các em trong sách **Toán 4** còn có các bạn nhỏ dễ thương và chú voi con ngộ nghĩnh. Toàn bộ những điều trên được thể hiện qua rất nhiều hình ảnh sinh động, qua các trò chơi và hoạt động thực hành lí thú.

Chúc các em học tập thật tốt, có thêm nhiều niềm vui tuổi thơ, say mê học Toán, tiếp tục hành trình khám phá thế giới toán học kì thú và yêu dấu của chúng ta.

Các tác giả

MỤC LỤC

	Trang		Trang		
I	Số tự nhiên	5	II	Các phép tính với số tự nhiên	63
1	Ôn tập về số và phép tính trong phạm vi 100 000	6	26	Phép cộng, phép trừ	64
2	Ôn tập về hình học và đo lường	8	27	Các tính chất của phép cộng	67
3	Ôn tập về một số yếu tố thống kê và xác suất	10	28	Tìm số trung bình cộng	69
4	Các số trong phạm vi 1 000 000	12	29	Tìm hai số khi biết tổng và hiệu của hai số đó	72
5	Các số trong phạm vi 1 000 000 (tiếp theo)	14	30	Luyện tập chung	74
6	Các số có nhiều chữ số	17	31	Nhân với số có một chữ số	76
7	Các số có nhiều chữ số (tiếp theo)	19	32	Nhân với số có hai chữ số	78
8	Luyện tập	22	33	Luyện tập	80
9	So sánh các số có nhiều chữ số	23	34	Các tính chất của phép nhân	81
10	Làm tròn số đến hàng trăm nghìn	26	35	Luyện tập	83
11	Luyện tập	28	36	Nhân với 10, 100, 1 000,...	84
12	Số tự nhiên. Dãy số tự nhiên	31	37	Luyện tập chung	86
13	Viết số tự nhiên trong hệ thập phân	33	38	Chia cho số có một chữ số	87
14	Yến, tạ, tấn	35	39	Chia cho 10, 100, 1 000,...	89
15	Giây	37	40	Chia cho số có hai chữ số	91
16	Thế kỉ	39	41	Luyện tập	93
17	Bài toán liên quan đến rút về đơn vị	41	42	Chia cho số có hai chữ số (tiếp theo)	95
18	Luyện tập	43	43	Luyện tập	97
19	Góc nhọn, góc tù, góc bẹt	44	44	Thương có chữ số 0	98
20	Đơn vị đo góc. Độ ($^{\circ}$)	46	45	Luyện tập	100
21	Hai đường thẳng vuông góc. Vẽ hai đường thẳng vuông góc	50	46	Luyện tập chung	102
22	Hai đường thẳng song song. Vẽ hai đường thẳng song song	54	47	Ước lượng tính	104
23	Luyện tập chung	57	48	Luyện tập	106
24	Em ôn lại những gì đã học	59	49	Biểu thức có chứa chữ	108
25	Em vui học Toán	61	50	Em ôn lại những gì đã học	111
			51	Em vui học Toán	113
			52	Ôn tập chung	116
				Bảng tra cứu từ ngữ	119

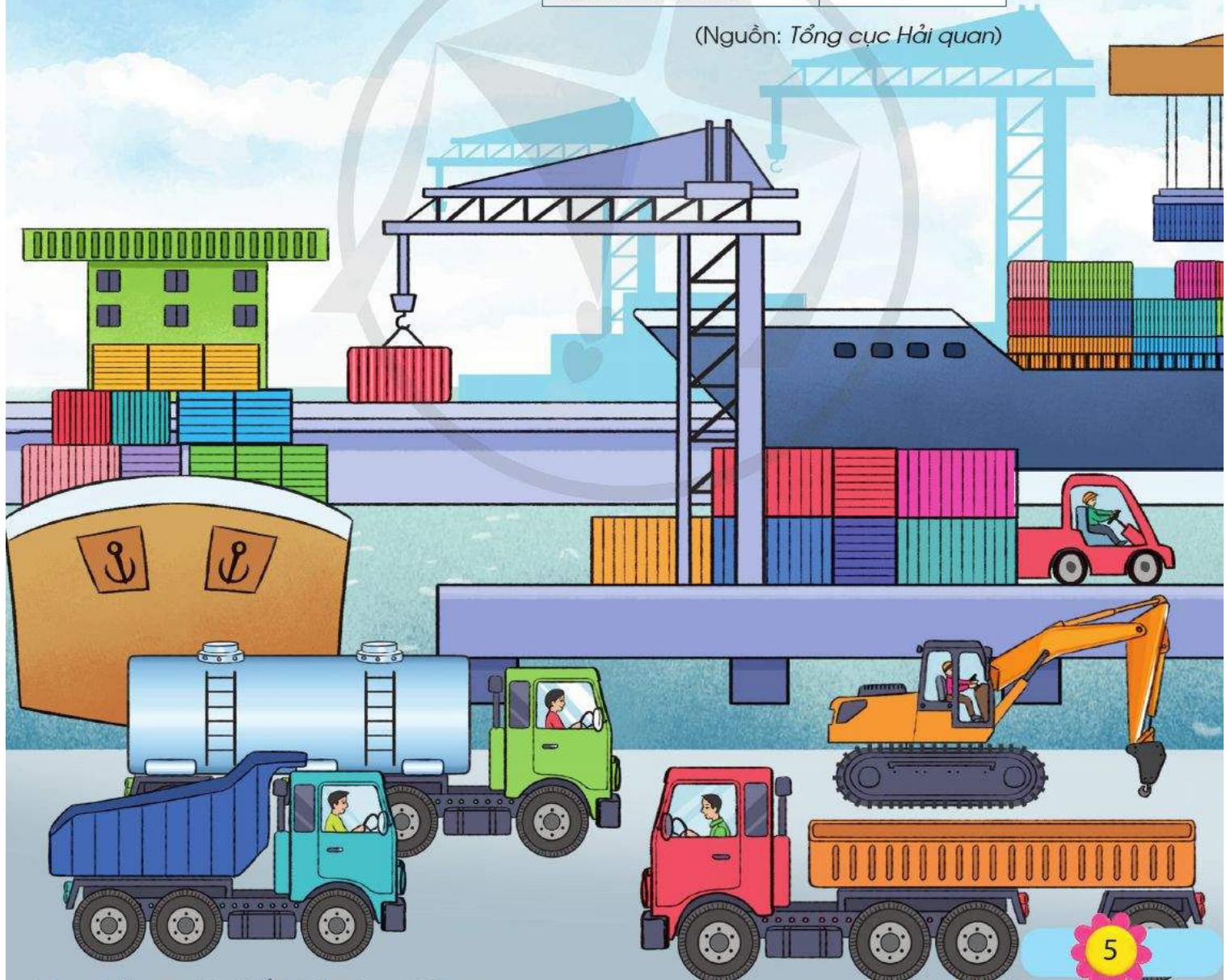
I

SỐ TỰ NHIÊN

Một số mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam
6 tháng đầu năm 2021

Tên hàng	Số lượng (tấn)
Gạo	3 027 071
Cà phê	843 650
Dầu thô	1 509 411
Cao su	713 438
Xơ, sợi dệt các loại	987 152
Sắt thép các loại	5 855 026

(Nguồn: Tổng cục Hải quan)

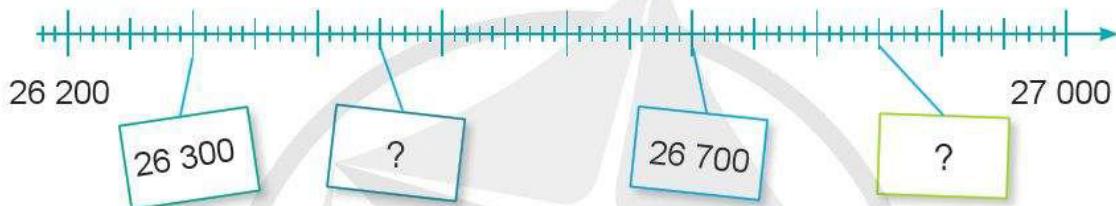

1. ÔN TẬP VỀ SỐ VÀ PHÉP TÍNH TRONG PHẠM VI 100 000

1 Trò chơi “Ai nhanh, ai đúng”

- Hai bạn, mỗi bạn viết một số bất kì, chẳng hạn: 12 315 và 30 820.
- Thực hiện cộng, trừ hai số vừa viết.
- Nhân số vừa viết với 2, chia số vừa viết cho 2.

2 a) Số ?

- Làm tròn số 26 358 đến hàng chục, hàng trăm, hàng nghìn, hàng chục nghìn.
- Sắp xếp các số sau theo thứ tự từ bé đến lớn:

29 999

90 000

20 990

29 909

3 Đặt tính rồi tính:

$$27\ 369 + 34\ 425$$

$$90\ 714 - 61\ 533$$

$$15\ 273 \times 3$$

$$36\ 472 : 4$$

- ## 4
- Số điểm cao nhất trong trò chơi tung bóng vào lưới hiện nay là 25 928 điểm. Kiên còn thiếu 2 718 điểm nữa là bằng số điểm đó. Hỏi Kiên đang có bao nhiêu điểm?

5

a) Chọn hai biểu thức có cùng giá trị:

$$(450 + 38) + 105 \rightarrow$$

$$989 + 0 \rightarrow$$

$$405 + 165 \rightarrow$$

$$231 + (153 + 924) \rightarrow$$

$$\left\{ \begin{array}{l} 0 + 989 \\ 450 + (38 + 105) \end{array} \right.$$

$$\left\{ \begin{array}{l} (231 + 153) + 924 \\ 165 + 405 \end{array} \right.$$

b) Tính giá trị của mỗi biểu thức sau:

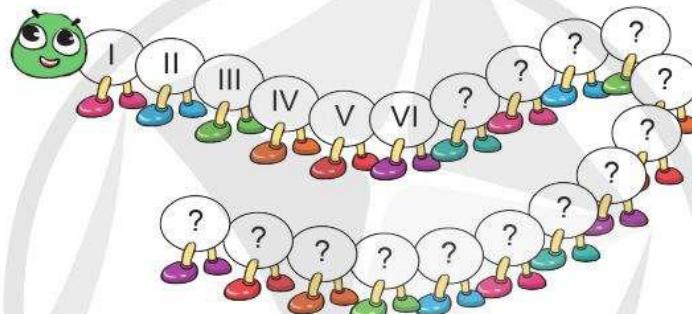
$$32 \times (15 - 6)$$

$$244 - 124 : 4$$

$$180 : (3 \times 2)$$

6

Tìm các số La Mã còn thiếu:

7

Hiền, Hải và Đức mua các loại bánh ở một tiệm bánh ngọt như sau:

- Hiền mua 4 hộp bánh, mỗi hộp có 3 chiếc bánh vị cam hết 36 000 đồng.
- Hải mua 5 hộp bánh, mỗi hộp có 2 chiếc bánh vị dâu hết 50 000 đồng.
- Đức mua 3 hộp bánh, mỗi hộp có 4 chiếc bánh vị sô-cô-la hết 48 000 đồng.

Theo em, trong các loại bánh trên, chiếc bánh loại nào giá bán cao nhất, chiếc bánh loại nào giá bán thấp nhất?

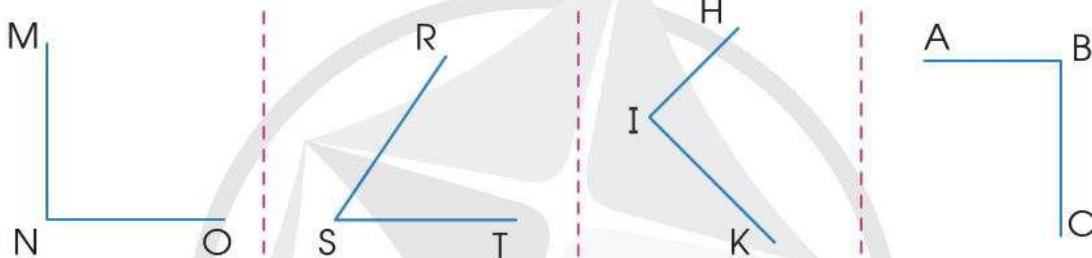

2. ÔN TẬP VỀ HÌNH HỌC VÀ ĐO LƯỜNG

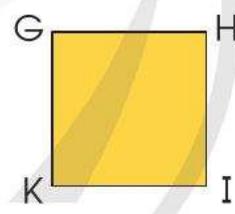
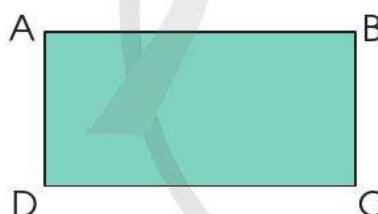
1 Trò chơi “Đố bạn”

- Kẻ tên các hình đã học.
- Nêu cách tính chu vi hình tam giác, hình tứ giác, hình chữ nhật, hình vuông.
- Nêu cách tính diện tích hình chữ nhật, hình vuông.
- Kẻ tên các đơn vị đo độ dài, khối lượng, dung tích, diện tích đã học.

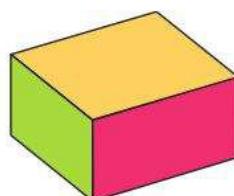
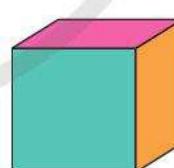
2 a) Dùng ê ke kiểm tra rồi nêu tên góc vuông, góc không vuông trong các hình sau:

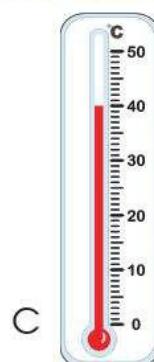
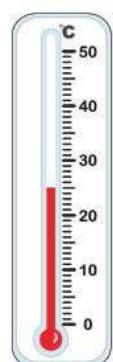
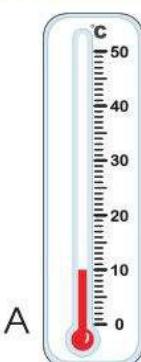
b) Đo độ dài các cạnh rồi tính chu vi, diện tích mỗi hình sau:

3 Sơn mỗi mặt của từng khối hình bên bằng một màu khác nhau. Theo em, cần bao nhiêu màu để sơn hết các mặt của từng khối hình đó?

4 Đọc nhiệt độ ghi trên mỗi nhiệt kế sau:

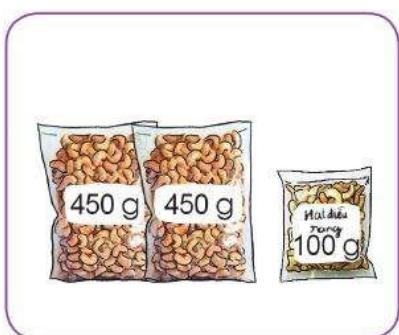
5 Chọn thẻ ghi cân nặng thích hợp với mỗi hình vẽ sau:

1 kg

2 kg

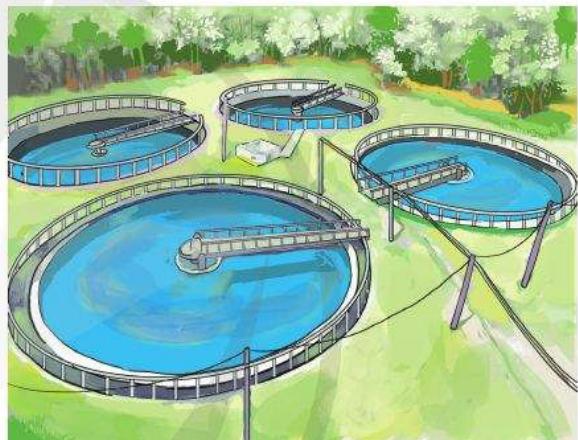
5 kg

6 Chọn đáp án đúng.

Hệ thống xử lí nước thải trong một cơ sở sản xuất mỗi ngày xử lí 36 000 l nước thải được chứa trong 4 chiếc bể như nhau.

Mỗi bể chứa số lít nước thải là:

- A. 4 000 l.
- B. 6 000 l.
- C. 9 000 l.
- D. 12 000 l.

7 Quan sát sơ đồ các gian hàng của một Hội chợ về sản phẩm thủ công mĩ nghệ và cho biết gian hàng nào có diện tích lớn nhất.

		Gốm sứ				
		Sơn mài				
Mây tre		Điêu khắc			Điêu khắc	Mây tre
		Đồ gỗ				

3. ÔN TẬP VỀ MỘT SỐ YẾU TỐ THỐNG KÊ VÀ XÁC SUẤT

1

Quan sát biểu đồ tranh sau rồi trả lời các câu hỏi:

Số cây cửa hàng bán được trong ngày thứ Bảy

Cây hoa ly	
Cây hoa hồng	
Cây hoa giấy	
Cây xương rồng	
Cây hoa nhài	
 = 4 cây	

Trong ngày thứ Bảy:

- Cửa hàng bán được những loại cây nào?
- Cửa hàng bán được bao nhiêu cây xương rồng?
- Loại cây nào cửa hàng bán được nhiều nhất?
- Cửa hàng bán được số cây hoa nhài gấp mấy lần số cây hoa ly?

2

Số học sinh đi xe buýt đến trường ở lớp 4C của một trường tiểu học được ghi lại như sau:

Số học sinh lớp 4C đi xe buýt đến trường

Ngày trong tuần	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Số học sinh	16	15	17	15	12

Quan sát bảng số liệu thống kê trên:

- Trả lời các câu hỏi:
  - Thứ Hai có bao nhiêu học sinh đi xe buýt đến trường?
  - Ngày nào có nhiều học sinh đi xe buýt đến trường nhất? Ngày nào có ít học sinh đi xe buýt đến trường nhất?
- Em hãy đặt thêm câu hỏi từ thông tin có được trong bảng số liệu thống kê trên.

- 3** Bạn Thảo được phân công ghi lại nhiệt độ vào lúc 10 giờ sáng của tất cả các ngày trong một tuần như ở bảng sau:

Nhiệt độ vào lúc 10 giờ sáng của các ngày trong một tuần

Ngày	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu	Thứ Bảy	Chủ nhật
Nhiệt độ ($^{\circ}\text{C}$)	23	21	20	21	26	28	27

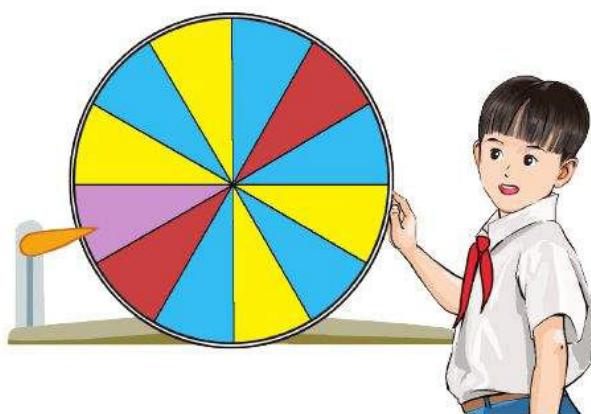
Quan sát bảng số liệu thống kê trên và trả lời các câu hỏi:

Vào lúc 10 giờ sáng:

- Ngày thứ Ba nhiệt độ là bao nhiêu độ C?
- Ngày Chủ nhật nhiệt độ là bao nhiêu độ C?
- Nhiệt độ cao nhất trong tuần là bao nhiêu độ C?
- Ngày nào trong tuần có nhiệt độ thấp nhất?
- Em có nhận xét gì về nhiệt độ của những ngày đầu tuần và những ngày cuối tuần?

- 4** An quay vòng quay một lần. Khi vòng quay dừng lại thì chiếc kim sẽ chỉ vào một ô đã tô màu. Theo em, chiếc kim có những khả năng chỉ vào ô màu nào?

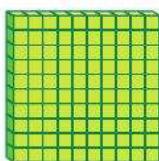
4. CÁC SỐ TRONG PHẠM VI 1 000 000

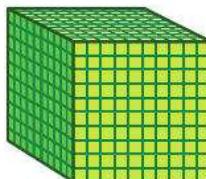
1 đơn vị
Viết số: 1

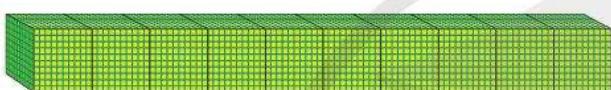
10 đơn vị = 1 chục
Viết số: 10

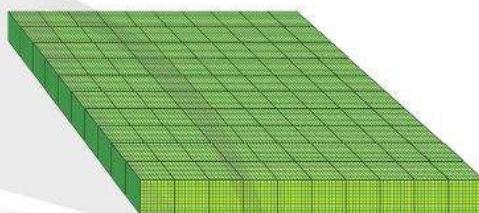
10 chục = 1 trăm
Viết số: 100

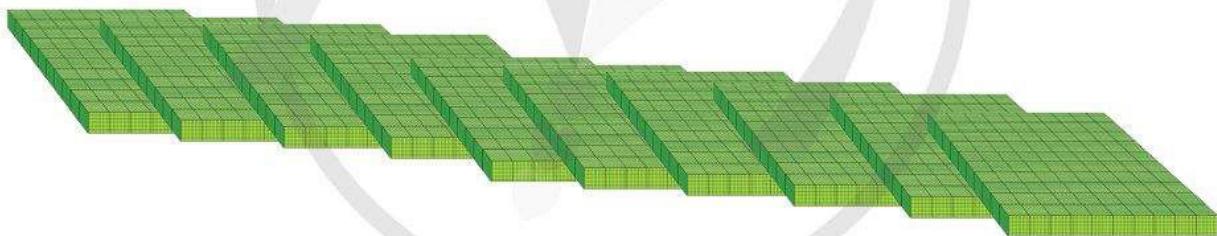
10 trăm = 1 nghìn
Viết số: 1 000

10 nghìn = 1 chục nghìn
Viết số: 10 000

10 chục nghìn = 1 trăm nghìn
Viết số: 100 000

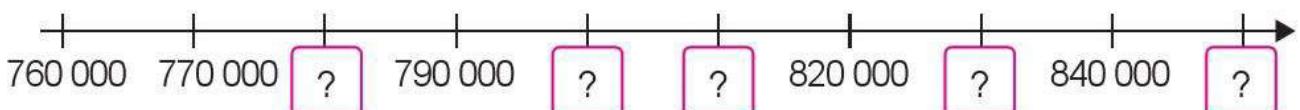
10 trăm nghìn = 1 triệu
Viết số: 1 000 000

1

a) Đọc các số sau: 200 000, 400 000, 560 000, 730 000, 1 000 000.

b) Viết các số sau: một trăm nghìn, sáu trăm nghìn, chín trăm nghìn, một triệu, hai trăm ba mươi nghìn, bốn trăm hai mươi nghìn, tám trăm chín mươi nghìn.

2 Số ?

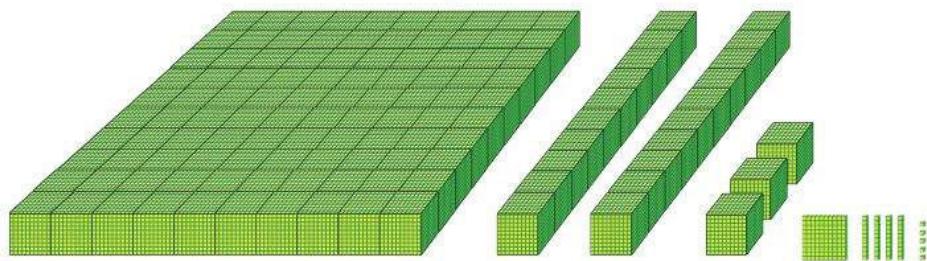
3 a) Mỗi bạn đã tiết kiệm được bao nhiêu tiền?

b) Hà mua một chiếc tai nghe với giá 260 000 đồng. Quan sát các tờ tiền Hà đưa cho cô bán hàng. Theo em, Hà đã trả đủ tiền chưa?

5. CÁC SỐ TRONG PHẠM VI 1 000 000 (tiếp theo)

123 145

Một trăm hai mươi ba nghìn một trăm bốn mươi lăm

Hàng						Số 123 145 gồm
Trăm nghìn	Chục nghìn	Nghìn	Trăm	Chục	Đơn vị	1 trăm nghìn 2 chục nghìn 3 nghìn 1 trăm 4 chục 5 đơn vị.
1	2	3	1	4	5	

1 Thực hiện (theo mẫu):

Viết số	Trăm nghìn	Chục nghìn	Nghìn	Trăm	Chục	Đơn vị	Đọc số
356 871	3	5	6	8	7	1	Ba trăm năm mươi sáu nghìn tám trăm bảy mươi một
436 572	?	?	?	?	?	?	?
245 694	?	?	?	?	?	?	?
203 649	?	?	?	?	?	?	?
723 025	?	?	?	?	?	?	?
154 870	?	?	?	?	?	?	?

2

a) Đọc các số sau:

48 456

809 824

315 211

673 105

b) Viết các số sau:

- Hai mươi hai nghìn năm trăm hai mươi lăm,
- Bốn trăm mươi tám nghìn ba trăm linh bốn,
- Năm trăm hai mươi bảy nghìn sáu trăm bốn mươi mốt,
- Tám mươi bảy nghìn sáu trăm linh một,
- Chín nghìn không trăm ba mươi tư.

3

Nói (theo mẫu):

Mẫu: Số 957 418 gồm 9 trăm nghìn 5 chục nghìn 7 nghìn 4 trăm 1 chục 8 đơn vị.

a) Số 434 715 gồm ? trăm nghìn ? chục nghìn ? nghìn ? trăm ? chục ? đơn vị.

b) Số 658 089 gồm ? trăm nghìn ? chục nghìn ? nghìn ? trăm ? chục ? đơn vị.

c) Số 120 405 gồm ? trăm nghìn ? chục nghìn ? nghìn ? trăm ? chục ? đơn vị.

4

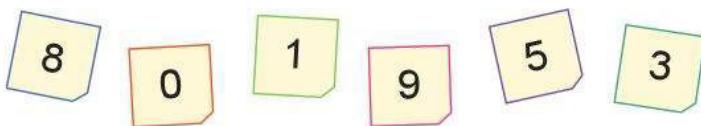
Viết mỗi số sau thành tổng (theo mẫu):

Mẫu: $152\ 314 = 100\ 000 + 50\ 000 + 2\ 000 + 300 + 10 + 4$

35 867, 83 769, 283 760, 50 346, 176 891.

5

a) Lấy các thẻ như sau:

Xếp số có đủ cả sáu chữ số trên, trong đó chữ số hàng chục nghìn là 1 rồi ghi lại số vừa xếp được, chẳng hạn: 810 593, 319 850.

b) Em hãy xếp năm số tương tự như trên rồi ghi lại kết quả.

6

Đọc các số nói về sức chứa của một số sân vận động trên thế giới được thống kê trong bảng dưới đây:

Sân vận động Nu-cam (Tây Ban Nha)

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

Tên sân vận động	Quốc gia	Số lượng chỗ ngồi	Đọc số
Nu-cam	Tây Ban Nha	120 000	?
Oem-bờ-li	Anh	90 000	?
Mỹ Đình (Hà Nội)	Việt Nam	40 192	?
Thiên Trường (Nam Định)	Việt Nam	30 000	?
Thống Nhất (Thành phố Hồ Chí Minh)	Việt Nam	25 000	?

(Nguồn: <https://vi.wikipedia.org>)

7

Em hãy tìm trên sách, báo, tạp chí các số có sáu chữ số và ghi lại những thông tin liên quan đến các số đó.

6. CÁC SỐ CÓ NHIỀU CHỮ SỐ

Năm 2020, số dân của thành phố Hà Nội khoảng hơn 8 triệu người.

(Ảnh: Bình Nguyên)

Năm 2020, số dân của Thành phố Hồ Chí Minh khoảng hơn 9 triệu người.

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

- 10 trăm nghìn gọi là **1 triệu**, viết là: 1 000 000.
- 10 triệu gọi là **1 chục triệu**, viết là: 10 000 000.
- 10 chục triệu gọi là **1 trăm triệu**, viết là: 100 000 000.
- 10 trăm triệu gọi là **1 tỉ**, viết là: 1 000 000 000.

1

- a) Hãy đếm thêm 1 triệu từ 1 triệu đến 10 triệu.
- b) Hãy đếm thêm 1 chục triệu từ 1 chục triệu đến 1 trăm triệu.
- c) Hãy đếm thêm 1 trăm triệu từ 1 trăm triệu đến 1 tỉ.

2

a) Đọc các số sau: 2 000 000, 5 000 000, 40 000 000, 600 000 000.

b) Viết các số sau rồi cho biết mỗi số có bao nhiêu chữ số, mỗi số có bao nhiêu chữ số 0:

Tám mươi nghìn

Sáu mươi triệu

Ba mươi hai triệu

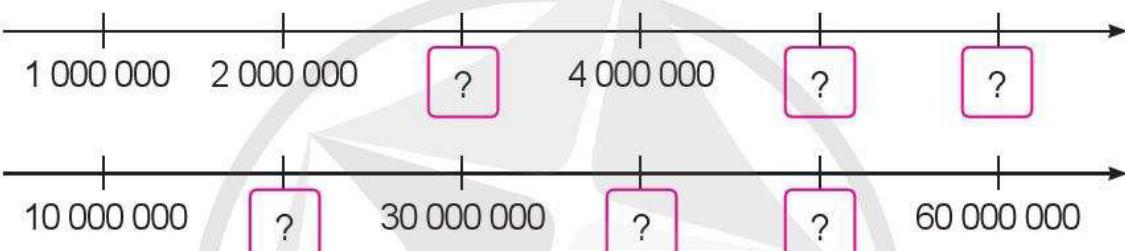
Bốn triệu

Năm trăm triệu

Hai trăm bốn mươi triệu

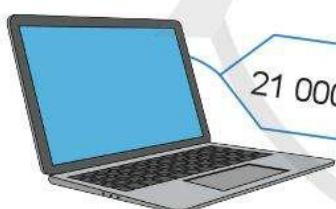
3

Số ?

4

Nói cho bạn nghe giá bán của một số đồ vật sau:

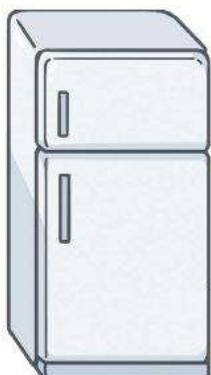
21 000 000 đồng

Máy tính xách tay

9 000 000 đồng

Máy giặt

12 000 000 đồng

Tủ lạnh

650 000 000 đồng

Ô tô

7. CÁC SỐ CÓ NHIỀU CHỮ SỐ (tiếp theo)

Số	Lớp triệu			Lớp nghìn			Lớp đơn vị		
	Hàng trăm triệu	Hàng chục triệu	Hàng triệu	Hàng trăm nghìn	Hàng chục nghìn	Hàng nghìn	Hàng trăm	Hàng chục	Hàng đơn vị
532 187 629	5	3	2	1	8	7	6	2	9

Viết số: 532 187 629.

Đọc số: Năm trăm ba mươi hai triệu một trăm tám mươi bảy nghìn sáu trăm hai mươi chín.

Chú ý:

- Hàng đơn vị, hàng chục, hàng trăm hợp thành **lớp đơn vị**. Hàng nghìn, hàng chục nghìn, hàng trăm nghìn hợp thành **lớp nghìn**. Hàng triệu, hàng chục triệu, hàng trăm triệu hợp thành **lớp triệu**.
- Khi đọc số có nhiều chữ số, ta tách số thành từng lớp, từ lớp đơn vị đến lớp nghìn rồi lớp triệu, mỗi lớp có ba hàng. Sau đó, dựa vào cách đọc số có tới ba chữ số thuộc từng lớp để đọc và đọc từ trái sang phải.

Ví dụ:

Đọc số: Bốn trăm mươi ba triệu bảy trăm năm mươi mốt nghìn hai trăm bốn mươi sáu.

1 Thực hiện (theo mẫu):

a)

Số	Lớp triệu			Lớp nghìn			Lớp đơn vị		
	Hàng trăm triệu	Hàng chục triệu	Hàng triệu	Hàng trăm nghìn	Hàng chục nghìn	Hàng nghìn	Hàng trăm	Hàng chục	Hàng đơn vị
317 148 255	3	1	7	1	4	8	2	5	5
29 820 356		?	?	?	?	?	?	?	?
4 703 622			?	?	?	?	?	?	?

b)

Số	Đọc số	Lớp triệu			Lớp nghìn			Lớp đơn vị		
		Hàng trăm triệu	Hàng chục triệu	Hàng triệu	Hàng trăm nghìn	Hàng chục nghìn	Hàng nghìn	Hàng trăm	Hàng chục	Hàng đơn vị
368 944 142	Ba trăm sáu mươi tám triệu chín trăm bốn mươi tư nghìn một trăm bốn mươi hai	3	6	8	9	4	4	1	4	2
?	Sáu trăm hai mươi triệu bốn trăm linh ba nghìn năm trăm	?	?	?	?	?	?	?	?	?
502 870 031	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

2

a) Đọc các số sau: 48 320 103, 2 600 332, 710 108 280, 8 000 001.

b) Viết các số sau:

- Hai trăm bảy mươi lăm triệu,
- Sáu trăm bốn mươi mốt triệu tám trăm hai mươi nghìn,
- Chín trăm mười lăm triệu một trăm bốn mươi tư nghìn bốn trăm linh bảy,
- Hai trăm linh bốn triệu năm trăm sáu mươi bảy nghìn hai trăm.

c) Nêu giá trị của chữ số 3 trong mỗi số ở bảng sau (theo mẫu):

Số	73 851	31 091	69 358	402 473	3 075 229
Giá trị của chữ số 3	3 000	?	?	?	?

3 Viết mỗi số sau thành tổng (theo mẫu):

Mẫu: $2\ 196\ 245 = 2\ 000\ 000 + 100\ 000 + 90\ 000 + 6\ 000 + 200 + 40 + 5$

$3\ 195\ 204, 704\ 090, 32\ 000\ 450, 68\ 041\ 071.$

4 Số liệu điều tra dân số của một số quốc gia tính đến ngày 21 tháng 6 năm 2022 được thống kê trong bảng dưới đây:

Quốc gia	Số dân (người)
Lào	7 478 294
Phi-líp-pin	112 470 460
Việt Nam	98 932 814
Thái Lan	70 074 776

(Nguồn: <https://danso.org>)

Em hãy đọc và nói cho bạn nghe số dân của mỗi quốc gia trên.

5 Trò chơi “Truy tìm mật mã”

Tìm mật mã để mở chiếc két, biết rằng đó là một số có sáu chữ số với những thông tin sau:

- Chữ số hàng trăm nghìn lớn hơn 2 và nhỏ hơn 4,
- Chữ số hàng đơn vị là số lớn nhất có một chữ số,
- Chữ số hàng chục bằng chữ số hàng trăm,
- Chữ số hàng nghìn là 7,
- Chữ số hàng chục là 2,
- Chữ số hàng chục nghìn là 0.

8. LUYỆN TẬP

1

a) Đọc các số sau: 465 399, 10 000 000, 568 384 000, 1 000 000 000.

b) Viết các số sau rồi cho biết mỗi số có bao nhiêu chữ số:

Chín trăm sáu mươi bảy triệu

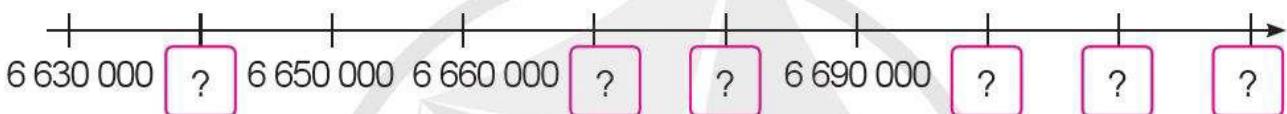
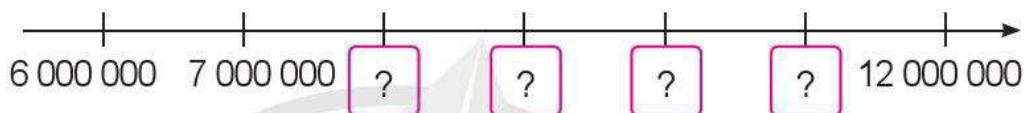
Bốn trăm bốn mươi tư triệu

Một tỉ

Hai mươi bảy triệu năm trăm nghìn

2

Số ?

3

a) Đọc các số sau và cho biết chữ số 7 trong mỗi số đó thuộc hàng nào, lớp nào: 3 720 598, 72 564 000, 897 560 212.

b) Viết mỗi số sau thành tổng (theo mẫu):

Mẫu: $9\ 156\ 372 = 9\ 000\ 000 + 100\ 000 + 50\ 000 + 6\ 000 + 300 + 70 + 2$

8 151 821, 2 669 000, 6 348 800, 6 507 023.

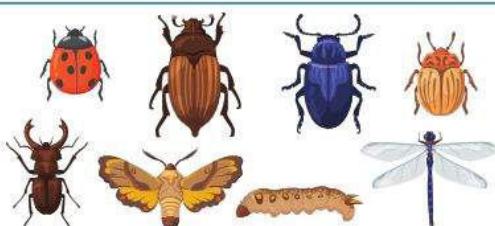
c) Sử dụng đơn vị là triệu viết lại mỗi số sau (theo mẫu):

Mẫu: 32 000 000 viết là 32 triệu.

2 000 000, 380 000 000, 456 000 000, 71 000 000.

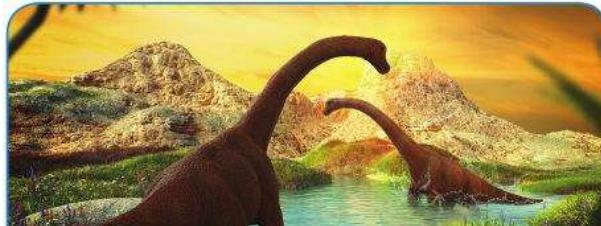
4

Đọc thông tin sau và nói cho bạn nghe các số em đọc được:

Theo một số điều tra, tính đến năm 2021 trên thế giới có khoảng 920 000 loài côn trùng.

(Nguồn: <https://worldatlas.com>)

Khoảng 66 triệu năm trước, tất cả khủng long trên thế giới đã bị tuyệt chủng.

(Nguồn: <https://baotintuc.vn>)

9. SO SÁNH CÁC SỐ CÓ NHIỀU CHỮ SỐ

Năm 2019, số khách quốc tế đến Việt Nam bằng phương tiện nào nhiều nhất?

2019	ĐƯỜNG HÀNG KHÔNG 14 377 509
	ĐƯỜNG BỘ 3 366 967
	ĐƯỜNG BIỂN 264 115

(Nguồn: <https://itdr.org.vn>)

1. So sánh 264 115 và 3 366 967

Số 264 115 có sáu chữ số. Số 3 366 967 có bảy chữ số.

Vậy $264\ 115 < 3\ 366\ 967$ hay $3\ 366\ 967 > 264\ 115$.

Trong hai số không có cùng số chữ số:

- a) Số nào có ít chữ số hơn thì bé hơn.
- b) Số nào có nhiều chữ số hơn thì lớn hơn.

2. So sánh 217 466 và 213 972

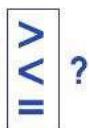
Trăm nghìn	Chục nghìn	Nghìn	Trăm	Chục	Đơn vị
2	1	7	4	6	6
2	1	3	9	7	2

↓   ↓   ↓
 2 = 2   1 = 1   7 > 3

Vậy $217\ 466 > 213\ 972$ hay $213\ 972 < 217\ 466$.

Nếu hai số có cùng số chữ số, ta lần lượt so sánh từng cặp chữ số trên cùng một hàng (kể từ trái sang phải), cho đến khi xuất hiện cặp chữ số đầu tiên khác nhau. Ở cặp chữ số khác nhau đó, chữ số nào lớn hơn thì số chứa chữ số đó lớn hơn.

1

?

10 000 ? 9 999

10 000 000 ? 9 999 999

37 093 348 ? 109 234 006

2 000 123 ? 2 000 123

16 689 650 ? 15 710 001

903 125 901 ? 973 125 901

2

a) Sắp xếp các số sau theo thứ tự từ bé đến lớn:

332 085

120 796

87 900

332 002

b) Sắp xếp các số sau theo thứ tự từ lớn đến bé:

6 839 576

6 832 686

6 832 710

3

Cho các số sau:

320 676 934

320 656 987

87 654 299

320 437 101

a) Tìm số bé nhất.

b) Tìm số lớn nhất.

4

Chọn chữ số thích hợp cho ô $\boxed{?}$:

65 09 $\boxed{?}$ $> 65 098$

200 5 $\boxed{?}$ 9 $< 200 510$

390 21 $\boxed{?}$ $= 390 215$

129 $\boxed{?}$ 02 $> 129 878$

57 $\boxed{?}$ 967 369 $< 571 824 169$

23 $\boxed{?}$ 400 100 $= 235 400 100$

5

Bảng thống kê dưới đây cho biết số lượng người của một số dân tộc ở Tây Nguyên tính đến ngày 1 tháng 4 năm 2019:

Dân tộc	Số người
Ba Na	258 723
Gia Rai	506 372
Ê Đê	359 334
Mnông	109 883

(Nguồn: *Tổng cục Thống kê*)

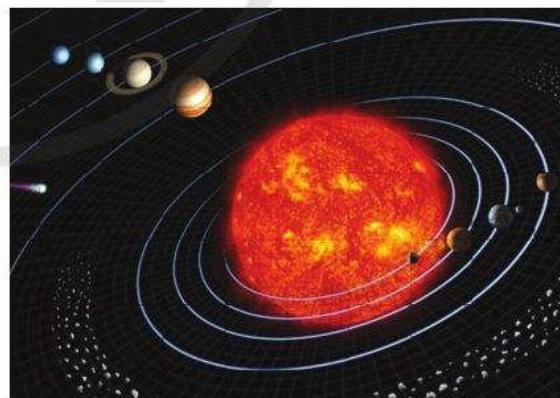

Hãy đọc bảng và sắp xếp tên các dân tộc trên theo thứ tự số người tăng dần.

6

Hệ Mặt Trời gồm 8 hành tinh đó là: Sao Thuỷ, Sao Kim, Trái Đất, Sao Hoả, Sao Mộc, Sao Thổ, Sao Thiên Vương, Sao Hải Vương.

Hành tinh	Đường kính (km)
Sao Thuỷ	4 879
Sao Kim	12 104
Trái Đất	12 756
Sao Hoả	6 792
Sao Mộc	142 984
Sao Thổ	120 536
Sao Thiên Vương	51 118
Sao Hải Vương	49 528

(Nguồn: <https://solarsystem.nasa.gov>)

So sánh đường kính của Trái Đất với đường kính của các hành tinh: Sao Mộc, Sao Thuỷ, Sao Hoả, Sao Thổ.

10. LÀM TRÒN SỐ ĐẾN HÀNG TRĂM NGHÌN

Tiền điện nhà chị là
299 460 đồng.

Tôi gửi anh
300 000 đồng.

Ví dụ: Làm tròn các số 320 000, 370 000 và 350 000 đến hàng trăm nghìn

• Ta thấy: Số 320 000 gần với số 300 000 hơn số 400 000.

Vậy: Khi làm tròn số **320 000** đến hàng trăm nghìn, ta được số **300 000**.

• Ta thấy: Số 370 000 gần với số 400 000 hơn số 300 000.

Vậy: Khi làm tròn số **370 000** đến hàng trăm nghìn, ta được số **400 000**.

• Ta thấy: Số 350 000 cách đều hai số 300 000 và 400 000.

Quy ước: Khi làm tròn số **350 000** đến hàng trăm nghìn, ta được số **400 000**.

1. Làm tròn các số sau đến hàng trăm nghìn:

340 000

850 000

6 710 000

270 000

9 360 000

2 Làm tròn các số sau đến hàng chục nghìn, hàng trăm nghìn:

Số	Làm tròn đến	
	Hàng chục nghìn	Hàng trăm nghìn
675 900	?	?
23 414 120	?	?
407 158 032	?	?

3 Làm tròn giá bán các mặt hàng sau đến hàng trăm nghìn:

4 Khoảng cách từ Sao Hoả đến Mặt Trời khoảng 214 261 742 km.

(Nguồn: <https://solarsystem.nasa.gov>)

Bạn Vân Anh nói rằng khoảng cách từ Sao Hoả đến Mặt Trời khoảng 214 260 000 km. Theo em, Vân Anh đã làm tròn số đó đến hàng nào?

5 Viết một số có nhiều chữ số rồi đồ bạn làm tròn số đó đến hàng trăm, hàng nghìn, hàng chục nghìn, hàng trăm nghìn.

Hay làm tròn số 453 728 đến hàng nghìn.

Làm tròn số 453 728 đến hàng nghìn, ta được số 454 000.

11. LUYỆN TẬP

1 Thực hiện (theo mẫu):

Số	Lớp triệu			Lớp nghìn			Lớp đơn vị			Đọc số
	Hàng trăm triệu	Hàng chục triệu	Hàng triệu	Hàng trăm nghìn	Hàng chục nghìn	Hàng nghìn	Hàng trăm	Hàng chục	Hàng đơn vị	
150 927 643	1	5	0	9	2	7	6	4	3	Một trăm năm mươi triệu chín trăm hai mươi bảy nghìn sáu trăm ba mươi ba
293 190 180	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
303 000 000	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
765 174 524	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
591 210 000	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

2 Viết các số sau rồi cho biết mỗi số có bao nhiêu chữ số, mỗi số có bao nhiêu chữ số:

Ba mươi chín nghìn

Sáu trăm nghìn

Tám mươi lăm triệu

Hai mươi triệu

Bảy trăm triệu

3 Số chẵn, số lẻ

- Số chia hết cho 2 là số chẵn.

Chẳng hạn: 0, 2, 4, 6, 8,..., 156, 158, 160,... là các số chẵn.

Ghi chú: Số chia hết cho 2 là số chia cho 2 không còn dư.

- Số không chia hết cho 2 là số lẻ.

Chẳng hạn: 1, 3, 5, 7, 9,..., 567, 569, 571,... là các số lẻ.

Ghi chú: Số không chia hết cho 2 là số chia cho 2 còn dư 1.

a) Trong các số 41, 42, 43, 100, 3 015, 60 868, số nào là số chẵn? Số nào là số lẻ?

b) Nhận xét về chữ số tận cùng trong các số lẻ, các số chẵn ở câu a.

c) Đọc thông tin sau rồi lấy ví dụ minh họa:

- Các số có chữ số tận cùng là 0, 2, 4, 6, 8 thì chia hết cho 2.
- Các số có chữ số tận cùng là 1, 3, 5, 7, 9 thì không chia hết cho 2.

4 a) Nêu số chẵn thích hợp cho mỗi ô $\boxed{?}$ sau:

280, 282, 284, $\boxed{?}$, $\boxed{?}$, 290.

b) Nêu số lẻ thích hợp cho mỗi ô $\boxed{?}$ sau:

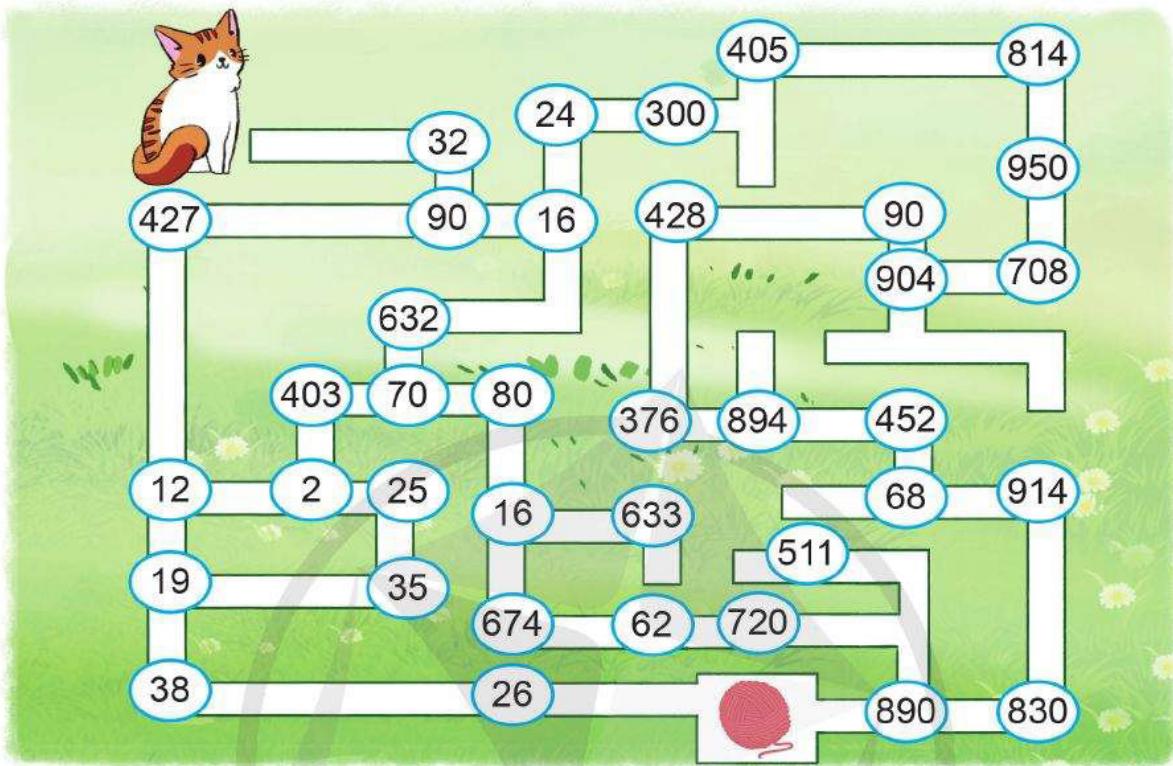
8 167, 8 169, 8 171, $\boxed{?}$, $\boxed{?}$, 8 177.

5 Viết một số có bốn chữ số rồi đố bạn số đó là số chẵn hay số lẻ.

Đố bạn 2 022 là
số chẵn hay số lẻ?

- 6** Em hãy chỉ đường giúp chú Mèo tìm được cuộn len bị thất lạc bằng cách đi theo con đường ghi các số chẵn:

- 7** Bảng dưới đây cho biết thông tin về dân số của một số tỉnh, thành phố ở nước ta năm 2020:

a) Em hãy đọc số dân của các tỉnh, thành phố đó theo thứ tự tăng dần.

b) Em hãy làm tròn số dân của các tỉnh, thành phố đó đến hàng trăm nghìn.

Tỉnh, thành phố	Số dân (người)
Thái Bình	1 870 300
Đà Nẵng	1 169 500
Bình Dương	2 580 600
Quảng Ninh	1 337 600

(Nguồn: Tổng cục Thống kê)

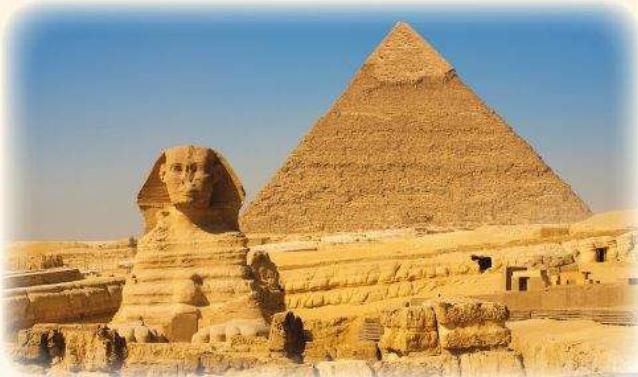
- 8** Em hãy tìm hiểu giá tiền một số đồ vật có giá trị đến triệu đồng, chục triệu đồng, trăm triệu đồng rồi ghi lại.

Ví dụ:

- Chiếc máy vi tính có giá khoảng 8 triệu đồng.
- Chiếc tủ lạnh có giá khoảng 23 triệu đồng.
- Chiếc ô tô có giá khoảng 750 triệu đồng.

12. SỐ TỰ NHIÊN. DÃY SỐ TỰ NHIÊN

Thời Ai Cập cổ đại con người dùng hình vẽ để biểu diễn số.

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

Ngày nay, để biểu diễn số người ta dùng các chữ số Ả Rập: ١, ٢, ٣, ٤, ٥, ٦, ٧, ٨, ٩, ٠.

1	I
10	匚
100	匱
1 000	匱
10 000	匱
100 000	匱
1 000 000	匱

٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ = ٣٢١٤٣١

1. Số tự nhiên có từ bao giờ?

Những khái niệm đầu tiên về số tự nhiên đã có từ thời cổ xưa. Những khái niệm đó phát sinh từ việc đếm các đồ vật, con người, vật nuôi, hoa quả,... Kết quả của phép đếm là các số một, hai, ba,... Các số đó ngày nay gọi là **số tự nhiên**.

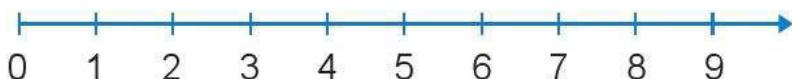
2. Số tự nhiên là những số nào?

Các số: 0, 1, 2,..., 9, 10,..., 99, 100,..., 999, 1 000,... là các số tự nhiên.

3. Thế nào là dãy số tự nhiên?

Các số tự nhiên sắp xếp theo thứ tự từ bé đến lớn tạo thành **dãy số tự nhiên**: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,...

Để có hình ảnh về dãy số tự nhiên, ta có thể biểu diễn các số tự nhiên trên tia số:

Số 0 ứng với điểm gốc của tia số. Mỗi số tự nhiên ứng với một điểm trên tia số.

4. Dãy số tự nhiên có đặc điểm gì?

Trong dãy số tự nhiên:

- Thêm 1 vào bất kỳ số nào cũng được số tự nhiên liền sau số đó. Vì vậy, **không có số tự nhiên lớn nhất và dãy số tự nhiên có thể kéo dài mãi**.

Chẳng hạn: Số 1 000 000 thêm 1 được số tự nhiên liền sau là 1 000 001, số 1 000 001 thêm 1 được số tự nhiên liền sau là 1 000 002,...

- Bớt 1 ở bất kỳ số nào (khác số 0) cũng được số tự nhiên liền trước số đó. **Không có số tự nhiên nào liền trước số 0 nên số 0 là số tự nhiên bé nhất.** Hai số tự nhiên liên tiếp thì hơn hoặc kém nhau 1 đơn vị.

1 Chọn đáp án đúng.

Ba số tự nhiên liên tiếp là:

- A. 100, 101, 103.
B. 199, 200, 201.
C. 210, 220, 230.
D. 896, 898, 900.

2 Ba bạn An, Bình và Cường đang tranh luận xem đâu là dãy số tự nhiên. Theo em, bạn nào đúng?

An

0, 1, 2, 3, 4,...,
99, 100.

Bình

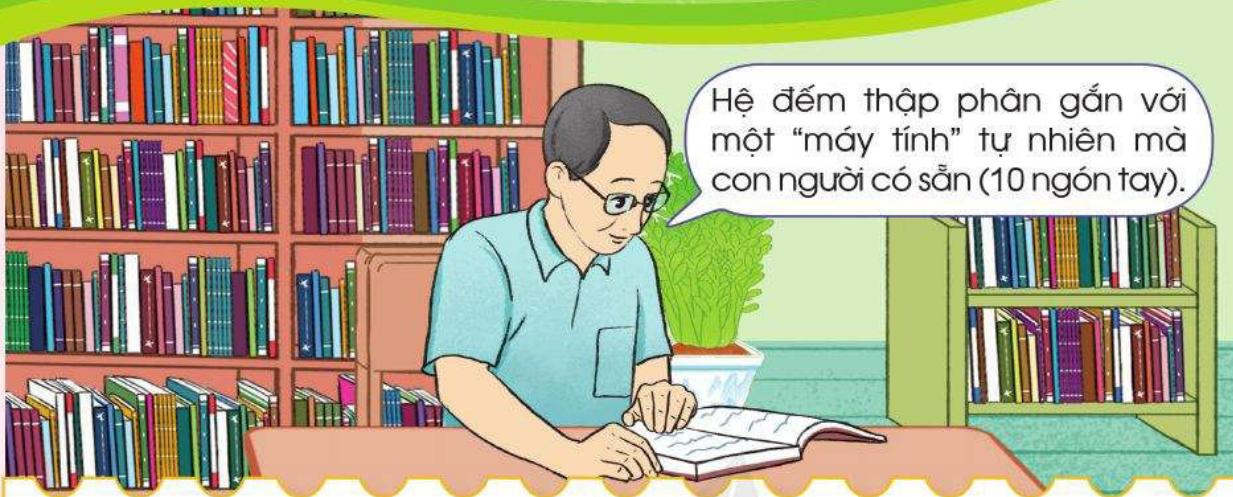
1, 2, 3, 4, 5,...

Cường

0, 1, 2, 3, 4,...

13. VIẾT SỐ TỰ NHIÊN TRONG HỆ THẬP PHÂN

1. Hệ thập phân

Trong hệ thập phân, cứ mười đơn vị ở một hàng hợp lại thành một đơn vị ở hàng trên tiếp liền nó.

- Ví dụ:
- 10 đơn vị = 1 chục
  - 10 chục = 1 trăm
  - 10 trăm = 1 nghìn

...

2. Viết số tự nhiên trong hệ thập phân

- Với mười chữ số: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 có thể viết được mọi số tự nhiên.
- Ở mỗi hàng chỉ có thể viết được một chữ số. Giá trị của mỗi chữ số phụ thuộc vào vị trí của nó trong số đó. Chẳng hạn, số 888 có ba chữ số 8, kể từ phải sang trái mỗi chữ số 8 lần lượt nhận giá trị là: 8, 80, 800.
- Viết số tự nhiên với các đặc điểm trên được gọi là viết số tự nhiên trong hệ thập phân.

3. So sánh các số tự nhiên

- So sánh hai số tự nhiên là việc xác định xem số nào lớn hơn, số nào bé hơn hoặc bằng nhau.
- Để so sánh hai số tự nhiên ta có thể thực hiện theo một trong hai cách sau:
  - Dựa vào vị trí của các số trong dãy số tự nhiên, số nào được đếm trước thì bé hơn.
  - Dựa vào quy tắc so sánh các số có nhiều chữ số.

1 a) Đọc các số sau:

651

5 064

800 310

9 106 783

573 811 000

b) Viết các số sau:

- Hai mươi tư nghìn năm trăm mươi sáu,
- Ba trăm linh bảy nghìn bốn trăm hai mươi mốt,
- Một triệu hai trăm năm mươi nghìn không trăm mươi bảy,
- Mười lăm triệu không trăm bốn mươi nghìn sáu trăm linh tám.

2 Viết mỗi số sau thành tổng (theo mẫu):

Mẫu: $10\ 837 = 10\ 000 + 800 + 30 + 7$

265 175

1 050 694

321 126

57 605

3 Số ?

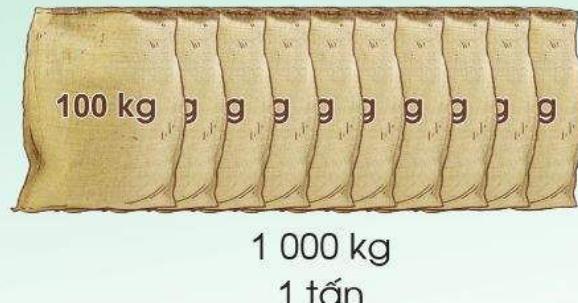
Số liền trước	Số đã cho	Số liền sau
?	99	?
?	1 270	?
?	8 010	?
?	2 068	?
?	14 050	?

4 Khoảng cách từ Trái Đất, Sao Kim, Sao Thuỷ, Sao Hoả đến Mặt Trời được biểu thị trong bảng bên. Hãy sắp xếp khoảng cách từ các hành tinh trên đến Mặt Trời theo thứ tự từ gần nhất đến xa nhất.

Hành tinh	Khoảng cách đến Mặt Trời (km)
Trái Đất	149 600 000
Sao Kim	108 000 000
Sao Thuỷ	57 910 000
Sao Hoả	227 700 000

(Nguồn: <https://solarsystem.nasa.gov>)

14. YẾN, TẠ, TẤN

Để đo khối lượng các vật nặng hàng chục, hàng trăm, hàng nghìn ki-lô-gam, người ta còn dùng các đơn vị: yến, tạ, tấn.

$$1 \text{ yến} = 10 \text{ kg}$$

$$1 \text{ tạ} = 100 \text{ kg}$$

$$1 \text{ tấn} = 1000 \text{ kg}$$

$$1 \text{ tạ} = 10 \text{ yến}$$

$$1 \text{ tấn} = 10 \text{ tạ}$$

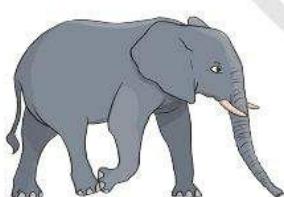
- 1 Chọn thẻ ghi cân nặng thích hợp với mỗi con vật sau:

Con mèo cân nặng ? .

Con chó cân nặng ? .

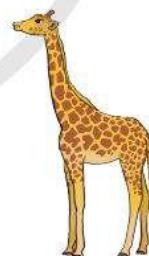
Con voi cân nặng ? .

2 kg

9 tạ

1 yến

5 tấn

Con hươu cao cổ cân nặng ? .

2 a) Số ? $1 \text{ yến} = ? \text{ kg}$

$1 \text{ tấn} = ? \text{ tạ}$

$40 \text{ kg} = ? \text{ yến}$

$2 \text{ tạ} = ? \text{ kg}$

$1 \text{ tấn} = ? \text{ yến}$

$600 \text{ kg} = ? \text{ tạ}$

$8 \text{ yến} = ? \text{ kg}$

$20 \text{ yến} = ? \text{ tạ}$

$7000 \text{ kg} = ? \text{ tấn}$

$5 \text{ tấn} = ? \text{ kg}$

$30 \text{ tạ} = ? \text{ tấn}$

$100 \text{ tạ} = ? \text{ tấn}$

b) Tính:

1 358 tấn + 416 tấn	416 tạ × 4
7 850 yên - 1 940 yên	8 472 tấn : 6

3 Số ?

a)

tấn	tạ	yên	kg
1 tấn = <input type="text"/> tạ = <input type="text"/> kg	1 tạ = <input type="text"/> yên = <input type="text"/> kg	1 yên = <input type="text"/> kg	1 kg

b) 1 yến 8 kg = kg

4 tạ 2 kg = kg

1 tấn 25 kg = kg

7 tấn 450 kg = kg

Cách làm:

3 yến 6 kg = $30 \text{ kg} + 6 \text{ kg} = 36 \text{ kg}$

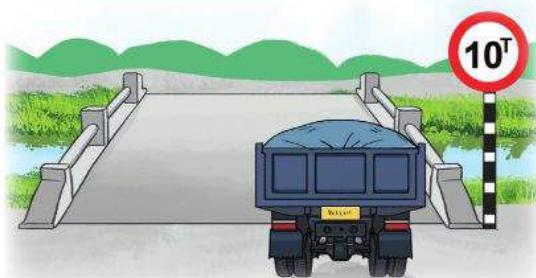
3 tạ 6 kg = $300 \text{ kg} + 6 \text{ kg} = 306 \text{ kg}$

- 4 Người ta dùng hai xe ô tô để vận chuyển hết 13 tấn khoai. Mỗi chuyến xe thứ nhất chở đủ 3 tấn khoai. Mỗi chuyến xe thứ hai chở đủ 2 tấn khoai. Em hãy liệt kê những cách vận chuyển có thể và lựa chọn cách vận chuyển có tổng số chuyến xe phải sử dụng là ít nhất.

Số chuyến xe ô tô có trọng tải 2 tấn	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Số chuyến xe ô tô có trọng tải 3 tấn	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Tổng số chuyến xe phải sử dụng	<input type="text"/>	<input type="text"/>

- 5 Một chiếc ô tô khi chưa chở hàng có khối lượng của xe là 5 tấn. Hiện nay, trên xe đang chở 4 tấn 2 tạ hàng. Theo em, ô tô đó có được phép đi qua chiếc cầu bên không? Tại sao?

15. GIÂY

Khi kim giây chạy được một vòng trên mặt đồng hồ qua 60 vạch thì kim phút chạy được 1 phút.

Giây là một đơn vị đo thời gian. Ta có: **1 phút = 60 giây.**

- 1 Chọn từng cặp đồng hồ chỉ cùng thời gian:

A

B

C

D

E

G

2 Số ?

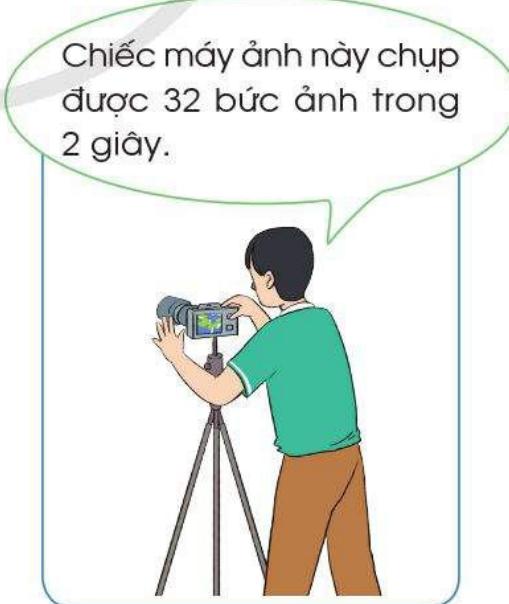
$$1 \text{ phút} = \boxed{?} \text{ giây} \quad 3 \text{ phút} = \boxed{?} \text{ giây} \quad 1 \text{ phút } 15 \text{ giây} = \boxed{?} \text{ giây}$$

$$60 \text{ giây} = \boxed{?} \text{ phút} \quad 5 \text{ phút} = \boxed{?} \text{ giây} \quad 4 \text{ phút } 5 \text{ giây} = \boxed{?} \text{ giây}$$

- 3** Trong cuộc thi điền kinh, một vận động viên chạy về đích với thời gian 1 phút 45 giây. Hỏi vận động viên đó đã chạy hết bao nhiêu giây?

- 4** Kể tên các hoạt động trong thực tế có sử dụng đơn vị đo thời gian là giây.

16. THẾ KỈ

Chúng ta đang sống ở thế kỉ nào?

1 thế kỉ = 100 năm

- Từ năm 1 đến năm 100 là thế kỉ thứ nhất (thế kỉ I).
- Từ năm 101 đến năm 200 là thế kỉ thứ hai (thế kỉ II).
- ...
- Từ năm 1901 đến năm 2000 là thế kỉ thứ hai mươi (thế kỉ XX).
- Từ năm 2001 đến năm 2100 là thế kỉ thứ hai mươi mốt (thế kỉ XXI).

1 Quan sát sơ đồ ở trên:

- Đọc năm sinh của mỗi người trong gia đình bạn Dung và cho biết năm đó thuộc thế kỉ nào.
- Hiện tại đang là năm bao nhiêu? Thuộc thế kỉ nào?

2 Số ?

$$1 \text{ thế kỉ} = \boxed{?} \text{ năm}$$

$$4 \text{ thế kỉ} = \boxed{?} \text{ năm}$$

$$100 \text{ năm} = \boxed{?} \text{ thế kỉ}$$

$$9 \text{ thế kỉ} = \boxed{?} \text{ năm}$$

- 3**
- a) Bà Triệu (Triệu Thị Trinh) sinh năm 226. Bà lãnh đạo cuộc khởi nghĩa chống quân Ngô năm 248. Hỏi Bà Triệu sinh vào thế kỉ nào? Khi lãnh đạo cuộc khởi nghĩa Bà bao nhiêu tuổi?
  - b) Lễ kỉ niệm 600 năm ngày sinh của anh hùng dân tộc Nguyễn Trãi được tổ chức vào năm 1980. Như vậy Nguyễn Trãi sinh năm nào? Thuộc thế kỉ nào?
  - c) Bác Hồ sinh năm 1890. Như vậy Bác Hồ sinh vào thế kỉ nào?

- 4** Hãy cho biết những sự kiện sau thuộc thế kỉ nào.

CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP

- 5**
- a) Nếu năm sinh của em và xác định năm đó thuộc thế kỉ nào.
  - b) Hãy nếu một năm rồi đó bạn năm đó thuộc thế kỉ nào.

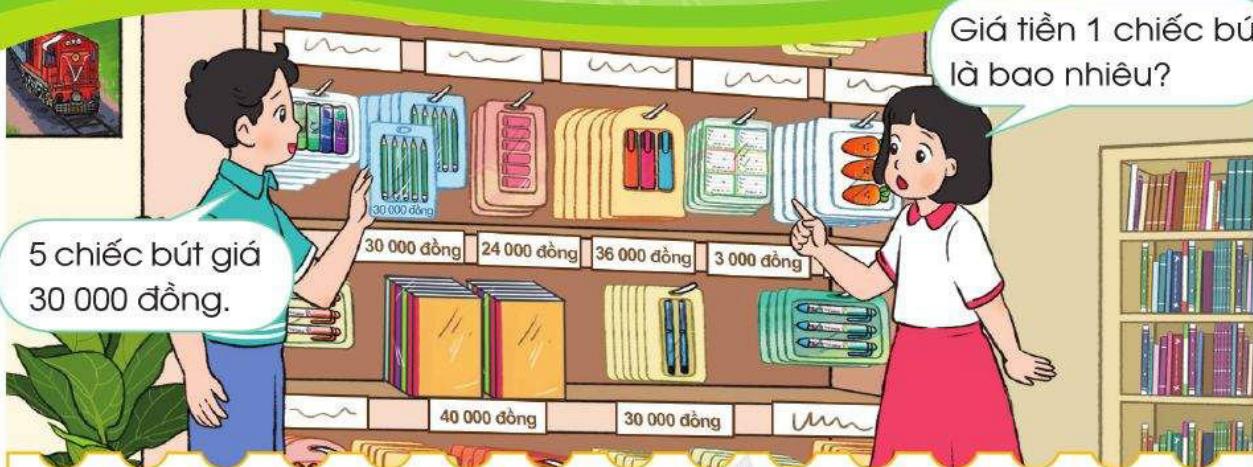
Đố bạn, năm 1975
thuộc thế kỉ nào?

Năm đó thuộc
thế kỉ XX.

17. BÀI TOÁN LIÊN QUAN ĐẾN RÚT VỀ ĐƠN VỊ

Bài toán: Cửa hàng bán 5 chiếc bút chì giá 30 000 đồng. Bạn Bình muốn mua 8 chiếc bút chì như thế. Hỏi bạn Bình phải trả bao nhiêu tiền?

Em hiểu

5 chiếc bút chì giá
30 000 đồng.

Mua 8 chiếc bút chì cần
phải trả bao nhiêu tiền?

Em nghĩ

Tôi tìm giá tiền 1 chiếc
bút chì rồi tính số tiền
8 chiếc bút chì.

Bạn làm tính chia
30 000 : 5 rồi lấy kết
quả nhân với 8.

Em trả lời

Bài giải

Giá tiền 1 chiếc bút chì là:

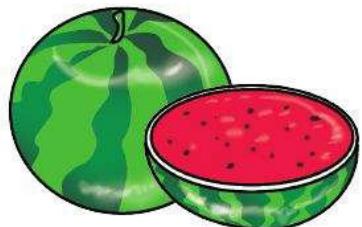
$$30\,000 : 5 = 6\,000 \text{ (đồng)}$$

Mua 8 chiếc bút chì phải trả số tiền là:

$$6\,000 \times 8 = 48\,000 \text{ (đồng)}$$

Đáp số: 48 000 đồng.

- 1**
- Mua 4 hộp sữa chua nha đam hết 32 000 đồng. Hỏi mua 6 hộp sữa chua như thế hết bao nhiêu tiền?
  - Mua một quả dưa hấu ruột đỏ nặng 3 kg hết 48 000 đồng. Hỏi mua một quả dưa hấu ruột đỏ nặng 5 kg hết bao nhiêu tiền?

2 Giải các bài toán sau (theo mẫu):

Mẫu:

Người ta đóng gói 12 kg hạt sen vào 3 túi như nhau. Hỏi 20 kg hạt sen thì đóng được bao nhiêu túi như thế?

Bài giải

Số hạt sen trong mỗi túi cân nặng là:

$$12 : 3 = 4 \text{ (kg)}$$

Số túi cần để đóng hết 20 kg hạt sen là:

$$20 : 4 = 5 \text{ (túi)}$$

Đáp số: 5 túi.

a) Rót hết 35 l sữa vào đầy 7 can giống nhau. Hỏi để rót hết 40 l sữa cần bao nhiêu can như thế?

b) Người ta đóng 24 viên thuốc vào 4 vỉ đều nhau. Hỏi 6 672 viên thuốc thì đóng được bao nhiêu vỉ thuốc như thế?

- 3**
- Nhân dịp đầu năm học mới, nhà sách Khai Sáng có chương trình khuyến mãi như sau: “Cứ mua 5 quyển sách được tặng 10 chiếc nhãn vở”.

- Hỏi mua 20 quyển sách được tặng bao nhiêu chiếc nhãn vở?
- Theo em, chị Huệ mua 23 quyển sách thì được tặng bao nhiêu chiếc nhãn vở?

18. LUYỆN TẬP

- 1** Duy có thể lắp ráp 6 con rô-bốt giống hệt nhau từ 54 mảnh ghép lego. Hỏi Duy cần sử dụng bao nhiêu mảnh ghép lego để lắp ráp 4 con rô-bốt như vậy?
- 2** Có 18 quả bóng bàn đựng trong 3 hộp đều nhau. Hỏi 42 quả bóng bàn thì đựng trong mấy hộp như vậy?
- 3** Chị Doan Na phơi 20 kg hạt cà phê tươi và thu được 5 kg hạt cà phê khô. Hỏi phơi 420 kg hạt cà phê tươi thì thu được bao nhiêu ki-lô-gam hạt cà phê khô?

- 4** Em hãy nêu một tình huống trong thực tế liên quan đến bài toán rút về đơn vị rồi đó bạn thực hiện.

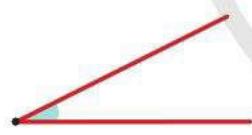
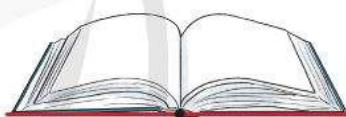
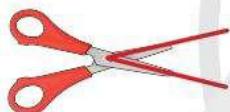
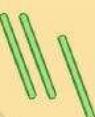
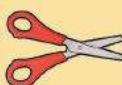
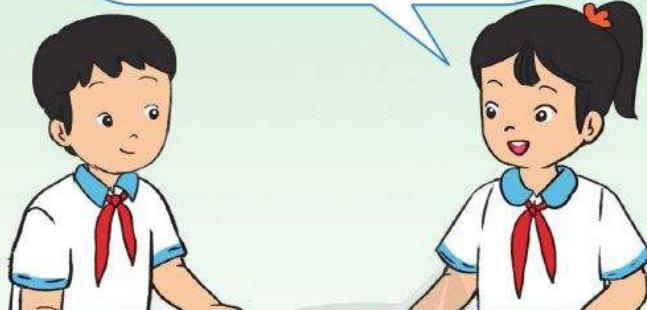
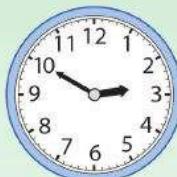
Mua 5 bàn chải đánh răng hết 75 000 đồng, nếu mua 3 chiếc thì hết bao nhiêu tiền?

Mua 1 chiếc hết 15 000 đồng nên mua 3 chiếc hết 45 000 đồng.

19. GÓC NHỌN, GÓC TÙ, GÓC BẸT

Trong những góc vừa ghép,
góc nào là góc vuông, góc
nào là góc không vuông?

Góc nhọn

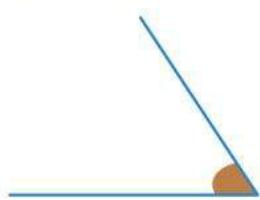
Góc tù

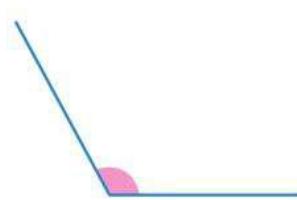
Góc bẹt

1

Trong các góc sau, góc nào là góc nhọn, góc vuông, góc tù, góc bẹt?

a)

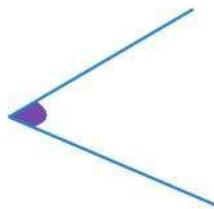
b)

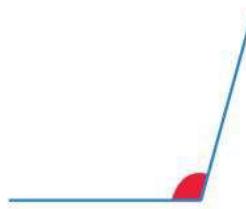
c)

d)

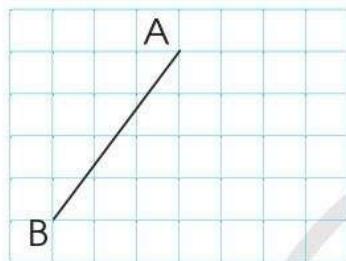

e)

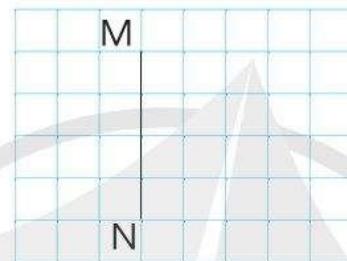

g)

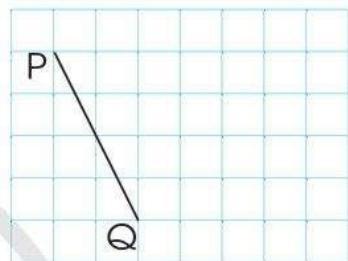
- 2** Chỉ ra cách vẽ thêm một đoạn thẳng để được góc theo mỗi yêu cầu sau:

a) Một góc nhọn

b) Một góc vuông

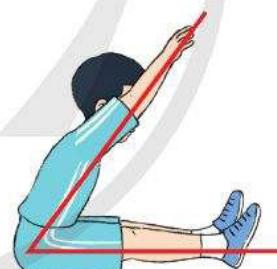
c) Một góc tù

- 3** Hình ảnh góc được tạo ra trong mỗi hình dưới đây là góc nhọn, góc vuông, góc tù hay góc bẹt?

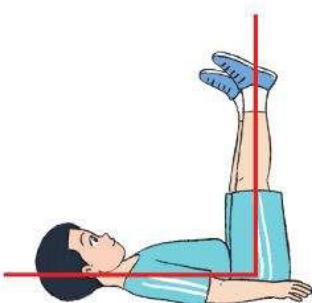
a)

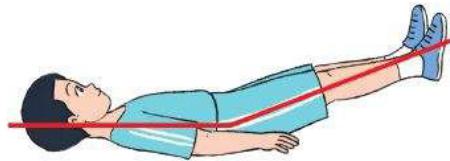
b)

c)

d)

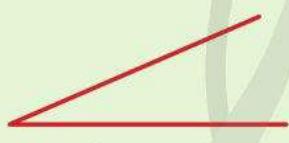
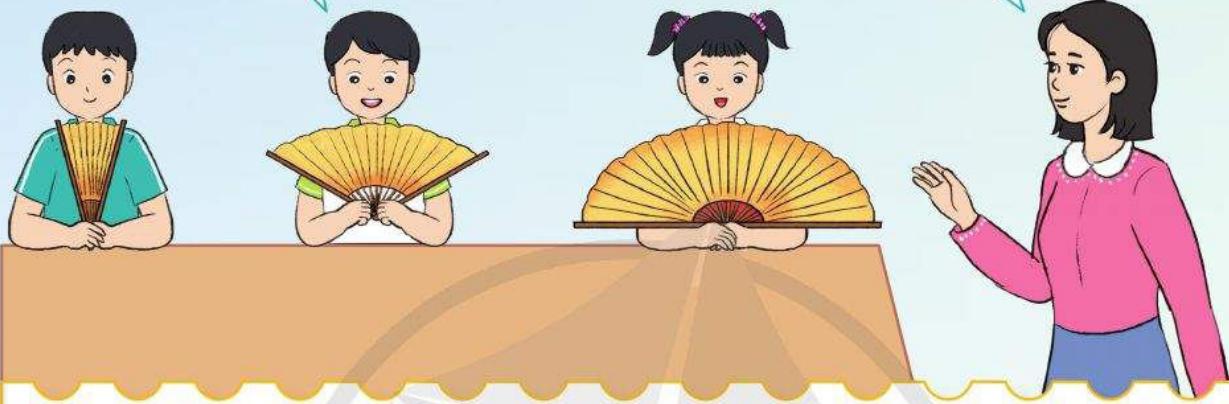

- 4** Hãy chỉ ra hình ảnh góc nhọn, góc vuông, góc tù, góc bẹt có trong thực tế mà em biết.

20. ĐƠN VỊ ĐO GÓC. ĐỘ ($^{\circ}$)

Làm sao để nhận biết
góc nào là lớn hơn, góc
nào là bé hơn?

Bây giờ chúng ta
cần tìm cách đo
độ lớn của góc.

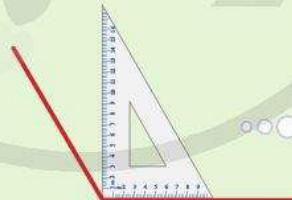
Góc nhọn

Góc nhọn bé hơn
góc vuông

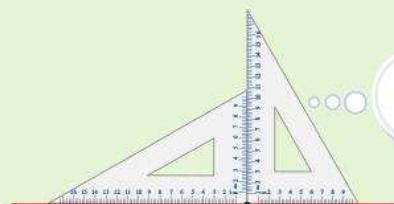
Góc tù

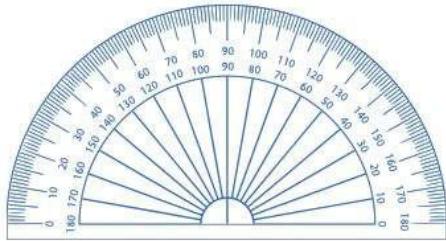
Góc tù lớn hơn
góc vuông

Góc bẹt

Góc bẹt bằng
hai góc vuông

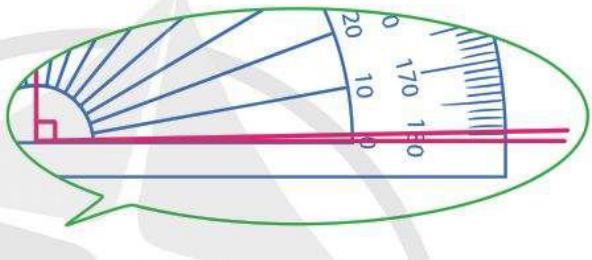
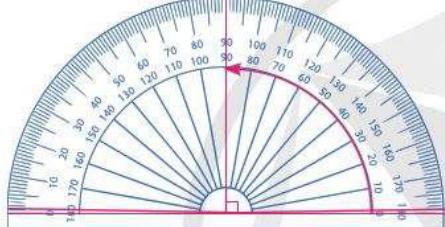

Đây là thước đo góc.

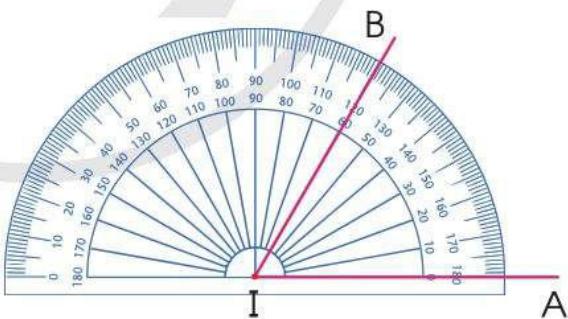
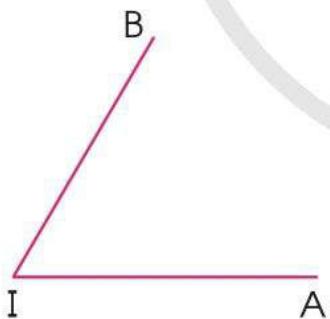

Để đo góc người ta thường dùng thước đo góc.

- Độ là một đơn vị đo góc, kí hiệu là: $^\circ$.
- Người ta chia một góc vuông thành 90 phần bằng nhau, mỗi phần là một độ, kí hiệu là: 1° .

- Mỗi góc có một số đo. Chẳng hạn, số đo của góc vuông là 90° .
- Dùng thước đo góc để xác định số đo góc đỉnh I cạnh IA, IB:

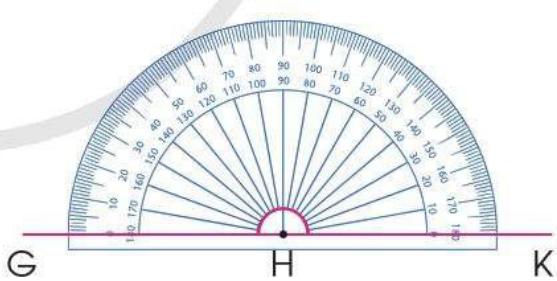
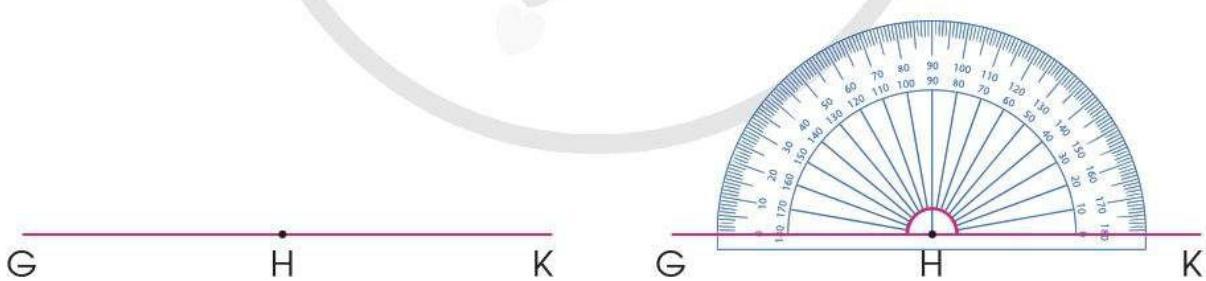
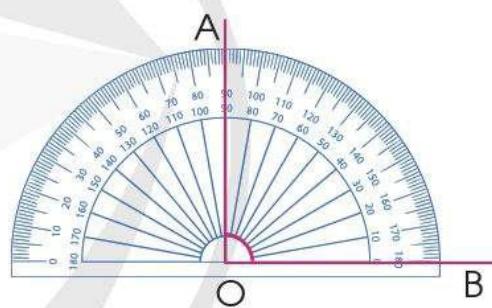
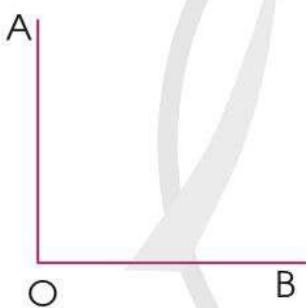
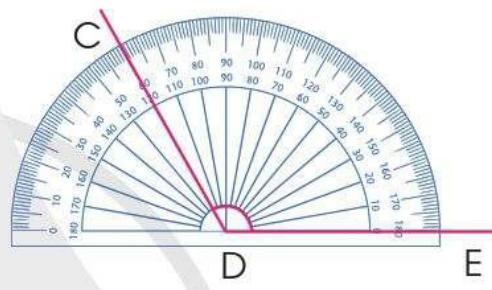
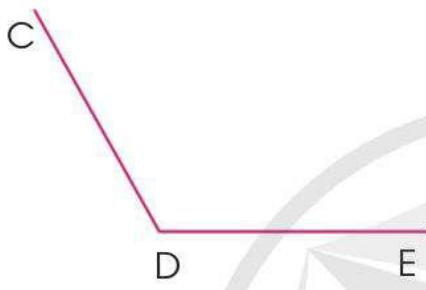
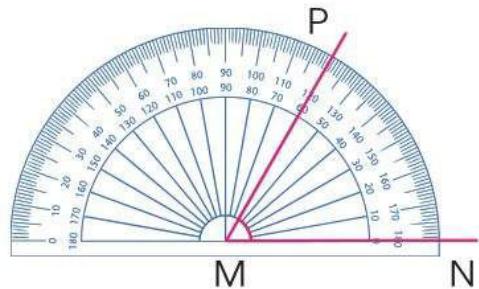
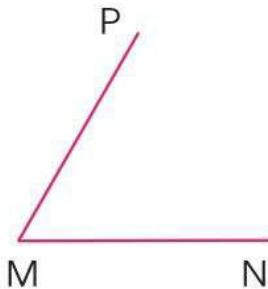
Bước 1. Đặt thước đo góc sao cho tâm của thước trùng với đỉnh của góc. Vạch 0 của thước nằm trên cạnh IA.

Bước 2. Xác định xem cạnh IB đi qua vạch chia độ nào thì đó chính là số đo của góc.

Góc đỉnh I cạnh IA, IB có số đo là 60° .

1

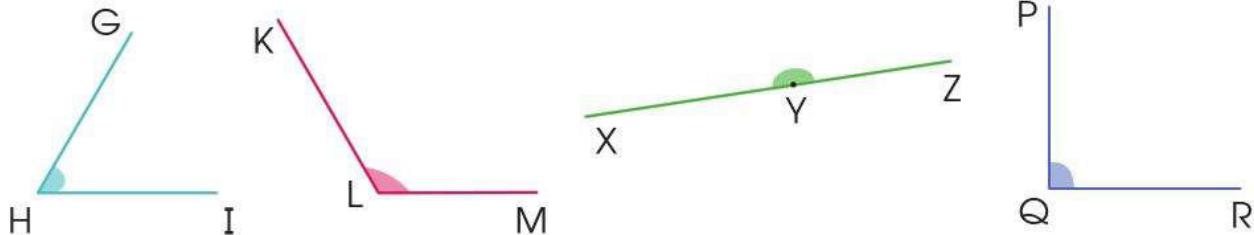
Sử dụng thước đo góc để xác định số đo của các góc sau:

Nhận xét:

- Góc nhọn là góc có số đo bé hơn 90° , góc tù là góc có số đo lớn hơn 90° , góc bẹt là góc có số đo bằng 180° .
- Góc nào có số đo lớn hơn thì lớn hơn.

2 Dùng thước đo góc để đo các góc dưới đây và ghi lại số đo:

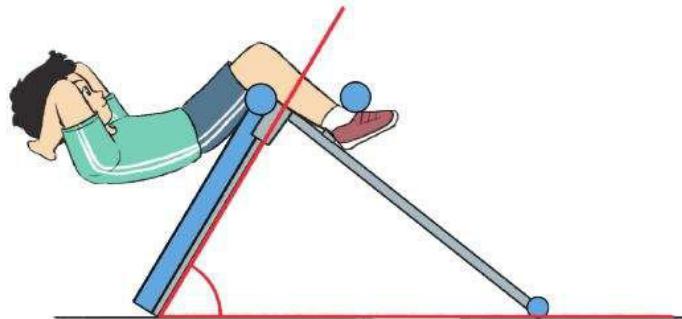

3 Tại mỗi thời điểm xem đồng hồ thì kim giờ và kim phút tạo thành một góc.

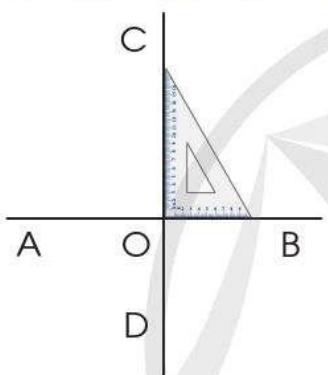
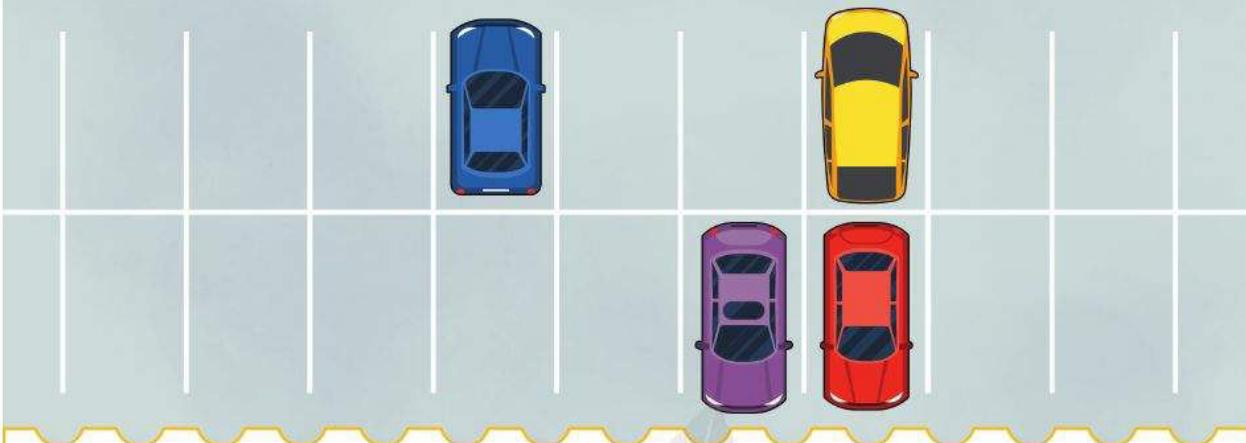
- Theo em, tại mỗi thời điểm: lúc 3 giờ, lúc 6 giờ, lúc 9 giờ thì góc giữa hai kim đó có số đo lần lượt bằng bao nhiêu?
- Chỉ ra ba vị trí mà góc giữa hai kim là góc nhọn, góc tù.

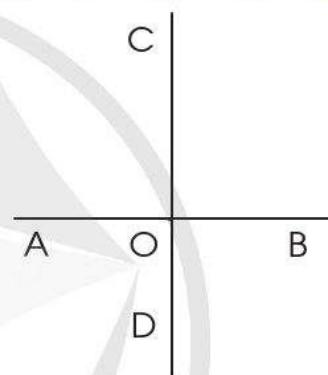
4 Trong thực tế, người ta thiết kế nhiều vật dụng có thể điều chỉnh được góc để phù hợp với các mục đích khác nhau. Em hãy đo và nêu số đo góc trong mỗi trường hợp sau:

21. HAI ĐƯỜNG THẲNG VUÔNG GÓC. VẼ HAI ĐƯỜNG THẲNG VUÔNG GÓC

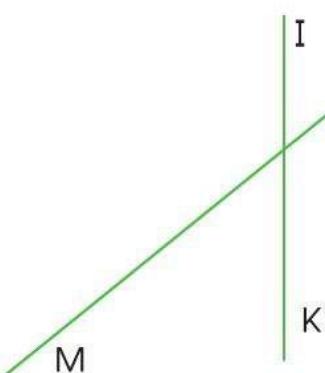

Hai đường thẳng AB và CD vuông góc với nhau.

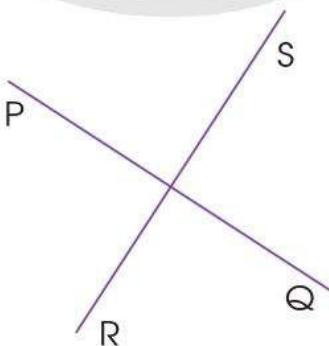

Hai đường thẳng vuông góc với nhau tạo thành bốn góc vuông.

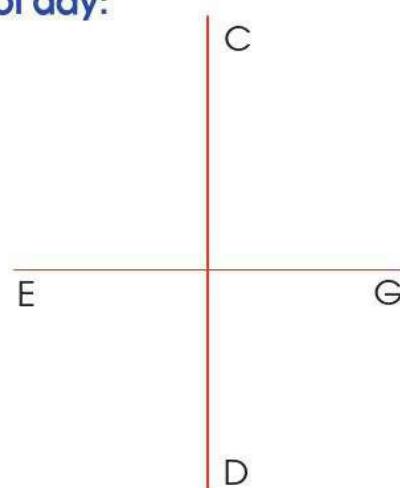
- 1** Nếu các cặp đường thẳng vuông góc với nhau, các cặp đường thẳng không vuông góc với nhau trong mỗi hình dưới đây:

a)

b)

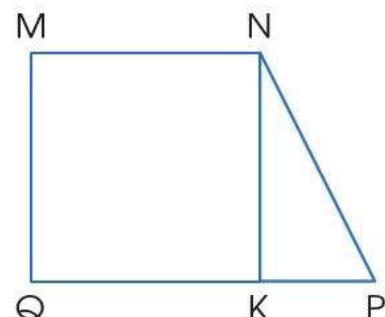

c)

2 Trong mỗi hình sau, gọi tên những cặp cạnh vuông góc với nhau:

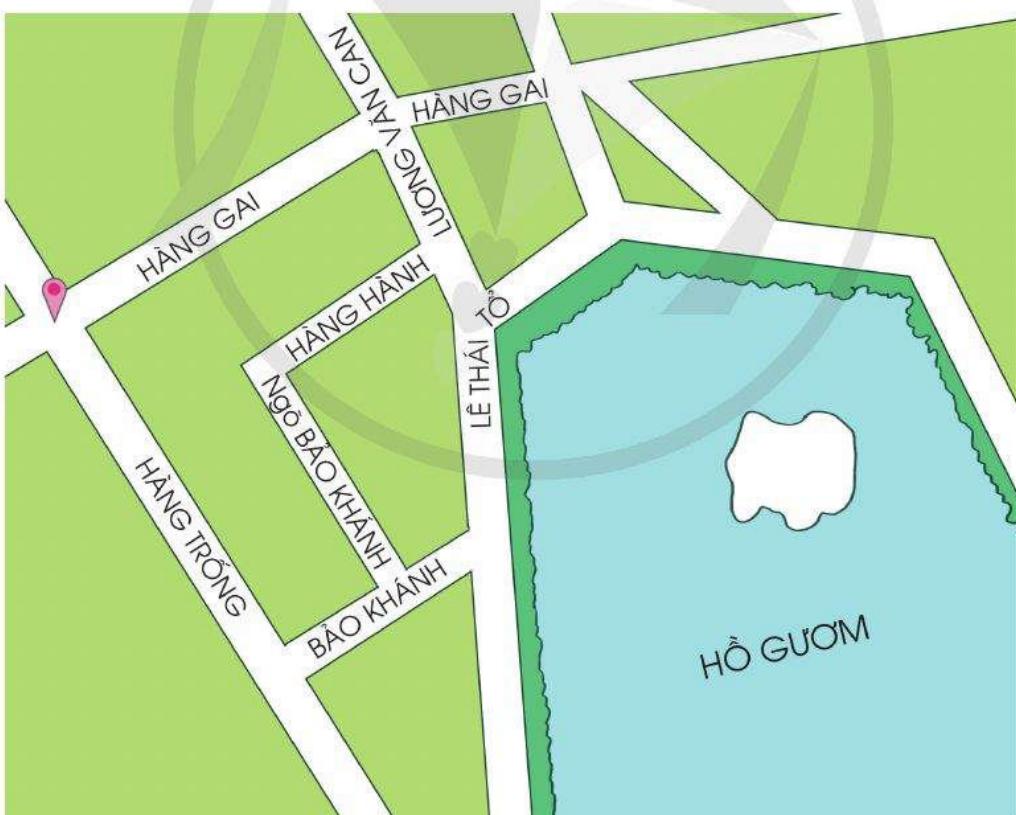
a)

b)

3 Dưới đây là lược đồ một số đường phố ở Hà Nội. Em hãy quan sát lược đồ và cho biết:

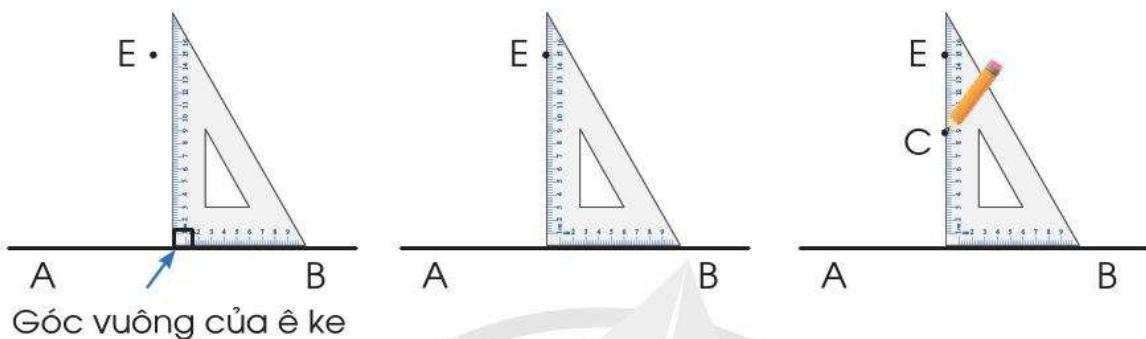
- Hai đường phố nào vuông góc với nhau.
- Bạn Chi đang ở ngã tư phố Hàng Gai và Hàng Trống, bạn ấy muốn đi ra Hồ Gươm thì có thể đi theo những đường phố nào trên sơ đồ này.

4 Hãy chỉ ra hình ảnh của hai đường thẳng vuông góc với nhau có trong thực tế mà em biết.

5 Thực hành vẽ đường thẳng vuông góc (theo mẫu):

Mẫu: Vẽ đường thẳng CD đi qua điểm E (điểm E không nằm trên đường thẳng AB) và vuông góc với đường thẳng AB.

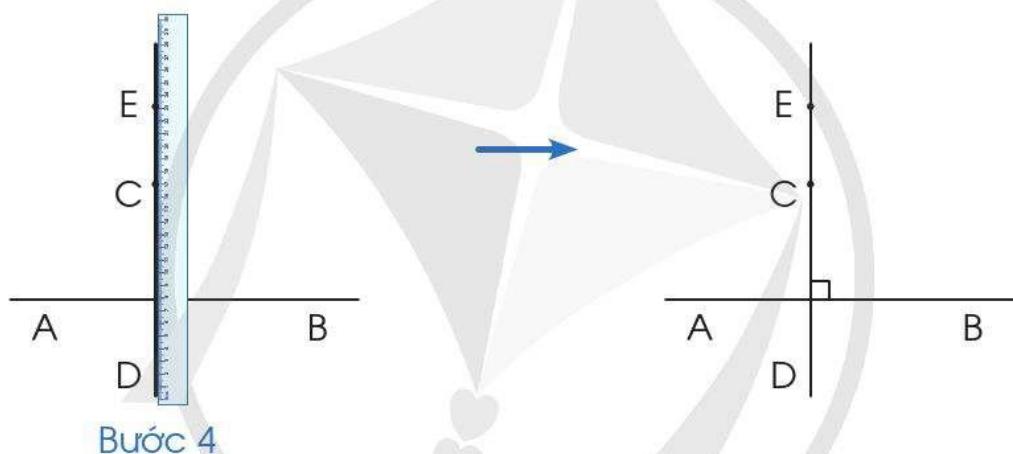

Góc vuông của ê ke

Bước 1

Bước 2

Bước 3

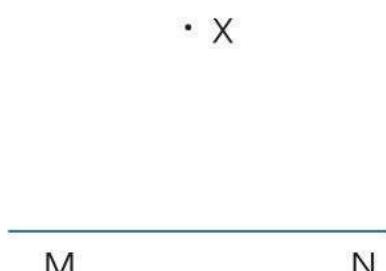

Bước 4

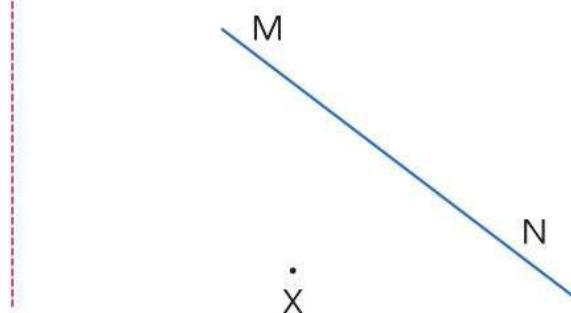
Chú ý: Khi E nằm trên đường thẳng AB, cách vẽ vẫn được thực hiện tương tự như trên.

Vẽ đường thẳng PQ đi qua điểm X và vuông góc với đường thẳng MN trong các trường hợp sau đây:

a)

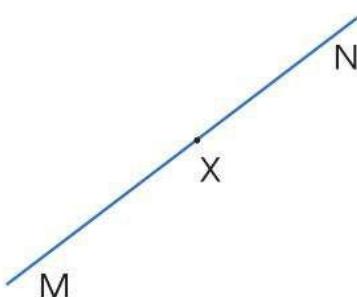
b)

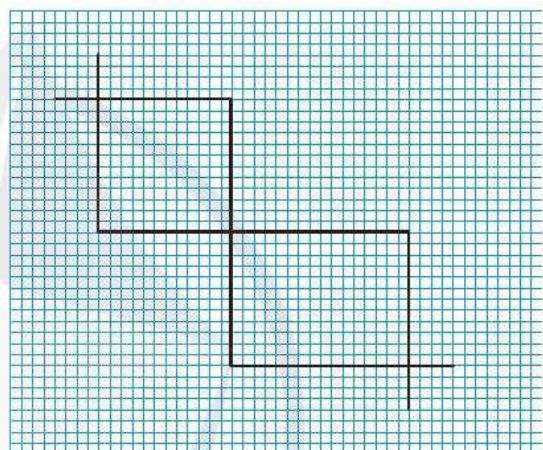
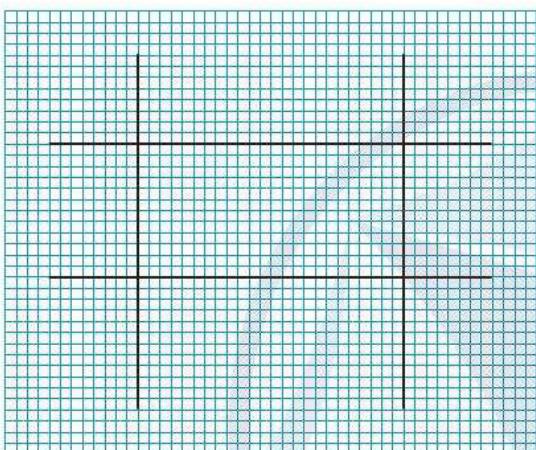
c)

d)

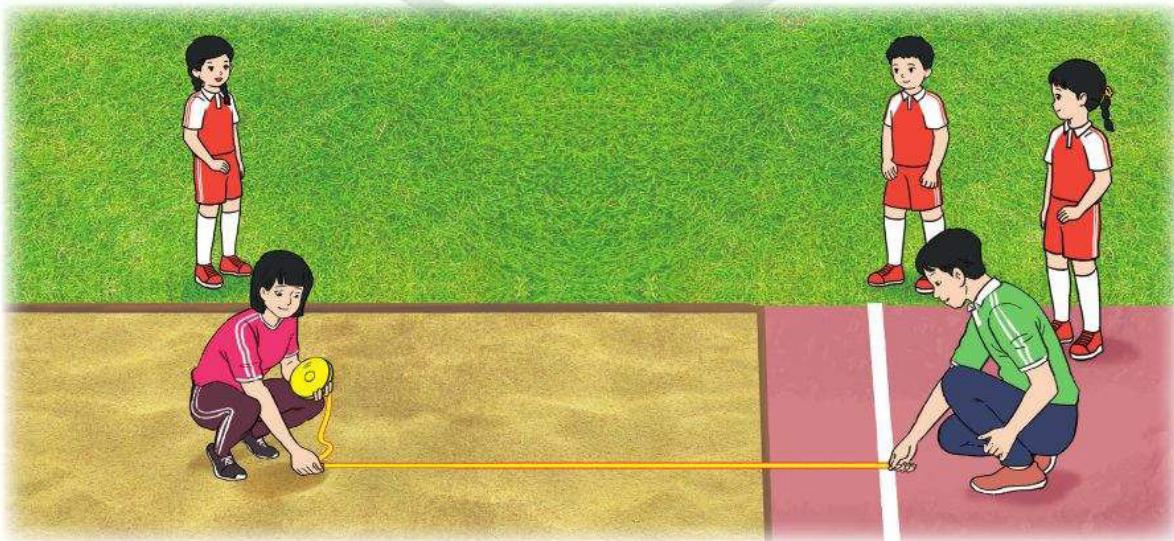
6 Vẽ hình theo mẫu sau:

7

Kẻ một tình huống có vận dụng đường vuông góc trong cuộc sống mà em biết.

Ví dụ: Để đo thành tích b犄 xa, người ta đo độ dài đường vuông góc từ điểm tiếp đất gần nhất của cơ thể đến vạch xuất phát.

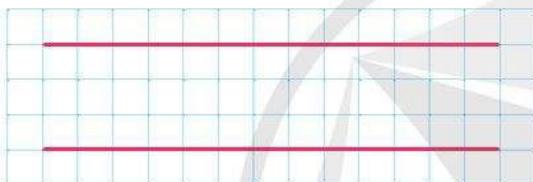
22. HAI ĐƯỜNG THẲNG SONG SONG. VẼ HAI ĐƯỜNG THẲNG SONG SONG

Hãy dự đoán 2 đường ray này có bao giờ cắt nhau không?

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

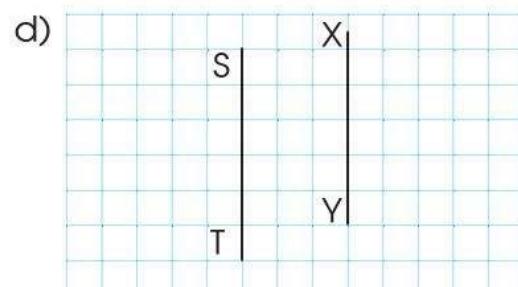
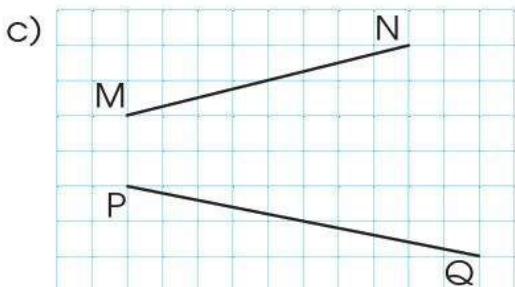
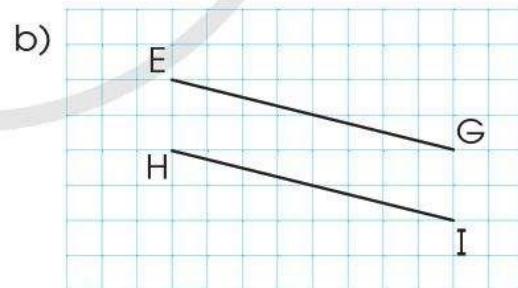
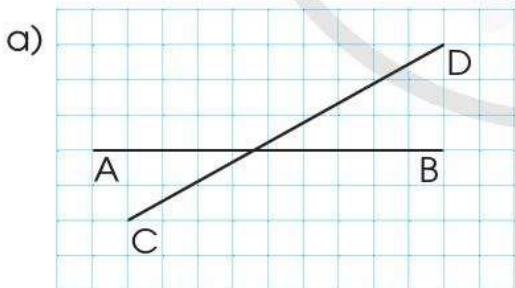

Hai đường thẳng song song

Hai đường thẳng song song với nhau không bao giờ cắt nhau.

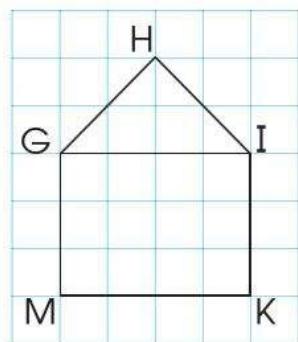
1

Nêu các cặp đường thẳng song song với nhau, các cặp đường thẳng không song song với nhau trong mỗi hình dưới đây:

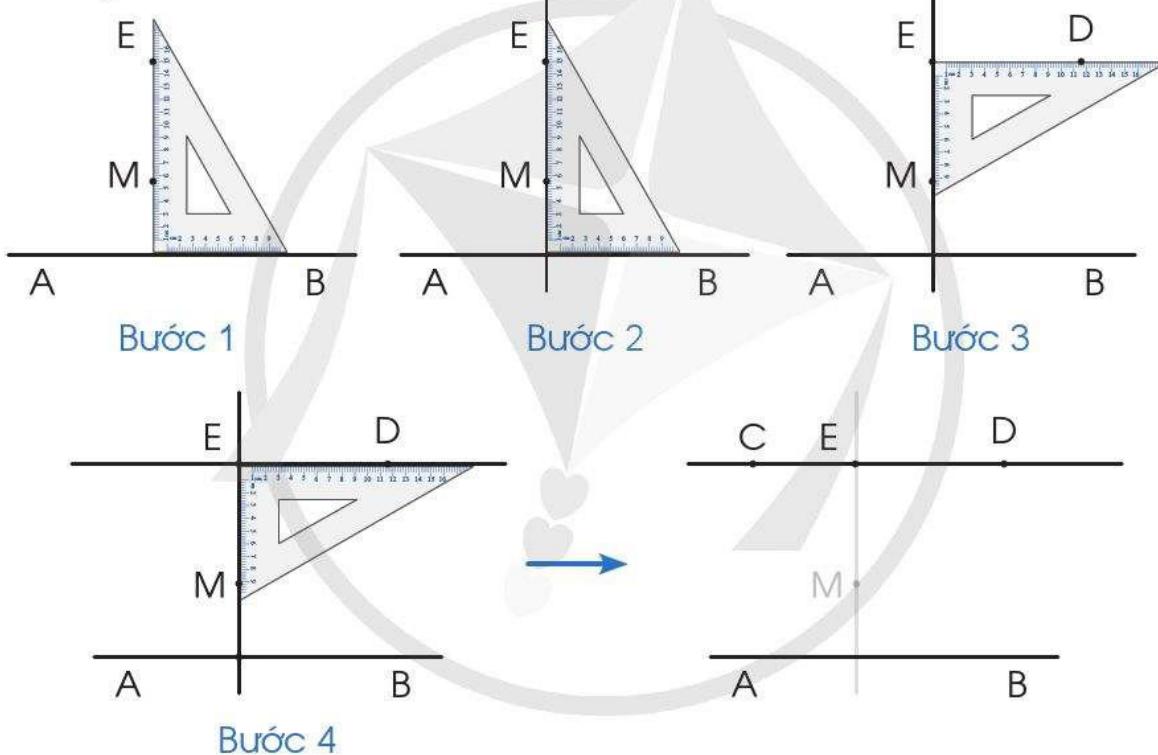
2 Trong hình sau, hãy gọi tên:

- a) Những cặp cạnh song song với nhau.
- b) Những cặp cạnh vuông góc với nhau.

3 Thực hành vẽ đường thẳng song song (theo mẫu):

Mẫu: Vẽ đường thẳng CD đi qua điểm E và song song với đường thẳng AB.

Vẽ đường thẳng đi qua điểm A và song song với đường thẳng BC trong mỗi trường hợp sau:

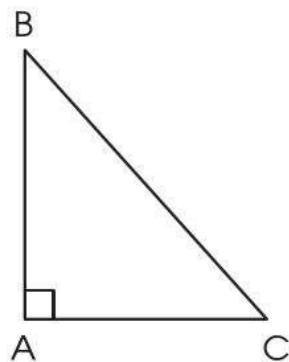
A

B

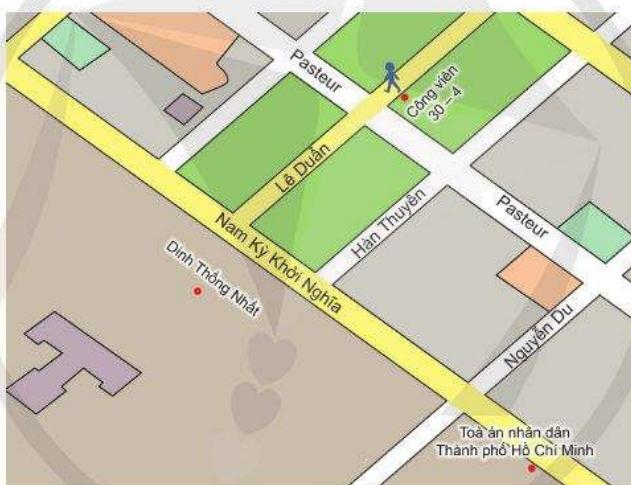
4 Cho hình tam giác ABC có góc đỉnh A là góc vuông. Nói cách vẽ:

- Đường thẳng BX đi qua đỉnh B và song song với cạnh AC.
- Đường thẳng CY đi qua đỉnh C và song song với cạnh AB.

5 Dưới đây là lược đồ một số đường phố ở Thành phố Hồ Chí Minh. Em hãy quan sát lược đồ và cho biết:

- Hai đường phố nào song song với nhau.
- Hải đang ở Công viên 30 - 4, bạn ấy muốn đi tới Dinh Thống Nhất thì có thể đi theo những đường phố nào trên sơ đồ này.

6 a) Quan sát hình vẽ rồi nêu nhận xét:

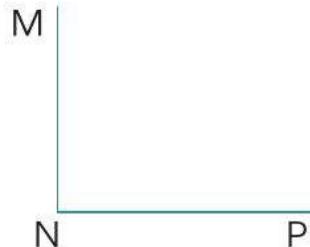
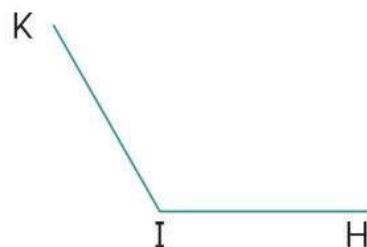
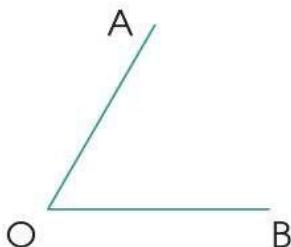

- Hãy chỉ ra hình ảnh của hai đường thẳng song song với nhau có trong thực tế mà em biết.

23. LUYỆN TẬP CHUNG

1

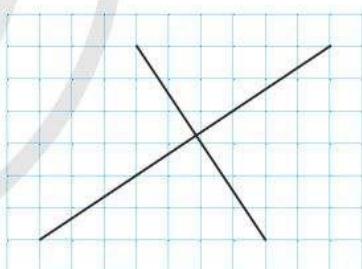
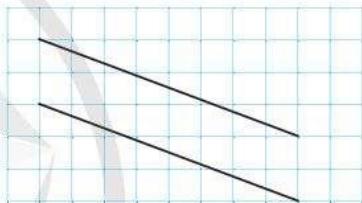
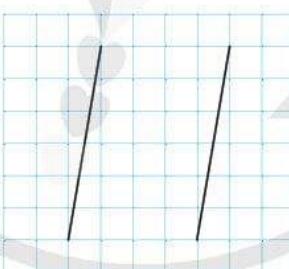
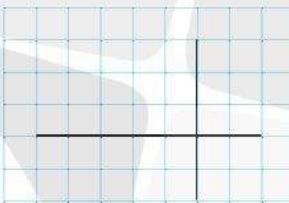
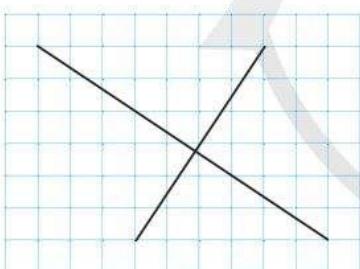
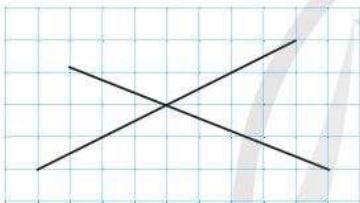
a) Trong các góc sau, góc nào là góc nhọn, góc vuông, góc tù?

b) Dùng thước đo góc để đo độ lớn của các góc trên.

2

Chỉ ra các cặp đường thẳng song song với nhau, các cặp đường thẳng vuông góc với nhau trong hình dưới đây:

d)

b)

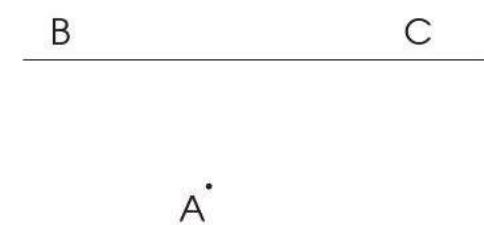
g)

e)

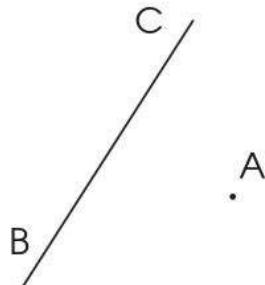
3

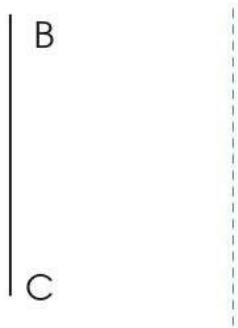
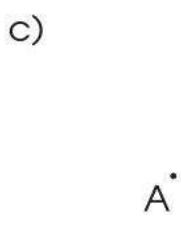
Vẽ đường thẳng đi qua điểm A và vuông góc với đường thẳng BC trong mỗi trường hợp sau:

a)

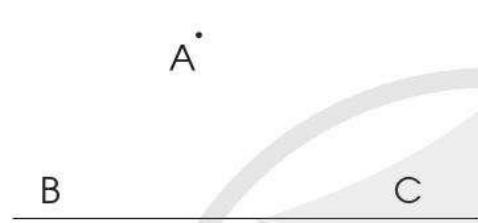
b)

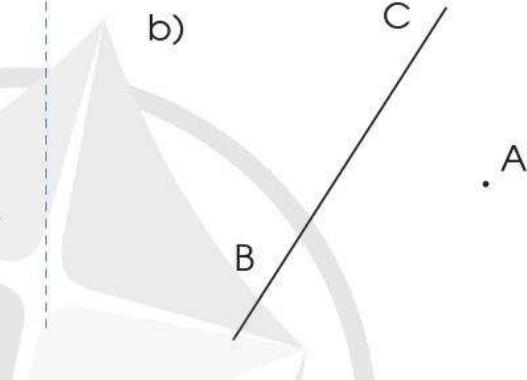

4 Vẽ đường thẳng đi qua điểm A và song song với đường thẳng BC trong mỗi trường hợp sau:

a)

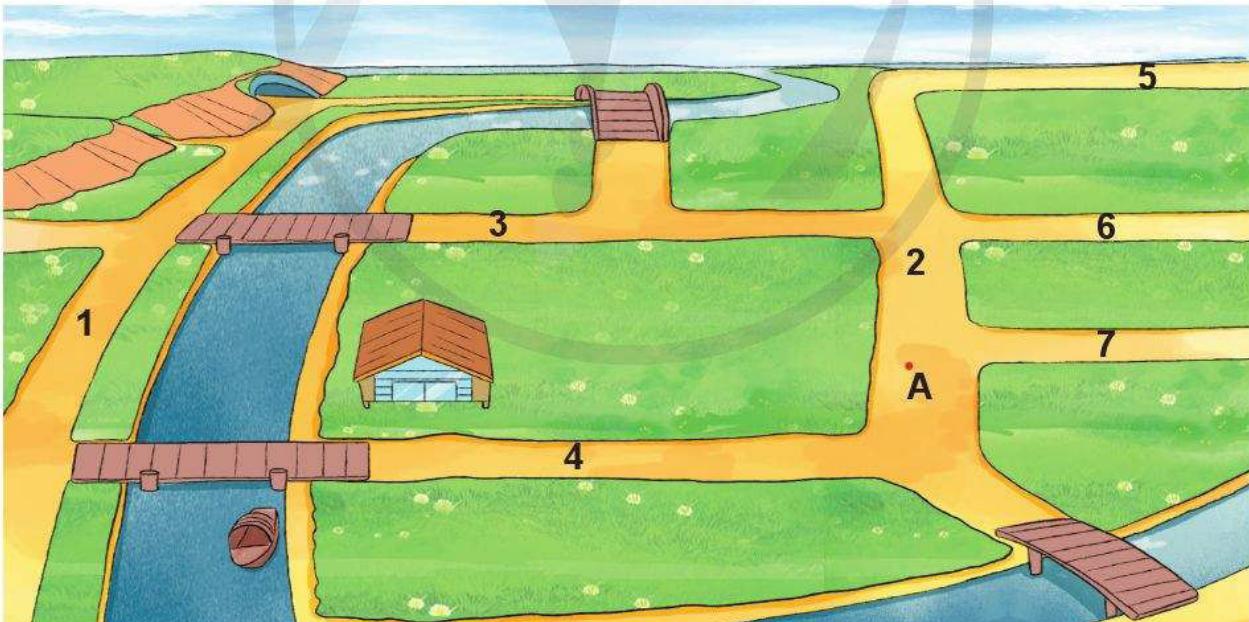

b)

5

Quan sát hình vẽ:

- a) Chỉ ra các con đường song song với nhau, các con đường vuông góc với nhau.
- b) Nếu làm một con đường ngắn nhất từ vị trí A đến ngôi nhà, theo em nên thiết kế thế nào?

24. EM ÔN LẠI NHỮNG GÌ ĐÃ HỌC

1 Nói cho bạn nghe những điều em học được trong chủ đề này:

Tôi nhận biết được các số lớn đến hàng triệu.

Tôi đã đọc, viết được số có nhiều chữ số.

...

Tôi biết làm tròn số và vận dụng trong cuộc sống.

2 Có bao nhiêu chữ số 0 trong mỗi số sau?

- a) Một nghìn   b) Một trăm nghìn   c) Một triệu   d) Một tỉ

3 Bằng cách sử dụng 6 thẻ trong 10 thẻ bên, em hãy:

- a) Lập số lớn nhất có sáu chữ số.
b) Lập số bé nhất có sáu chữ số.
c) Lập một số có sáu chữ số rồi làm tròn số đó đến hàng nghìn, hàng chục nghìn, hàng trăm nghìn.

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9

4 Đọc các số sau rồi nói cho bạn nghe cách đọc số có nhiều chữ số:

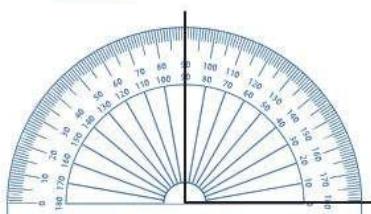
- Khoảng cách từ Trái Đất đến Mặt Trăng khoảng 384 401 km.
- Khoảng cách từ Trái Đất đến Mặt Trời khoảng 149 600 000 km.

(Nguồn: <https://solarsystem.nasa.gov>)

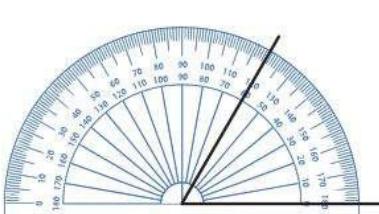

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

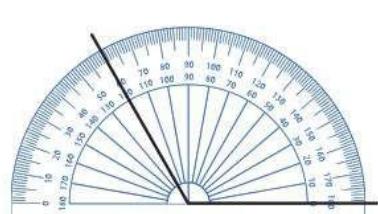
5 a) **Số ?**

? °

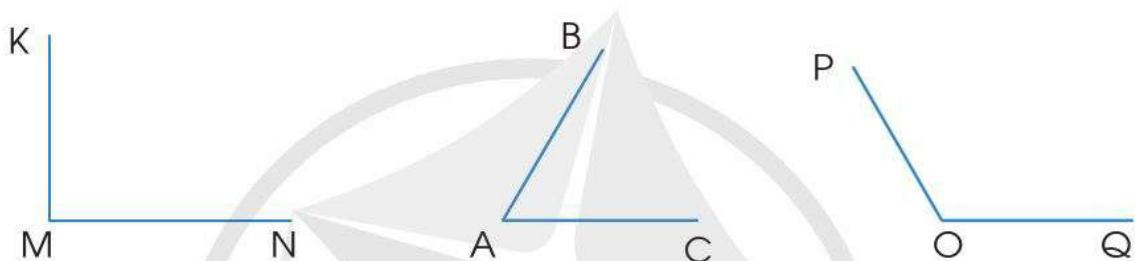

? °

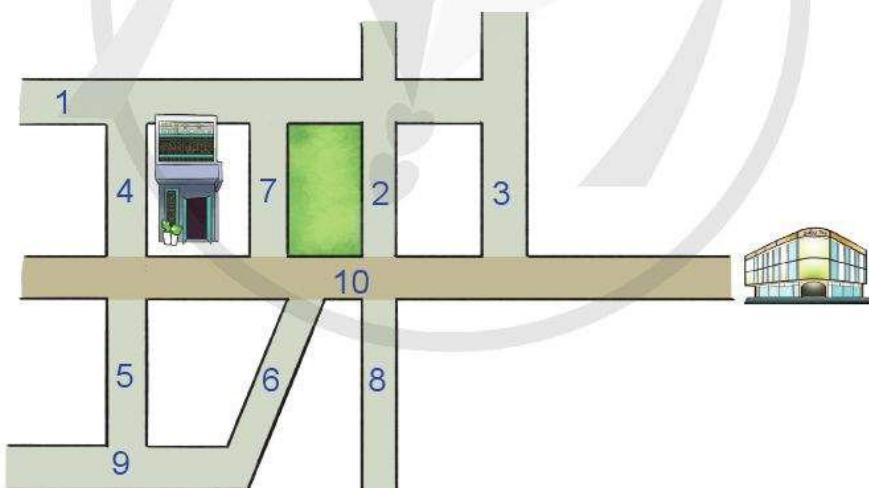

? °

b) Dùng thước đo góc để đo các góc sau và nêu kết quả:

6 Hãy chỉ ra trong sơ đồ sau những con đường vuông góc với đường số 10, những con đường song song với đường số 10:

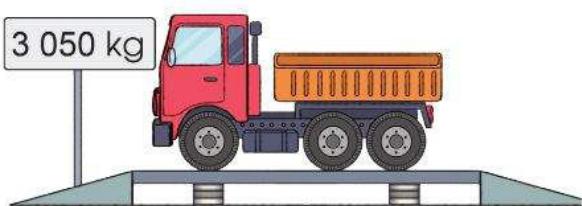

7 Bạn Hà nói rằng chiếc xe nặng 3 tạ 5 yến.

Bạn Ngân nói rằng chiếc xe nặng
3 tấn 5 tạ.

Bạn Huy nói rằng chiếc xe nặng
3 tấn 5 yến.

Theo em, bạn nào nói đúng?

**HỌC VUI
VUI HỌC**

25. EM VUI HỌC TOÁN

- 1** Tìm hiểu một số thông tin thực tế có sử dụng số có nhiều chữ số và trao đổi với bạn:

Tháng 01 năm 2022
Việt Nam xuất khẩu
được 505 741 tấn gạo.

Giá bán chiếc xe ô tô là
699 000 000 đồng, làm tròn
là 700 000 000 đồng.

Năm 2021, lượng khách
quốc tế đến Việt Nam
đạt 157 300 lượt.

- 2** a) Tìm hiểu thông tin về dân số một số quốc gia trên thế giới tính đến ngày 17 tháng 9 năm 2022 trong bảng sau:

Quốc gia	Số dân (người)
Hoa Kỳ	335 206 115
Nga	145 767 966
Pháp	65 618 967
Việt Nam	99 113 048

(Nguồn: <https://danso.org>)

- b) Quan sát bảng trên và thực hiện các yêu cầu sau:

- Những quốc gia nào có số dân nhiều hơn 100 triệu?
- Những quốc gia nào có số dân ít hơn 100 triệu?
- Đọc tên các quốc gia theo thứ tự từ quốc gia có đông dân nhất đến quốc gia có ít dân nhất.

3

a) Thảo luận về các thông tin sau:

Mình là vận động viên số 37, mình đang học khối Bốn, lớp D.

Tôi là vận động viên số 06, tôi đang học khối Năm, lớp A.

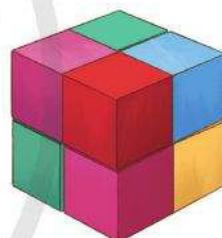
b) Trả lời các câu hỏi:

- Vận động viên có mã số 3E40 cho em biết thông tin gì?
- Theo cách trên, vận động viên số 09 đang học khối Bốn lớp H được đánh mã số như thế nào?

4

Thực hành lắp ghép hình:

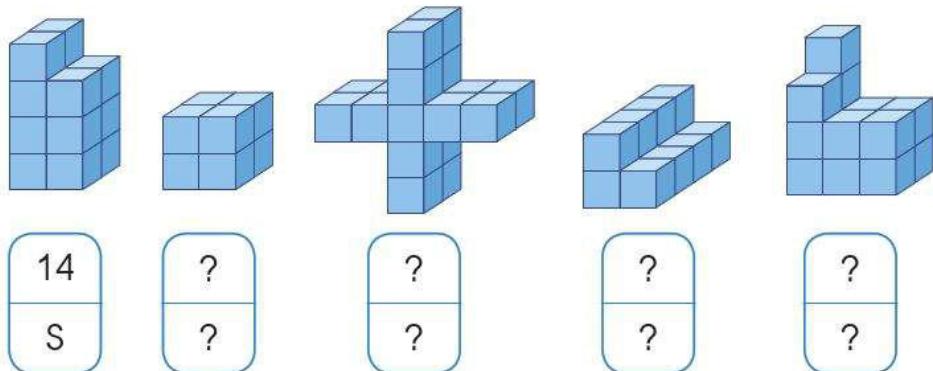
a) Lấy các khối lập phương nhỏ như nhau, thực hành lắp ghép thành các khối lập phương lớn hơn rồi ghi lại số khối lập phương nhỏ đã sử dụng.

Ví dụ: Dùng 8 khối lập phương nhỏ ghép thành một khối lập phương lớn (như hình bên).

b) Bạn Minh thiết kế trò chơi lắp ghép hình giải ô chữ với mật mã là các chữ cái tương ứng với số khối lập phương sử dụng để lắp ghép mỗi hình. Hãy thảo luận để tìm ô chữ đó.

Mật mã	
8	Ó
12	Đ
14	S
15	Ỏ
18	C

II

CÁC PHÉP TÍNH VỚI SỐ TỰ NHIÊN

26. PHÉP CỘNG, PHÉP TRỪ

1. Phép cộng

$$125\ 859 + 541\ 728 = ?$$

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r}
 125\ 859 \\
 + \quad 541\ 728 \\
 \hline
 667\ 587
 \end{array}$$

Cộng theo thứ tự từ phải sang trái:

- 9 cộng 8 bằng 17, viết 7, nhớ 1.
- 5 cộng 2 bằng 7, thêm 1 bằng 8, viết 8.
- 8 cộng 7 bằng 15, viết 5, nhớ 1.
- 5 cộng 1 bằng 6, thêm 1 bằng 7, viết 7.
- 2 cộng 4 bằng 6, viết 6.
- 1 cộng 5 bằng 6, viết 6.

Vậy $125\ 859 + 541\ 728 = 667\ 587$

2. Phép trừ

$$516\ 372 - 50\ 420 = ?$$

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r}
 516\ 372 \\
 - \quad 50\ 420 \\
 \hline
 465\ 952
 \end{array}$$

Trừ theo thứ tự từ phải sang trái:

- 2 trừ 0 bằng 2, viết 2.
- 7 trừ 2 bằng 5, viết 5.
- 13 trừ 4 bằng 9, viết 9, nhớ 1.
- 0 thêm 1 bằng 1, 6 trừ 1 bằng 5, viết 5.
- 11 trừ 5 bằng 6, viết 6, nhớ 1.
- 5 trừ 1 bằng 4, viết 4.

Vậy $516\ 372 - 50\ 420 = 465\ 952$

1 Tính:

$$\begin{array}{r} 810\ 935 \\ + \quad 5\ 648 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 462\ 803 \\ + \quad 156\ 279 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 248\ 093 \\ - \quad 57\ 256 \\ \hline ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 856\ 180 \\ - \quad 395\ 735 \\ \hline ? \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

$$538\ 042 + 142\ 387$$

$$729\ 060 - 68\ 500$$

$$73\ 402 - 8\ 312$$

3 a) Thực hiện phép cộng rồi thử lại bằng phép trừ:

$$7\ 235 + 2\ 345$$

$$2\ 456 + 638$$

b) Thực hiện phép trừ rồi thử lại bằng phép cộng:

$$8\ 928 - 572$$

$$7\ 592 - 67$$

4 Tính nhẩm:

$$20\ 000 + 70\ 000$$

$$600\ 000 + 300\ 000$$

$$7\ 000 - 5\ 000$$

$$500\ 000 - 300\ 000$$

$$16\ 000 + 2\ 000$$

$$920\ 000 - 20\ 000$$

5 Tính giá trị của mỗi biểu thức sau:

$$313 - (107 + 206)$$

$$6\ 000 - (2\ 700 + 300)$$

$$4\ 480 + 2\ 496 - 1\ 596$$

- 6** Ở một tỉnh, năm 2019 có 116 771 số thuê bao Internet. Năm 2020, tăng thêm 26 033 số thuê bao so với năm 2019. Hỏi vào năm 2020, tỉnh đó có bao nhiêu thuê bao Internet?

- 7** Đồng hồ công-tơ-mét của một xe máy xác định số ki-lô-mét xe máy đó đã đi được. Hãy quan sát đồng hồ công-tơ-mét của một xe máy như hình dưới đây và tính xem quãng đường mà xe máy đó đã đi được dài bao nhiêu ki-lô-mét?

Lúc bắt đầu đi:

Lúc đến nơi:

Đồng hồ công-tơ-mét xe máy

27. CÁC TÍNH CHẤT CỦA PHÉP CỘNG

1. Tính chất giao hoán của phép cộng

$$5 + 7 = 12; 7 + 5 = 12 \text{ nên } 5 + 7 = 7 + 5$$

Khi thực hiện phép cộng hai số, ta có thể đổi chỗ các số hạng mà tổng không thay đổi.

2. Tính chất kết hợp của phép cộng

$$(3 + 5) + 6 = 8 + 6 = 14$$

$$\text{Vậy } (3 + 5) + 6 = 3 + (5 + 6)$$

$$3 + (5 + 6) = 3 + 11 = 14$$

Khi cộng một tổng hai số với số thứ ba, ta có thể cộng số thứ nhất với tổng của số thứ hai và số thứ ba.

3. Cộng với số 0

$$7 + 0 = 7; 0 + 7 = 7$$

Số nào cộng với 0 cũng cho kết quả bằng chính số đó.

1

Số

a) $34 + 99 = ? + 34$

$$(24 + 8) + 12 = 24 + (8 + ?)$$

$$13 + 297 = 297 + ?$$

$$8 + 6 + 4 = 8 + (6 + ?)$$

$$201 + 118 = ? + 201$$

$$63 + 37 + 98 = (63 + ?) + 98$$

b) $9 + \boxed{?} = 9$
 $61 + \boxed{?} = 61$

$\boxed{?} + 0 = 87$
 $\boxed{?} + 10 = 10$

2 Tính bằng cách thuận tiện (theo mẫu):

Mẫu: $75 + 25 + 46 = (75 + 25) + 46$
 $= 100 + 46$
 $= 146$

$$37 + 8 + 3 = (37 + 3) + 8
= 40 + 8
= 48$$

a) $36 + 14 + 9$
c) $65 + 9 + 5$

b) $51 + 12 + 18$
d) $31 + 26 + 69$

3 Tính bằng cách thuận tiện và nói cho bạn nghe cách tính:

$93 + 107 + 59$

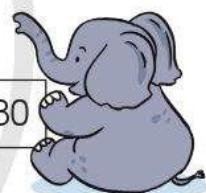
$32 + 146 + 18$

$82 + 157 + 143$

$120 + 170 + 280$

4 Hai anh em Hoàng Đức và Phương Dung đi cùng mẹ vào siêu thị. Khi tính tiền, cô bán hàng đưa hoá đơn ghi như dưới đây.
Mẹ đưa cho cô bán hàng 500 000 đồng. Em hãy kiểm tra lại hoá đơn và cho biết cô bán hàng cần trả lại bao nhiêu tiền.

HOÁ ĐƠN BÁN HÀNG

Mặt hàng	Đơn giá (đồng)
Ba lô nam	130 000
Ba lô nữ	135 000
Tập vở ô li	65 000
Tổng tiền thanh toán	330 000

28. TÌM SỐ TRUNG BÌNH CỘNG

Chồng sách thứ nhất có 11 quyển, chồng thứ hai có 15 quyển, chồng thứ ba có 10 quyển. Hãy giúp mình san đều các chồng sách đó.

Mình sẽ chuyển bớt sách ở chồng thứ hai sang các chồng khác.

A. SỐ TRUNG BÌNH CỘNG

- Lấy tổng số sách chia cho 3 được số sách san đều vào mỗi chồng:
$$(11 + 15 + 10) : 3 = 12 \text{ (quyển)}$$
- Ta gọi 12 là **số trung bình cộng** của ba số 11, 15 và 10.
- Ta nói: Trung bình mỗi chồng có 12 quyển sách.

Muốn tìm **số trung bình cộng** của nhiều số, ta tính tổng của các số đó, rồi lấy tổng tìm được chia cho số các số hạng.

Ví dụ:

a) Số trung bình cộng của 46 và 24 là:

$$(46 + 24) : 2 = 35$$

b) Số trung bình cộng của 10, 20, 7 và 11 là:

$$(10 + 20 + 7 + 11) : 4 = 12$$

1 Tìm số trung bình cộng của mỗi nhóm số sau:

a) 36 và 38

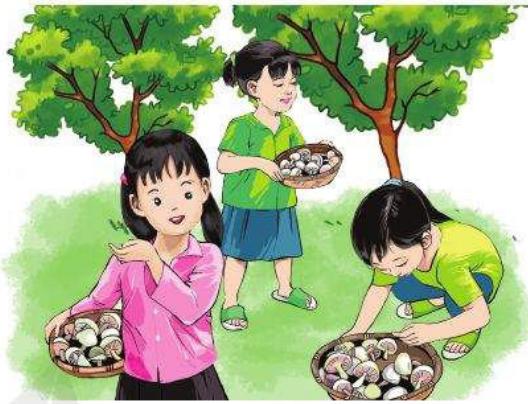
b) 4, 3 và 8

c) 12, 23, 5 và 44

d) 35, 40, 45, 50 và 55

B. GIẢI BÀI TOÁN VỀ TÌM SỐ TRUNG BÌNH CỘNG

Bài toán: Ba bạn Hiền, Hoa và Thanh vào rừng hái nấm. Hiền hái được 14 cây nấm, Hoa hái được 16 cây nấm và Thanh hái được 12 cây nấm. Hỏi trung bình mỗi bạn hái được bao nhiêu cây nấm?

Em hiểu

Hiền hái: 14 cây nấm
Hoa hái: 16 cây nấm
Thanh hái: 12 cây nấm

Trung bình mỗi bạn hái được bao nhiêu cây nấm?

Em nghĩ

Trung bình số cây nấm mỗi bạn hái được là số trung bình cộng của ba số 14, 16, 12.

Tôi tìm số trung bình cộng của ba số 14, 16, 12.

Em trả lời

Bài giải

Tổng số cây nấm ba bạn hái được là:

$$14 + 16 + 12 = 42 \text{ (cây)}$$

Trung bình mỗi bạn hái được số cây nấm là:

$$42 : 3 = 14 \text{ (cây)}$$

Đáp số: 14 cây nấm.

- 2 Mai cân nặng 36 kg, Hưng cân nặng 37 kg, Lan cân nặng 33 kg, Duy cân nặng 38 kg. Hỏi trung bình mỗi bạn cân nặng bao nhiêu ki-lô-gam?

- 3** Thực hiện chủ trương xây dựng nông thôn mới, trong 4 năm liền, xã Hòa Bình làm thêm được các đoạn đường bê tông có chiều dài lần lượt là 15 km, 17 km, 22 km và 18 km. Hỏi trung bình mỗi năm xã đó làm thêm được bao nhiêu ki-lô-mét đường bê tông?
- 4** Hưng ghi lại thời gian đạp xe từ nhà đến trường trong 5 ngày liên tiếp và tính được thời gian đạp xe trung bình là 15 phút. Những nhận định nào sau đây là sai?
- Mỗi ngày Hưng đạp xe đến trường đều hết đúng 15 phút.
  - Mỗi ngày Hưng đạp xe đến trường đều hết ít hơn 15 phút.
  - Mỗi ngày Hưng đạp xe đến trường đều hết nhiều hơn 15 phút.
  - Có ngày Hưng đạp xe đến trường hết ít hơn 15 phút và có ngày Hưng đạp xe đến trường hết nhiều hơn 15 phút.

- 5** a) Theo dõi thời gian đi từ nhà đến trường của em trong một tuần và tính trung bình thời gian để em đến trường mỗi ngày.
- b) Kể một tình huống trong cuộc sống liên quan đến số trung bình cộng.

Nhiệt độ trung bình tuần này là 26°C .

Chiều cao trung bình các bạn trong tổ của tôi là 135 cm.

29. TÌM HAI SỐ KHI BIẾT TỔNG VÀ HIỆU CỦA HAI SỐ ĐÓ

Có 18 bạn tình nguyện tham gia.

Số bạn nam nhiều hơn số bạn nữ 4 bạn.

Bài toán: Có 18 bạn học sinh tình nguyện tham gia hoạt động bảo vệ môi trường. Biết rằng số bạn nam nhiều hơn số bạn nữ là 4 bạn. Hỏi có bao nhiêu bạn nam, bao nhiêu bạn nữ?

Em hiểu

Tổng của hai số là 18.
Hiệu của hai số là 4.

Tìm hai số đó.

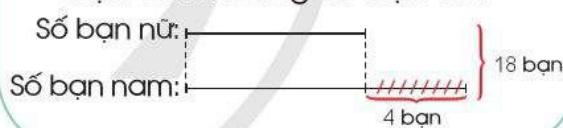

Em nghĩ

Nếu thêm 4 bạn nữ thì số bạn nữ bằng số bạn nam.

Nếu bớt 4 bạn nam thì số bạn nam bằng số bạn nữ.

Em trả lời

Cách 1

Bài giải

Số bạn nam là:

$$(18 + 4) : 2 = 11 \text{ (bạn)}$$

Số bạn nữ là:

$$11 - 4 = 7 \text{ (bạn)}$$

Đáp số: 11 bạn nam, 7 bạn nữ.

Cách 2

Bài giải

Số bạn nữ là:

$$(18 - 4) : 2 = 7 \text{ (bạn)}$$

Số bạn nam là:

$$7 + 4 = 11 \text{ (bạn)}$$

Đáp số: 7 bạn nữ, 11 bạn nam.

1 Tìm hai số khi biết tổng và hiệu của chúng lần lượt là:

63 và 17

29 và 21

26 và 6

58 và 38

Nhận xét:

Muốn tìm hai số khi biết tổng và hiệu của hai số đó ta có thể thực hiện theo một trong hai cách sau:

Cách 1: Số bé = ($\text{tổng} - \text{hiệu}$) : 2

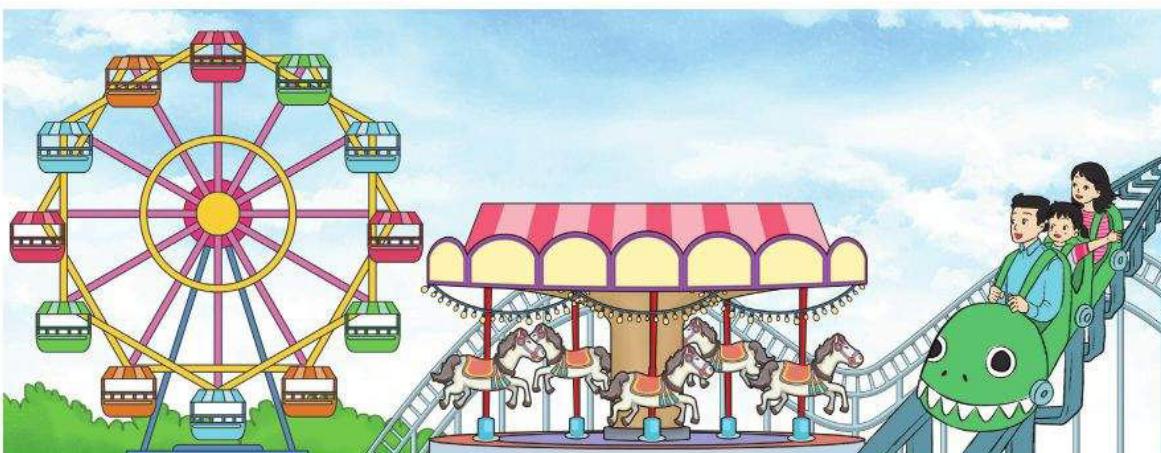
Cách 2: Số lớn = ($\text{tổng} + \text{hiệu}$) : 2

- 2** Trong hộp có 12 chiếc bút gồm bút đen và bút xanh. Số bút đen ít hơn số bút xanh 4 chiếc. Hỏi trong hộp đó có bao nhiêu chiếc bút mỗi loại?

- 3** Tổng số tuổi của bố và mẹ là 65 tuổi. Bố hơn mẹ 5 tuổi. Hỏi bố bao nhiêu tuổi, mẹ bao nhiêu tuổi?

- 4** Cuối tuần, Tuấn được bố dẫn đi chơi tại một khu du lịch. Tuấn thấy bố trả tiền vé của hai người là 500 000 đồng. Bạn hỏi bố vé vào cửa của mỗi người là bao nhiêu tiền. Bố nói, vé của người lớn trong ngày cuối tuần hơn vé trẻ em là 100 000 đồng. Tính giá vé ngày cuối tuần của người lớn, trẻ em.

30. LUYỆN TẬP CHUNG

- 1** Tính chiều cao trung bình của 4 bạn Bảo, Thư, Long và Hoài. Biết Bảo cao 131 cm, Thư cao 130 cm, Long cao 135 cm và Hoài cao 140 cm.

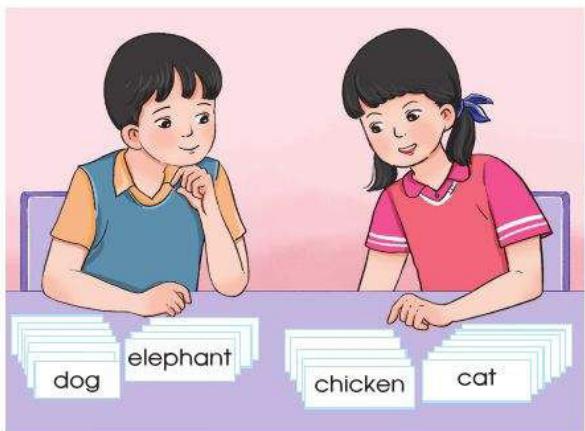
- 2** Khối Hai trồng được 183 cây, khối Ba trồng được 209 cây, khối Bốn trồng được 216 cây, khối Năm trồng được 240 cây. Hỏi trung bình mỗi khối trồng được bao nhiêu cây?

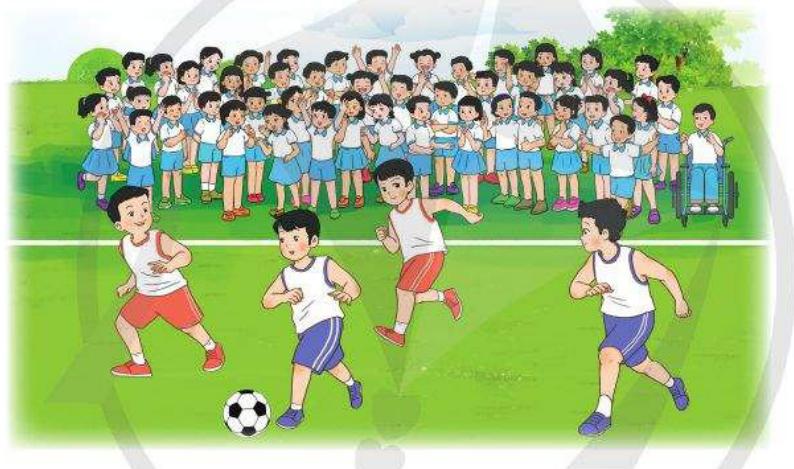
- 3** Số ?

Tổng của hai số	Hiệu của hai số	Số bé	Số lớn
135	47	?	?
518	236	?	?

- 4 Trong một tuần hai bạn Lực và Duyên sưu tầm được 87 từ tiếng Anh chỉ con vật. Lực sưu tầm được nhiều hơn Duyên 5 từ. Hỏi trong tuần đó mỗi bạn đã sưu tầm được bao nhiêu từ tiếng Anh chỉ con vật?

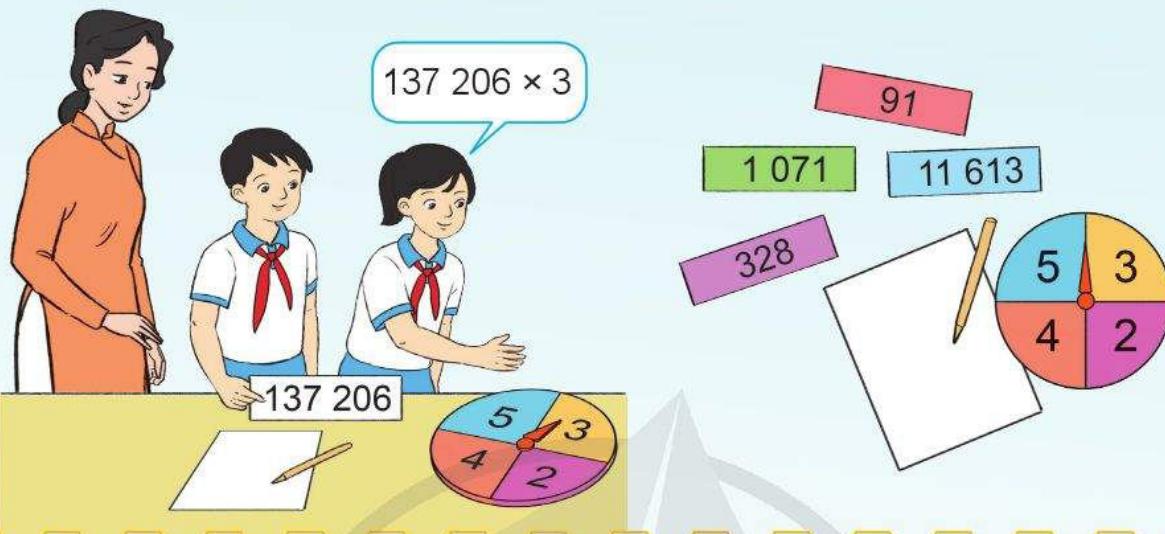
- 5 Có 47 bạn cổ vũ cho trận đấu bóng đá giữa hai lớp 4A và 4B. Biết rằng số cổ động viên của lớp 4A ít hơn số cổ động viên của lớp 4B là 5 bạn. Tính số cổ động viên của mỗi lớp.

- 6 Ngày đầu đi học bơi, Đức nghe thầy giáo giới thiệu độ sâu trung bình của bể bơi là 130 cm. Đức nghĩ mình cao 140 cm nên không có chỗ nào ngập đầu mình cả. Theo em, Đức nghĩ như vậy có chính xác không? Tại sao?

31. NHÂN VỚI SỐ CÓ MỘT CHỮ SỐ

Tính $137\ 206 \times 3 = ?$

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r} 137\ 206 \\ \times \quad \quad 3 \\ \hline 411\ 618 \end{array}$$

Nhân theo thứ tự từ phải sang trái:

- 3 nhân 6 bằng 18, viết 8, nhớ 1.
- 3 nhân 0 bằng 0, thêm 1 bằng 1, viết 1.
- 3 nhân 2 bằng 6, viết 6.
- 3 nhân 7 bằng 21, viết 1, nhớ 2.
- 3 nhân 3 bằng 9, thêm 2 bằng 11, viết 1, nhớ 1.
- 3 nhân 1 bằng 3, thêm 1 bằng 4, viết 4.

Vậy $137\ 206 \times 3 = 411\ 618$

1 Tính:

$$\begin{array}{r} \times 3\ 191 \\ \quad \quad \quad 6 \\ \hline \quad \quad \quad ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 16\ 227 \\ \quad \quad \quad 3 \\ \hline \quad \quad \quad ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 342\ 748 \\ \quad \quad \quad 2 \\ \hline \quad \quad \quad ? \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 308\ 172 \\ \quad \quad \quad 4 \\ \hline \quad \quad \quad ? \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

a) 908×6

b) $31\ 206 \times 7$

c) $241\ 306 \times 4$

d) $418\ 051 \times 5$

3**Số ?**

Số đã cho	8 219	15 216	132 091
Gấp số đã cho lên 2 lần	?	?	?
Gấp số đã cho lên 3 lần	?	?	?

4**Tính giá trị của mỗi biểu thức sau:**

a) $250 + 250 \times 2$

$(250 + 250) \times 2$

b) $750 - 50 \times 5$

$(750 - 50) \times 5$

c) $210 \times 4 - 4 \times 210$

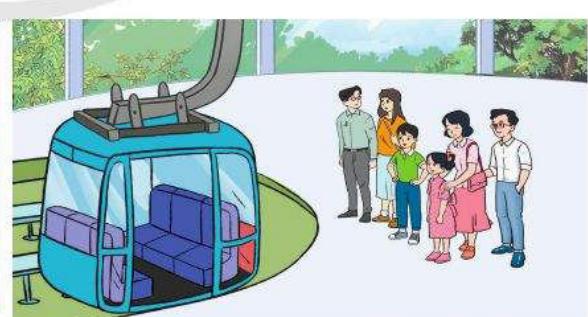
$3 \times (270 : 9) \times 0$

5**Mua bán trực tuyến:**

Các hình thức đặt hàng trực tuyến, giao hàng tại nhà đang trở thành một xu hướng ngày càng phổ biến. Bằng hình thức này, một đơn vị giao hàng trong một ngày có thể giao đến 150 suất bánh pizza. Hỏi trong một tuần, đơn vị đó có thể giao được nhiều nhất bao nhiêu suất bánh pizza?

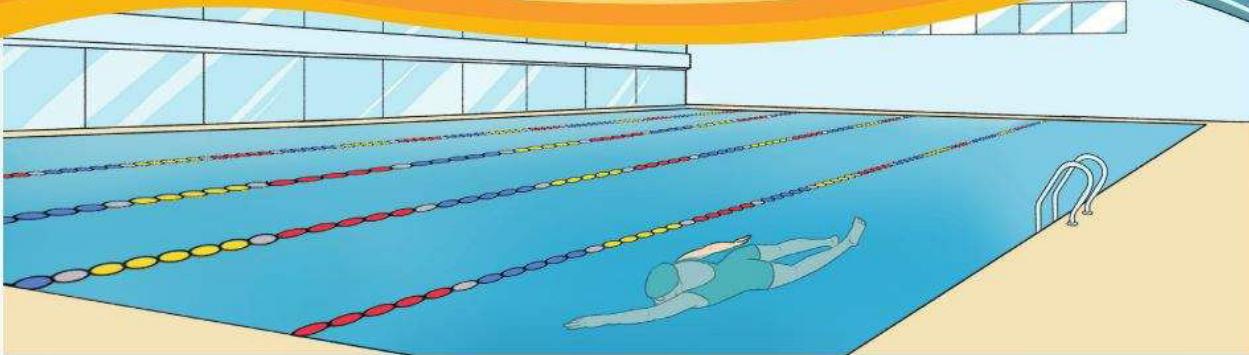
6**Giá vé đi cáp treo tham quan tại một khu du lịch như sau:**

BẢNG GIÁ VÉ NĂM 2021		
LOẠI VÉ	GIÁ VÉ KHÁCH LẺ	
	NGƯỜI LỚN	TRẺ EM
VÉ CÁP TREO (KHỨ HỒI)	750 000 đ	550 000 đ

Nhà bạn Trang có 6 người bao gồm 4 người lớn và 2 trẻ em. Em hãy giúp Trang tính xem mua vé cáp treo khứ hồi (đi và về) cho cả nhà cần trả bao nhiêu tiền.

32. NHÂN VỚI SỐ CÓ HAI CHỮ SỐ

Tại bể bơi có chiều dài 25 m, một vận động viên đã bơi được 53 vòng dọc theo chiều dài của bể. Hỏi vận động viên đó đã bơi được quãng đường dài bao nhiêu mét?

Tính $25 \times 53 = ?$

a) Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r} 25 \\ \times \quad 53 \\ \hline 75 \\ 125 \\ \hline 1325 \end{array}$$

Nhân theo thứ tự từ phải sang trái:

- 3 nhân 5 bằng 15, viết 5, nhớ 1;
  - 3 nhân 2 bằng 6, thêm 1 bằng 7, viết 7.
  - 5 nhân 5 bằng 25, viết 5 (dưới 7), nhớ 2;
  - 5 nhân 2 bằng 10, thêm 2 bằng 12, viết 12.
  - Hạ 5;
  - 7 cộng 5 bằng 12, viết 2, nhớ 1;
  - 2 thêm 1 bằng 3, viết 3.
- Hạ 1.

Vậy $25 \times 53 = 1\,325$

b) Trong cách tính trên:

- 75 gọi là **tích riêng thứ nhất**.
- 125 gọi là **tích riêng thứ hai**, được viết lùi sang bên trái một cột vì nó là 125 chục, nếu viết đầy đủ thì phải là 1 250 (tích của 50 và 25).

1 Tính:

$$\begin{array}{r} 36 \\ \times \quad 12 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ \times \quad 49 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ \times \quad 61 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ \times \quad 43 \\ \hline \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

$$369 \times 12$$

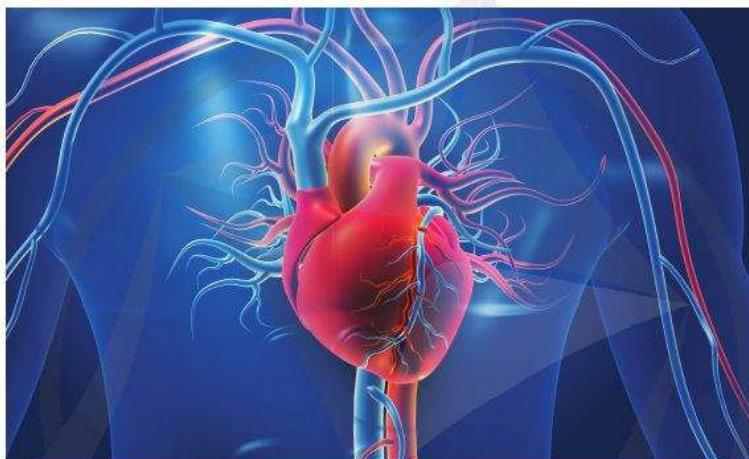
$$218 \times 34$$

$$412 \times 21$$

$$785 \times 23$$

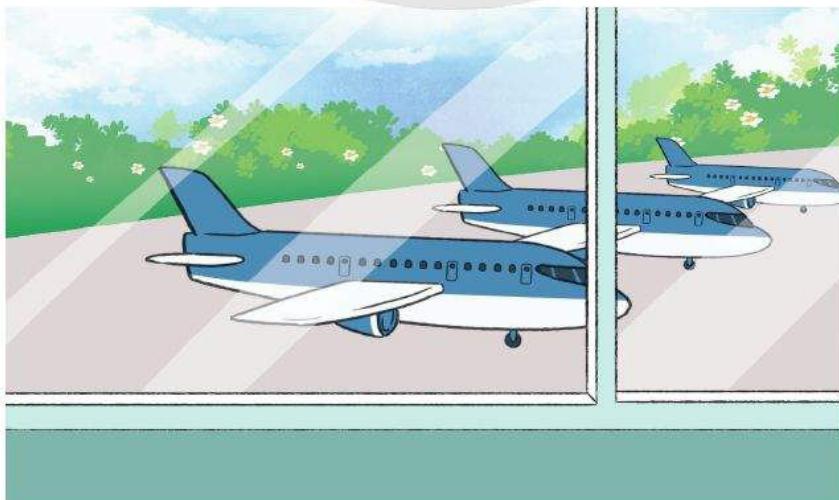
3 Vườn dâu tây nhà chị Na có 31 luống, mỗi luống có 26 cây. Hỏi vườn dâu tây nhà chị Na có tất cả bao nhiêu cây dâu tây?

4 Tim một người khoẻ mạnh bình thường mỗi phút đập khoảng 75 lần. Tính số lần đập của tim người đó trong 24 giờ.

(Nguồn: <https://shutterstock.com>)

5 Một sân bay quốc tế trung bình mỗi giờ thực hiện 44 chuyến bay đến và đi. Hỏi mỗi ngày sân bay đó thực hiện bao nhiêu chuyến bay đến và đi?

33. LUYỆN TẬP

1 Tính:

$$\begin{array}{r} 37 \\ \times 26 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 82 \\ \times 49 \\ \hline \end{array}$$

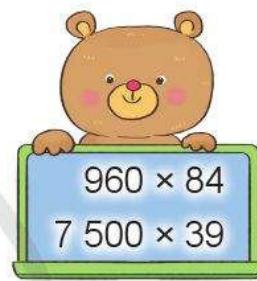
$$\begin{array}{r} 6\ 119 \\ \times 34 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11\ 081 \\ \times 62 \\ \hline \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{l} 2\ 129 \times 43 \\ 2\ 331 \times 32 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1\ 408 \times 64 \\ 10\ 617 \times 91 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 960 \times 84 \\ 7\ 500 \times 39 \end{array}$$

3 Một cửa hàng đã bán 40 kg gạo tẻ với giá 18 000 đồng một ki-lô-gam và 35 kg gạo nếp với giá 25 000 đồng một ki-lô-gam. Hỏi cửa hàng đó thu được tất cả bao nhiêu tiền?

4 Đường chạy bộ vòng quanh một sân vận động dài 400 m. Một vận động viên ngày đầu chạy 23 vòng xung quanh sân vận động, ngày thứ hai chạy 27 vòng. Hỏi:

a) Mỗi ngày vận động viên đó chạy được bao nhiêu mét?

b) Sau cả hai ngày vận động viên đó chạy được bao nhiêu mét?

c) Ngày thứ hai vận động viên đó chạy nhiều hơn ngày thứ nhất bao nhiêu mét?

5 Hóa đơn truyền hình cáp của gia đình nhà Huy là 115 000 đồng mỗi tháng. Hỏi cả năm gia đình Huy phải trả bao nhiêu tiền truyền hình cáp?

34. CÁC TÍNH CHẤT CỦA PHÉP NHÂN

1. Tính chất giao hoán của phép nhân

$$8 \times 3 = 24; 3 \times 8 = 24 \text{ nên } 8 \times 3 = 3 \times 8$$

Khi thực hiện phép nhân hai số, ta có thể đổi chỗ các thừa số mà tích không thay đổi.

2. Tính chất kết hợp của phép nhân

$$(3 \times 5) \times 6 = 15 \times 6 = 90$$

$$3 \times (5 \times 6) = 3 \times 30 = 90$$

$$\text{Vậy } (3 \times 5) \times 6 = 3 \times (5 \times 6)$$

Khi nhân một tích hai số với số thứ ba, ta có thể nhân số thứ nhất với tích của số thứ hai và số thứ ba.

3. Nhân với số 1. Nhân với số 0

$$6 \times 1 = 6$$

$$4 \times 0 = 0$$

$$1 \times 6 = 6$$

$$0 \times 4 = 0$$

- Số nào nhân với 1 cũng cho kết quả bằng chính số đó.
- Số nào nhân với 0 cũng cho kết quả bằng 0.

1 **Số ?**

a) $12 \times 4 = \boxed{?} \times 12$

$(17 \times 5) \times 2 = 17 \times (5 \times \boxed{?})$

$106 \times 3 = 3 \times \boxed{?}$

$86 \times 2 \times 5 = 86 \times (2 \times \boxed{?})$

b) $7 \times \boxed{?} = 7$

$519 \times \boxed{?} = 0$

$\boxed{?} \times 0 = 0$

$432 \times \boxed{?} = 432$

$1 \times \boxed{?} = 0$

$\boxed{?} \times 1 = 3\,456$

2 **Tính bằng cách thuận tiện (theo mẫu):**

Mẫu: $35 \times 2 \times 5 = 35 \times (2 \times 5)$
 $= 35 \times 10$
 $= 350$

$$\begin{aligned} 25 \times 4 \times 92 &= (25 \times 4) \times 92 \\ &= 100 \times 92 \\ &= 9\,200 \end{aligned}$$

a) $216 \times 5 \times 2$

b) $4 \times 76 \times 25$

c) $5 \times 19 \times 2$

d) $125 \times 23 \times 8$

- 3** Một nhóm 5 người dự định đi dã ngoại trong 3 ngày. Mỗi ngày một người dự kiến mang theo 2 kg đồ ăn uống. Hỏi nhóm người này cần mang theo bao nhiêu ki-lô-gam đồ ăn uống trong quá trình dã ngoại?

- 4** Một khu chung cư có 4 tòa nhà, mỗi tòa nhà dành ra 15 tầng để ở, mỗi tầng có 12 căn hộ. Hỏi khu chung cư này có bao nhiêu căn hộ để ở?

35. LUYỆN TẬP

1

a) Tính và so sánh giá trị của hai biểu thức sau:

$$5 \times (4 + 3) \text{ và } 5 \times 4 + 5 \times 3$$

b) Thảo luận nội dung sau và lấy ví dụ minh họa:

- Khi nhân một số với một tổng, ta có thể nhân số đó với từng số hạng của tổng, rồi cộng các kết quả với nhau.
- Khi nhân một tổng với một số ta có thể nhân từng số hạng của tổng với số đó rồi cộng các kết quả với nhau.

c) Tính:

$$32 \times (200 + 3)$$

$$(125 + 9) \times 8$$

2

a) Tính và so sánh giá trị của hai biểu thức sau:

$$6 \times (7 - 5) \text{ và } 6 \times 7 - 6 \times 5$$

b) Thảo luận nội dung sau và lấy ví dụ minh họa:

- Khi nhân một số với một hiệu, ta có thể nhân số đó với số bị trừ và số trừ, rồi trừ hai kết quả cho nhau.
- Khi nhân một hiệu với một số, ta có thể lần lượt nhân số bị trừ và số trừ với số đó, rồi trừ hai kết quả cho nhau.

c) Tính:

$$28 \times (7 - 2)$$

$$(14 - 7) \times 6$$

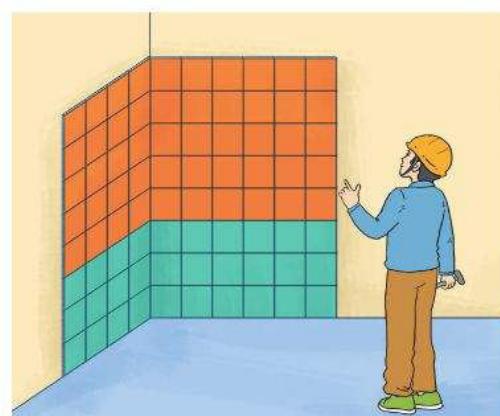
3

Minh đã giúp bác Phú tính số viên gạch
ốp tường bếp theo hai cách dưới đây:

Cách 1: $(5 + 3) \times 10$

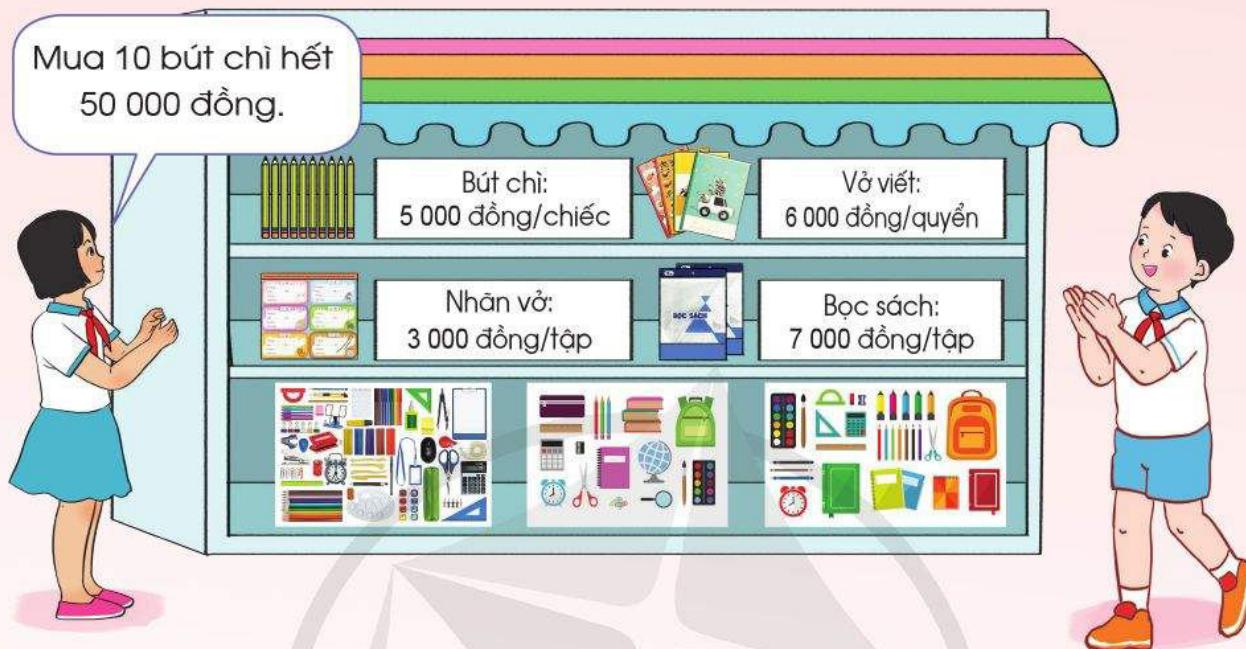
Cách 2: $(4 + 6) \times 8$

Em hãy thảo luận về hai cách tính trên.

36. NHÂN VỚI 10, 100, 1 000,...

Mua 10 bút chì hết
50 000 đồng.

a) $47 \times 10 = ?$

$$47 \times 10 = 10 \times 47$$

Nhẩm: 1 chục $\times$ 47 = 47 chục = 470

Vậy $47 \times 10 = 470$

b) $47 \times 100 = ?$

$$47 \times 100 = 100 \times 47$$

Nhẩm: 1 trăm $\times$ 47 = 47 trăm = 4 700

Vậy $47 \times 100 = 4 700$

Khi nhân một số với 10, 100, 1 000,... ta chỉ việc viết thêm một, hai, ba,... chữ số 0 vào bên phải số đó.

1 Tính nhẩm:

$$5 \times 10$$

$$5 \times 100$$

$$5 \times 1 000$$

$$32 \times 10$$

$$32 \times 100$$

$$32 \times 1 000$$

$$183 \times 10$$

$$183 \times 100$$

$$183 \times 1 000$$

$$307 \times 10$$

$$560 \times 100$$

$$105 \times 1 000$$

2 Vận dụng các tính chất của phép nhân để tính nhẩm (theo mẫu):

Mẫu: $3 \times 40 = 3 \times 4 \times 10 = 12 \times 10 = 120$

$$\begin{aligned}3 \times 50 \\3 \times 200 \\2 \times 4\,000\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}2 \times 80 \\4 \times 300 \\3 \times 7\,000\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}9 \times 70 \\5 \times 300 \\6 \times 2\,000\end{aligned}$$

3 Vận dụng các tính chất của phép nhân để tính nhẩm:

$$\begin{aligned}20 \times 70 \\40 \times 40\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}300 \times 40 \\600 \times 30\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}2\,000 \times 30 \\3\,000 \times 60\end{aligned}$$

4 Một cửa hàng xếp các cuốn sổ ghi chép vào trong các thùng, mỗi thùng chứa được 1 000 cuốn sổ. Hỏi 43 thùng như vậy chứa được tất cả bao nhiêu cuốn sổ ghi chép?

5 Trò chơi “Tính nhẩm”

Đố bạn $1\,234 \times 10 = ?$

$1\,234 \times 10 = 12\,340$

37. LUYỆN TẬP CHUNG

1 Tính nhẩm:

52×10

52×100

$52 \times 1\,000$

108×10

108×100

$108 \times 1\,000$

690×10

690×100

$690 \times 1\,000$

2 Đặt tính rồi tính:

a) 213×24

b) $2\,002 \times 65$

c) $4\,180 \times 23$

d) 34×11

403 $\times$ 36

30 168 $\times$ 16

32 600 $\times$ 15

83 $\times$ 11

3 Tính nhẩm (theo mẫu):

Mẫu:

$27 \times 11 = ?$

- 2 cộng 7 bằng 9.
- Viết 9 vào giữa hai chữ số của 27, được 297.

Vậy $27 \times 11 = 297$.

$48 \times 11 = ?$

- 4 cộng 8 bằng 12.
- Viết 2 vào giữa hai chữ số của 48, được 428.
- Thêm 1 vào 4 của 428, được 528.

Vậy $48 \times 11 = 528$.

42×11

72×11

94×11

53×11

85×11

67×11

4 Bạn Nguyên đã thay đổi cách dùng nước để rửa tay sau khi nghe hướng dẫn cách rửa tay tiết kiệm nước. Em hãy tính xem bạn Nguyên đã tiết kiệm được bao nhiêu mi-li-lít nước mỗi lần rửa tay, biết rằng mỗi giây vòi nước chảy 120 ml nước.

Trước đây

20 giây

Hiện nay

13 giây

38. CHIA CHO SỐ CÓ MỘT CHỮ SỐ

Tính $187\ 284 : 6 = ?$

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r} 187\ 284 \\ \hline 07 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ | \\ 31\ 214 \\ 1\ 2 \\ 08 \\ 24 \\ 0 \end{array}$$

Vậy $187\ 284 : 6 = 31\ 214$

Chia theo thứ tự từ trái sang phải:

- 18 chia 6 được 3, viết 3;
3 nhân 6 bằng 18, 18 trừ 18 bằng 0, viết 0.
- Hạ 7, 7 chia 6 được 1, viết 1;
1 nhân 6 bằng 6, 7 trừ 6 bằng 1, viết 1.
- Hạ 2, được 12, 12 chia 6 được 2, viết 2;
2 nhân 6 bằng 12, 12 trừ 12 bằng 0, viết 0.
- Hạ 8, 8 chia 6 được 1, viết 1;
1 nhân 6 bằng 6, 8 trừ 6 bằng 2, viết 2.
- Hạ 4, được 24, 24 chia 6 bằng 4, viết 4;
4 nhân 6 bằng 24, 24 trừ 24 bằng 0, viết 0.

1 Tính:

$$274\ 596 \begin{array}{|c} \hline 3 \\ \hline \end{array}$$

$$72\ 846 \begin{array}{|c} \hline 6 \\ \hline \end{array}$$

$$367\ 639 \begin{array}{|c} \hline 4 \\ \hline \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

$$72\ 060 : 4$$

$$230\ 855 : 5$$

$$133\ 456 : 7$$

$$249\ 018 : 6$$

3 Thực hiện phép chia rồi thử lại bằng phép nhân:

$$8\ 272 : 8$$

$$52\ 279 : 9$$

$$865\ 250 : 5$$

4 Người ta đổ đều 15 429 lít xăng vào 3 bể chứa rỗng. Hỏi sau khi đổ mỗi bể chứa có bao nhiêu lít xăng?

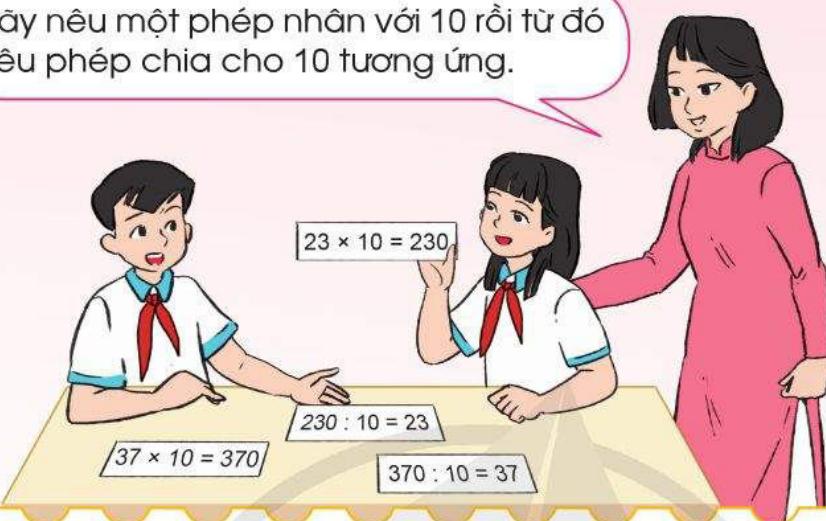

5 Người ta xếp 187 250 cái cốc vào các hộp, mỗi hộp 6 cái. Hỏi có thể xếp được nhiều nhất vào bao nhiêu hộp và còn thừa mấy cái cốc?

39. CHIA CHO 10, 100, 1 000,...

Hãy nêu một phép nhân với 10 rồi từ đó nêu phép chia cho 10 tương ứng.

- a) $230 : 10 = 23$ vì $23 \times 10 = 230$.
- b) $2\ 300 : 100 = 23$ vì $23 \times 100 = 2\ 300$.

Khi chia số tròn chục, tròn trăm, tròn nghìn,... cho 10, 100, 1 000,... ta chỉ việc bỏ bớt đi một, hai, ba,... chữ số 0 ở bên phải số đó.

1 Tính nhẩm:

a)

$$\begin{array}{l} 8\ 000 : 10 \\ 8\ 000 : 100 \\ 8\ 000 : 1\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 56\ 000 : 10 \\ 56\ 000 : 100 \\ 56\ 000 : 1\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 6\ 400 : 10 \\ 6\ 400 : 100 \\ 64\ 000 : 1\ 000 \end{array}$$

b)

$$\begin{array}{l} 130 : 10 \\ 1\ 500 : 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 2\ 300 : 100 \\ 1\ 800 : 100 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 21\ 000 : 1\ 000 \\ 203\ 000 : 1\ 000 \end{array}$$

2 Tính nhẩm (theo mẫu):

Mẫu:

$$840 : 40 = ?$$

Nhẩm: $840 : 40 = 84 : 4$
 $= 21$

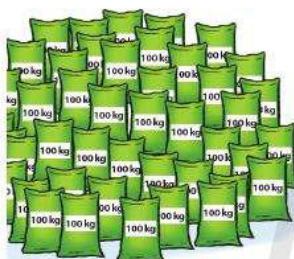
a) $350 : 50 = ?$

b) $2\,400 : 60 = ?$

$240 : 30 = ?$

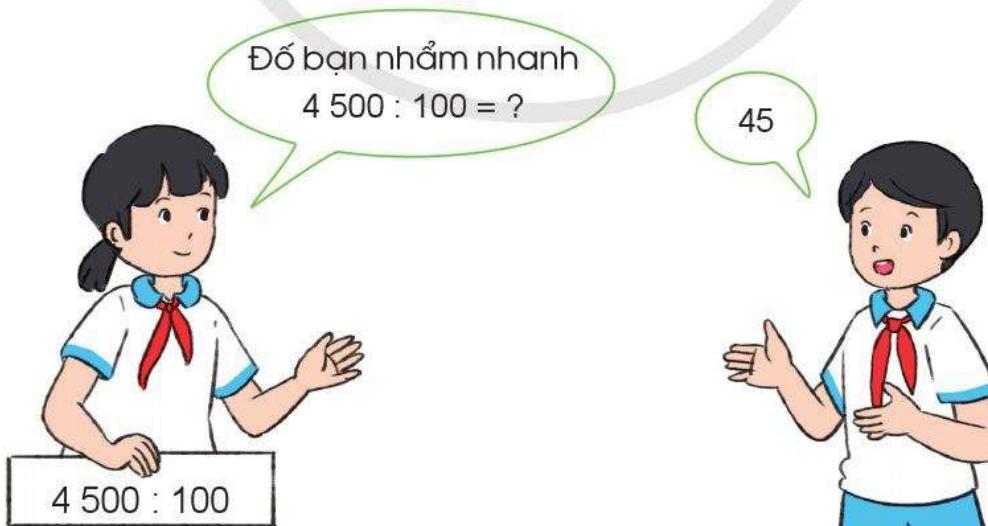
$6\,300 : 70 = ?$

- 3 Để vận chuyển hết các bao gạo, mỗi bao cân nặng 100 kg, người ta đã dùng một xe ô tô có trọng tải 25 tấn và một xe công-ten-nơ có trọng tải 60 tấn. Hỏi có thể xếp nhiều nhất bao nhiêu bao gạo lên xe ô tô, bao nhiêu bao gạo lên xe công-ten-nơ?

4 Trò chơi “Ai nhanh, ai đúng”

- a) Em viết một phép chia cho 10, 100, 1 000,... Chẳng hạn, $4\,500 : 100 = ?$
 Em đố bạn nhẩm nhanh kết quả.
 Em và bạn đổi vai cùng chơi.

- b) Nói với bạn cách nhẩm nhanh của em trong các phép chia trên.

40. CHIA CHO SỐ CÓ HAI CHỮ SỐ

Mỗi ngày một con bò ăn 19 kg cỏ. Hỏi 76 kg cỏ đủ cho mấy con bò ăn trong một ngày?

Tính $76 : 19 = ?$

76 gấp mấy lần 19?

Làm tròn 76 được 80, làm tròn 19 được 20.
Có $80 : 20 = 4$
Ta dự đoán thương là 4.

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r} 76 \mid 19 \\ 76 \mid 4 \\ \hline 0 \end{array}$$

76 chia 19 được 4, viết 4;
4 nhân 9 bằng 36, viết 6, nhớ 3;
4 nhân 1 bằng 4, thêm 3 bằng 7, viết 7;
76 trừ 76 bằng 0, viết 0.

Vậy $76 : 19 = 4$

1 Tính:

$$93 \left| \begin{array}{l} 31 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$83 \left| \begin{array}{l} 40 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$63 \left| \begin{array}{l} 28 \\ \hline \end{array} \right.$$

$$89 \left| \begin{array}{l} 29 \\ \hline \end{array} \right.$$

2 Đặt tính rồi tính:

$$84 : 21$$

$$64 : 32$$

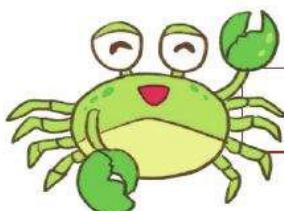
$$77 : 18$$

$$79 : 36$$

$$41 : 17$$

$$94 : 30$$

- 3** Một nhóm vận động viên leo núi, mỗi ngày đi được 13 km. Hỏi để di chuyển được quãng đường dài 39 km, các vận động viên phải đi trong bao nhiêu ngày?
- 4** Người ta đóng gói 78 cái bánh vào các hộp, mỗi hộp 16 cái bánh. Hỏi cần ít nhất bao nhiêu hộp bánh để đóng hết số bánh trên?

41. LUYỆN TẬP

1

Chọn số thích hợp trong các số 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 để xếp vào ô **?**:

$$20 \times \boxed{?} < 81$$

$$50 \times \boxed{?} < 180$$

$$40 \times \boxed{?} < 98$$

$$30 \times \boxed{?} < 96$$

$$70 \times \boxed{?} < 142$$

$$60 \times \boxed{?} < 488$$

2

a) Tính:

$$\begin{array}{r} 128 \\ \hline 32 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 104 \\ \hline 49 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 302 \\ \hline 59 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 207 \\ \hline 68 \end{array}$$

b) Đặt tính rồi tính:

$$153 : 51$$

$$259 : 63$$

$$155 : 37$$

$$164 : 82$$

$$195 : 39$$

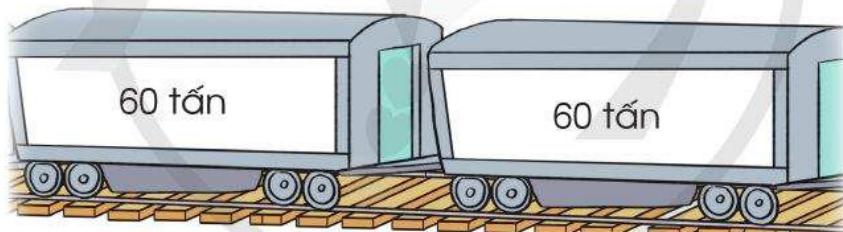
$$324 : 78$$

$$558 : 67$$

$$304 : 59$$

3

Mỗi toa tàu chở được 60 tấn hàng.

a) Cần bao nhiêu toa tàu để chở hết 480 tấn hàng?

b) Cần ít nhất bao nhiêu toa tàu để chở hết 590 tấn hàng?

4

Cuộn dây thép dài 5 m thì cân nặng 250 g. Hỏi cuộn dây thép cùng loại đó cân nặng 2 500 g thì dài bao nhiêu mét?

5

Một xưởng sản xuất thủ công mì nghệ sản xuất được 315 sản phẩm làm bằng cây lục bình trong 9 ngày. Hỏi:

- Trung bình mỗi ngày xưởng thủ công đó sản xuất được bao nhiêu sản phẩm làm bằng cây lục bình?
- Với sản lượng như trên, để sản xuất được 280 sản phẩm xưởng thủ công đó cần sản xuất trong mấy ngày?

6

Quan sát giá bán của mỗi loại hộp giấy trong hình vẽ sau:

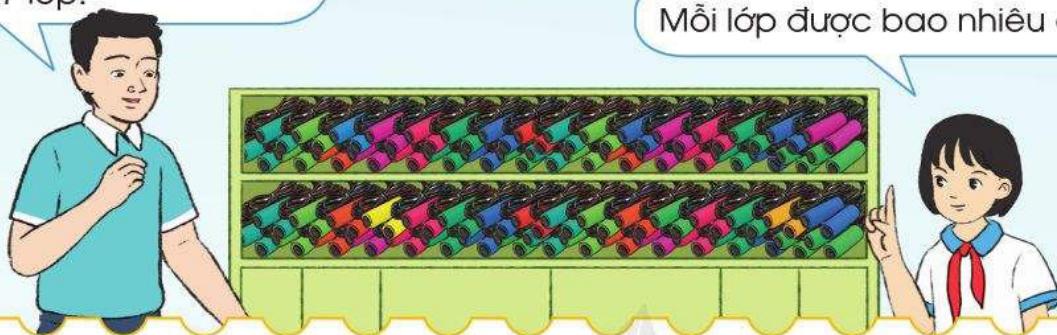
Chọn đáp án thích hợp:

Nếu cần mua 25 hộp giấy nhỏ thì nên chọn cách mua nào để số tiền phải trả là tiết kiệm nhất?

- Mua 1 hộp to, 5 hộp nhỏ.
- Mua 1 hộp to, 1 hộp vừa và 2 hộp nhỏ.
- Mua 8 hộp vừa và 1 hộp nhỏ.
- Mua 25 hộp nhỏ.

42. CHIA CHO SỐ CÓ HAI CHỮ SỐ (tiếp theo)

Nhà trường đã chuẩn bị 136 dây nhảy chia đều cho 17 lớp.

Mỗi lớp được bao nhiêu dây?

Tính $136 : 17 = ?$

Em nghĩ

Ước lượng:

Làm tròn 136 được 140

Làm tròn 17 được 20

Nhẩm: $14 : 2 = 7$

Dự đoán thương là 7

Thử lại:

$$\begin{array}{r} 136 \\ 119 \\ \hline 17 \end{array}$$

Điều chỉnh thương:

$$\begin{array}{r} 136 \\ 119 \\ \hline 8 \end{array}$$

Em trình bày

$$\begin{array}{r} 136 \\ 136 \\ \hline 0 \end{array}$$

Vậy $136 : 17 = 8$

1 a) Tính:

$$64 \overline{)12}$$

$$83 \overline{)16}$$

$$348 \overline{)52}$$

$$561 \overline{)73}$$

b) Đặt tính rồi tính:

$$138 : 23$$

$$155 : 39$$

$$184 : 46$$

$$223 : 37$$

$$104 : 16$$

$$281 : 41$$

$$314 : 54$$

$$368 : 46$$

- 2** Một bác thợ may đính khuy vào áo sơ mi nam dài tay, mỗi chiếc áo có 13 cái khuy. Bác thợ may có 104 cái khuy. Hỏi bác đính được vào bao nhiêu chiếc áo?
- 3** Tìm các tấm thẻ viết phép chia có thương lớn hơn 5.

- 4** Một trường phổ thông dân tộc bán trú tiểu học có 252 học sinh, nhà trường thành lập các nhóm tự quản giữ gìn vệ sinh môi trường, mỗi nhóm có 28 học sinh. Hỏi có tất cả bao nhiêu nhóm?

43. LUYỆN TẬP

1 Tính (theo mẫu):

Mẫu:
$$\begin{array}{r} 768 \\ \hline 64 | 64 \\ \hline 128 \\ \hline 128 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 624 \\ \hline 36 | \quad \quad \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 672 \\ \hline 12 | \quad \quad \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 943 \\ \hline 23 | \quad \quad \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4\,144 \\ \hline 37 | \quad \quad \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3\,604 \\ \hline 17 | \quad \quad \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8\,699 \\ \hline 21 | \quad \quad \end{array}$$

2 Đặt tính rồi tính:

a) $186 : 62$

b) $236 : 59$

c) $301 : 49$

d) $242 : 78$

e) $5\,781 : 47$

f) $7\,163 : 33$

g) $1\,387 : 73$

h) $1\,045 : 18$

- 3 Một trường tiểu học thuê ô tô chở 135 học sinh đi trải nghiệm thực tế. Mỗi chiếc ô tô chở được 45 học sinh. Hỏi nhà trường cần thuê bao nhiêu chiếc ô tô?

- 4 Cuộc thi Marathon quốc tế đầu tiên của Việt Nam được tổ chức tại Thành phố Hồ Chí Minh vào tháng 2 năm 1992. Năm 2021, cuộc thi thu hút khoảng 10 000 vận động viên tham gia. Biết rằng, năm 2021 có số vận động viên tham gia tăng gấp 40 lần so với năm 1992.

(Nguồn: <https://zingnews.vn>)

Hỏi năm 1992 có khoảng bao nhiêu vận động viên tham gia cuộc thi?

- 5 Kể một tình huống thực tế sử dụng phép chia cho số có hai chữ số rồi đố bạn thực hiện phép chia đó.

44. THƯƠNG CÓ CHỮ SỐ 0

Chúng ta cần chia đều 1 236 quyển sách này cho 12 trường tiểu học.

Tính $1\ 236 : 12 = ?$

Đặt tính rồi tính:

$$\begin{array}{r} 1\ 236 \\ \hline 12 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ - 12 \\ \hline 03 \\ - 00 \\ \hline 36 \\ - 36 \\ \hline 0 \end{array}$$

Vậy $1\ 236 : 12 = 103$

Chia theo thứ tự từ trái sang phải:

- 12 chia 12 được 1, viết 1;
1 nhân 2 bằng 2, viết 2;
1 nhân 1 bằng 1, viết 1;
12 trừ 12 bằng 0, viết 0.
- Hạ 3, được 3; 3 chia 12 được 0, viết 0;
0 nhân 2 bằng 0, viết 0;
0 nhân 1 bằng 0, viết 0;
3 trừ 0 bằng 3, viết 3.
- Hạ 6, được 36; 36 chia 12 được 3, viết 3;
3 nhân 2 bằng 6, viết 6;
3 nhân 1 bằng 3, viết 3;
36 trừ 36 bằng 0, viết 0.

1 **Đặt tính rồi tính:**

638 : 21

3 451 : 17

8 329 : 26

840 : 42

9 367 : 31

5 184 : 48

2 Tìm phép chia thích hợp:

$$283 : 27$$

$$870 : 29$$

$$196 : 14$$

Thương có
chữ số 0

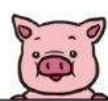
Thương không
có chữ số 0

$$4\,221 : 21$$

$$783 : 69$$

$$608 : 32$$

3 Đặt tính rồi tính:

$$3\,592 : 34$$

$$6\,226 : 58$$

$$2\,021 : 19$$

$$8\,750 : 35$$

$$5\,426 : 27$$

$$86\,129 : 43$$

- 4** Năm nay gia đình bác Minh thu hoạch được 9 690 kg cǎ thóc và ngô. Bác đóng số thóc vào 42 bao, số ngô vào 53 bao. Hỏi gia đình bác Minh thu hoạch được bao nhiêu ki-lô-gam ngô, bao nhiêu ki-lô-gam thóc? (Biết rằng khối lượng mỗi bao bằng nhau).

- 5** Trong 1 phút, tim một người khoẻ mạnh bình thường đập (co bóp) khoảng 75 lần và lượng máu được lưu chuyển qua tim là 5 250 ml. Tính số mi-li-lít máu được lưu chuyển qua tim trong mỗi lần đập của tim.

45. LUYỆN TẬP

1 Đặt tính rồi tính (theo mẫu):

Mẫu:

$$\begin{array}{r|l} 2\ 746 & 14 \\ \hline 1\ 34 & 196 \\ 086 & \\ 02 & \end{array}$$

Chia theo thứ tự từ trái sang phải:

- 27 chia 14 được 1, viết 1;
1 nhân 4 bằng 4, 7 trừ 4 bằng 3, viết 3;
1 nhân 1 bằng 1, 2 trừ 1 bằng 1, viết 1.
- Hạ 4, được 134, 134 chia 14 được 9, viết 9;
9 nhân 4 bằng 36, 44 trừ 36 được 8, viết 8, nhớ 4;
9 nhân 1 bằng 9, thêm 4 bằng 13, 13 trừ 13 được 0, viết 0.
- Hạ 6, được 86, 86 chia 14 được 6, viết 6;
6 nhân 4 bằng 24, 26 trừ 24 bằng 2, viết 2, nhớ 2;
6 nhân 1 bằng 6, thêm 2 bằng 8, 8 trừ 8 bằng 0, viết 0.

Vậy $2\ 746 : 14 = 196$ (dư 2)

$$375 : 15$$

$$492 : 82$$

$$4\ 028 : 19$$

$$6\ 496 : 32$$

$$23\ 483 : 23$$

$$69\ 037 : 51$$

2 Tìm lỗi sai trong các phép tính chia sau đây:

$$\begin{array}{r|l} 4\ 620 & 14 \\ \hline 42 & 3\ 210 \\ 14 & \\ 00 & \\ 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 12\ 345 & 67 \\ \hline 564 & 1\ 714 \\ 95 & \\ 285 & \\ 17 & \end{array}$$

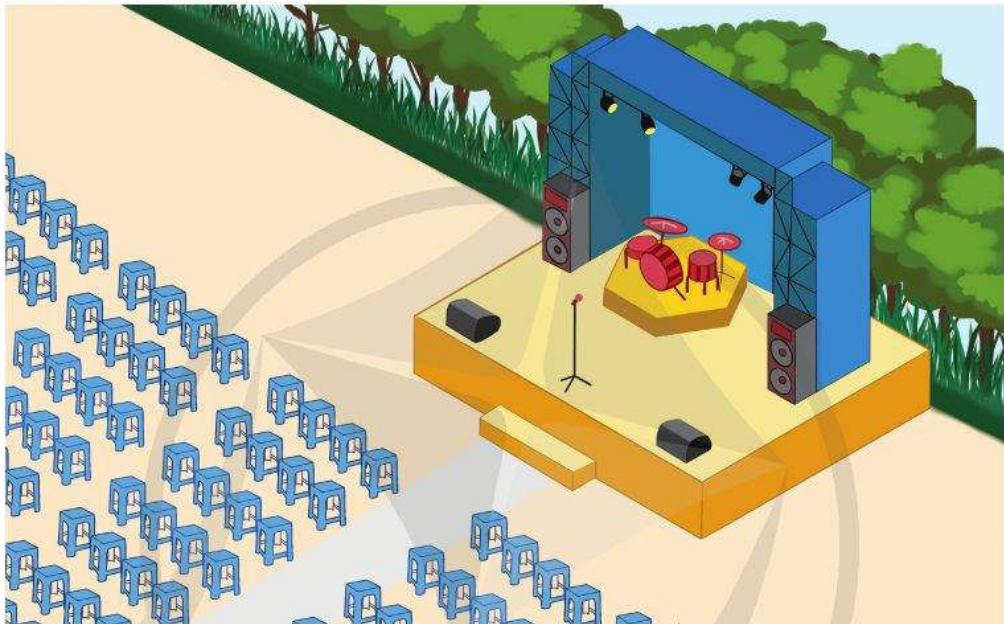

3 Tính giá trị của mỗi biểu thức sau:

$$25\ 918 + 1\ 988 : 14$$

$$601\ 759 - 8\ 760 : 24$$

4 Một sân khấu biểu diễn ngoài trời có 1 088 chỗ ngồi, được xếp đều thành 68 hàng. Hỏi mỗi hàng có bao nhiêu chỗ ngồi?

5 Một vận động viên đua xe đạp, trong 1 giờ 5 phút đi được 33 km 215 m. Hỏi trung bình mỗi phút người đó đi được bao nhiêu mét?

46. LUYỆN TẬP CHUNG

1

Quan sát thương của phép chia đầu tiên, rồi tìm kết quả của mỗi phép tính trong từng cột:

a) $56 : 2 = 28$

$560 : 20 = ?$

$560 : 2 = ?$

b) $45 : 9 = 5$

$450 : 90 = ?$

$4500 : 90 = ?$

c) $40 : 5 = 8$

$400 : 50 = ?$

$4000 : 50 = ?$

2

$\begin{matrix} > \\ < \end{matrix} ?$

$38 \times 6 ? 240$

$64 \times 8 ? 480$

$45 \times 6 ? 300$

$36 \times 9 ? 360$

$83 \times 7 ? 560$

$78 \times 5 ? 400$

3

Đặt tính rồi tính:

a) $92 : 23$

605 : 51

5 781 : 47

7 026 : 23

b) $236 : 59$

454 : 78

1 155 : 15

1 865 : 65

4

a) Thực hiện các phép tính sau rồi nêu nhận xét:

$160 : (4 \times 8)$

$160 : 4 : 8$

$96 : (3 \times 8)$

$96 : 3 : 8$

$105 : (5 \times 7)$

$105 : 5 : 7$

b) Vận dụng câu a để tính bằng cách hợp lí:

$270 : (9 \times 6)$

$420 : (7 \times 3)$

$144 : (2 \times 8)$

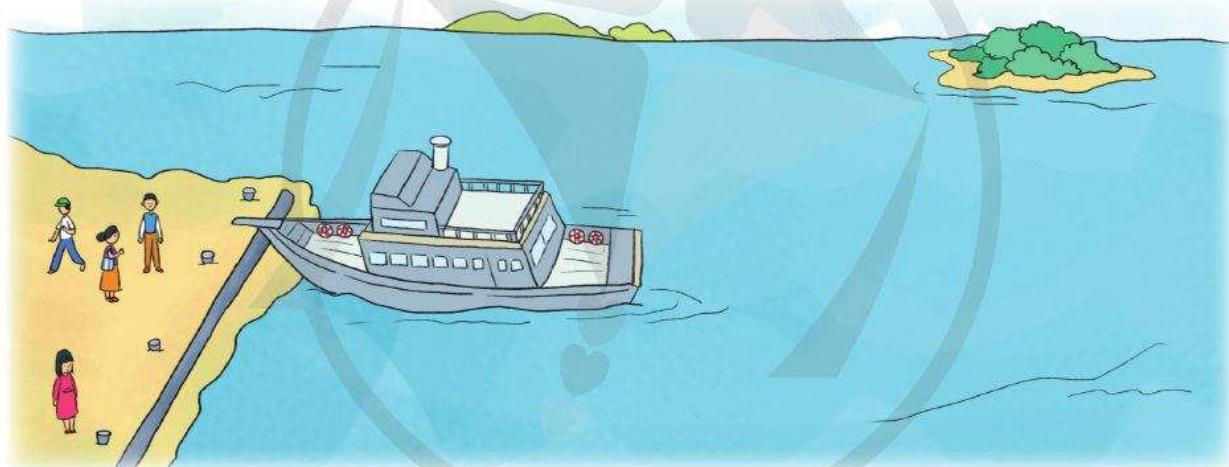
5

Trong thời gian 12 ngày, ban tổ chức cuộc thi vẽ tranh với chủ đề “Em yêu biển đảo quê hương” đã nhận được 1 308 bài dự thi gửi về từ khắp các vùng miền. Hỏi trung bình mỗi ngày ban tổ chức nhận được bao nhiêu bài dự thi?

6

Mỗi chuyến tàu ra đảo chở được 45 hành khách. Hỏi có 160 hành khách muốn ra đảo thì cần ít nhất mấy chuyến tàu?

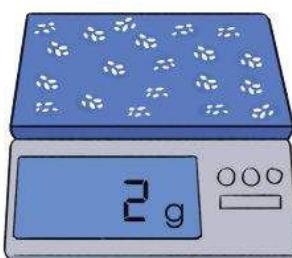

7

Biết rằng 100 hạt gạo nặng 2 g.

a) Hãy thảo luận và hoàn thành bảng sau:

Số hạt gạo	100	500	1 000	1 000 000
Cân nặng (g)	2	?	?	?

b) Tính đến năm 2022, Việt Nam có khoảng 99 triệu dân.

(Nguồn: <https://danso.org>)

Em thử tính xem nếu mỗi người tiết kiệm 1 hạt gạo thì sẽ tiết kiệm được khoảng bao nhiêu ki-lô-gam gạo.

47. ƯỚC LƯỢNG TÍNH

Chúc mừng ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11

Lớp 4A đã sưu tầm được 34 tấm thiệp vẽ hoa thuộc dược, 67 tấm thiệp vẽ hoa hồng. Hỏi lớp 4A đã sưu tầm được khoảng bao nhiêu tấm thiệp vẽ hoa thuộc dược và tấm thiệp vẽ hoa hồng?

Làm tròn từng số trước rồi hãy cộng.

Muốn ước lượng kết quả của tổng $34 + 67$, ta làm nhu sau:

- Làm tròn các số 34 và 67 đến hàng chục ta được các số 30 và 70.
- Vậy tổng $34 + 67$ có kết quả ước lượng là: $30 + 70 = 100$.

- 1 a) Làm tròn các số hạng đến hàng chục rồi ước lượng kết quả của các tổng sau: $52 + 27$, $86 + 98$, $73 + 56$.
b) Làm tròn các số hạng đến hàng trăm rồi ước lượng kết quả của các tổng sau: $472 + 326$, $623 + 401$, $359 + 703$.

- 2 Bảng sau cho biết số người đến tham quan một hội chợ trong ba ngày thứ Bảy, Chủ nhật và thứ Hai:

Ngày	Thứ Bảy	Chủ nhật	Thứ Hai
Số người	5 826	4 770	3 125

Hãy làm tròn số đến hàng nghìn rồi tính xem có khoảng bao nhiêu người đến tham quan hội chợ trong ba ngày đó.

3 Làm tròn các thừa số đến hàng chục rồi ước lượng kết quả của các tích sau (theo mẫu):

Mẫu:

a) Xét tích 27×6

• Làm tròn số 27 đến hàng chục ta được số 30.

• Vậy tích 27×6 có kết quả ước lượng là: $30 \times 6 = 180$.

b) Xét tích 62×49

• Làm tròn các số 62 và 49 đến hàng chục ta được các số 60 và 50.

• Vậy tích 62×49 có kết quả ước lượng là: $60 \times 50 = 3\,000$.

87×3

19×8

81×92

578×54

4 Ước lượng các thương (theo mẫu):

Mẫu: Xét thương $59 : 6$

Ta có $9 \times 6 = 54$, $10 \times 6 = 60$.

Vậy thương $59 : 6$ có kết quả ước lượng là 9.

a) $49 : 8$

b) $30 : 8$

c) $33 : 7$

d) $29 : 6$

e) $65 : 9$

g) $31 : 4$

5 Cô Hà có 100 000 đồng và dự định mua: kem đánh răng 29 000 đồng, dầu gội đầu 41 800 đồng, sữa tắm 37 500 đồng. Hãy làm tròn từng giá tiền đến hàng nghìn và ước lượng xem cô Hà có đủ tiền mua các mặt hàng trên không.

6 Một công ty kinh doanh xe máy trong năm ngoái bán được 23 708 chiếc. Hãy làm tròn số chiếc xe máy bán được đến hàng nghìn và ước lượng xem mỗi tháng công ty đó bán được bao nhiêu chiếc xe máy.

48. LUYỆN TẬP

1 Tính bằng cách thuận tiện:

$$47 + 6 + 24$$

$$164 + 175 + 136$$

$$20 + 27 + 3 + 30$$

$$65 + 9 + 5$$

$$921 + 898 + 2\,079$$

$$38 + 29 + 12 + 11$$

2 Câu nào đúng? Câu nào sai?

a) $(30 + 56) \times 5 = 30 \times 5 + 56 \times 5$

b) $(18 - 9) \times 3 > 18 \times 3 - 11 \times 3$

c) $(19 + 4) \times 7 < 19 \times 7 + 4 \times 7$

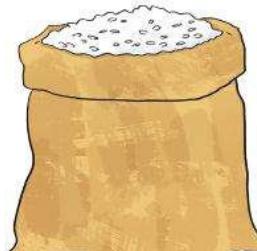
d) $(23 - 7) \times 15 = 23 \times 15 - 5 \times 15$

3 Học sinh khối Ba và khối Bốn xếp thành các hàng, mỗi hàng 11 bạn. Học sinh khối Ba xếp được 19 hàng, học sinh khối Bốn xếp được 16 hàng. Hỏi cả hai khối lớp có tất cả bao nhiêu bạn?

4 Bác Khánh đi chợ mua 11 kg khoai, giá 18 000 đồng một ki-lô-gam và mua 25 kg gạo, giá 11 000 đồng một ki-lô-gam.

a) Em hãy tính nhẩm rồi cho biết số tiền mua khoai nhiều hơn hay số tiền mua gạo nhiều hơn.

b) Em hãy tính xem bác Khánh mua khoai và mua gạo hết tất cả bao nhiêu tiền.

5

Trong tuần lễ đọc sách, hai bạn An và Bình đều đọc hết mỗi người một cuốn sách. Hai bạn ước tính được số dòng của mỗi cuốn sách đã đọc như bảng dưới đây và tìm ra ai là người đọc nhiều hơn.

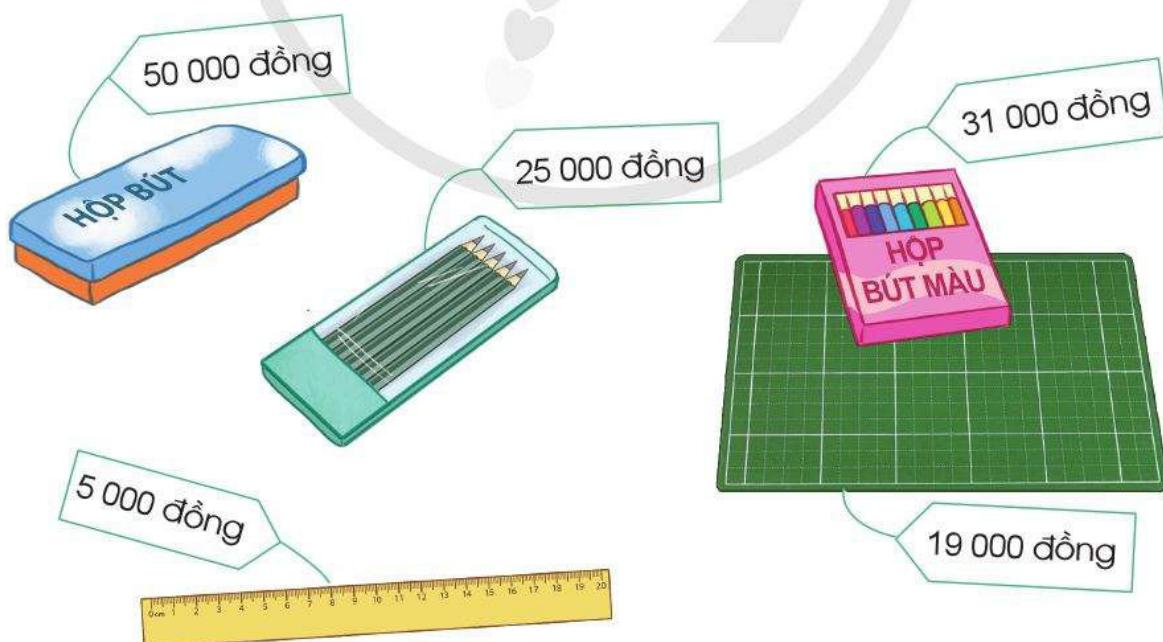
Sách của bạn	Số trang	Số dòng mỗi trang
Bình	336	21
An	252	37

Em hãy ước tính tổng số dòng trong mỗi cuốn sách của từng bạn.

6

Hương đã mua 3 món đồ trong các mặt hàng dưới đây. Hương đưa cho người thu tiền 100 000 đồng và nhận 25 000 đồng tiền trả lại. Theo em, Hương đã mua 3 món đồ nào?

49. BIỂU THỨC CÓ CHÚA CHỮ

Ví dụ 1: An mua 3 chiếc bánh, Hoa đang suy nghĩ xem mua mấy chiếc bánh. Ta dùng chữ a để chỉ số chiếc bánh mà Hoa mua. Biểu thức $3 + a$ biểu thị số chiếc bánh cả hai bạn mua.

$3 + a$ là biểu thức chứa một chữ.

- Nếu $a = 1$ thì $3 + a = 3 + 1 = 4$, 4 là một giá trị của biểu thức $3 + a$ với $a = 1$.
- Nếu $a = 2$ thì $3 + a = 3 + 2 = 5$, 5 là một giá trị của biểu thức $3 + a$ với $a = 2$.
- Nếu $a = 3$ thì $3 + a = 3 + 3 = 6$, 6 là một giá trị của biểu thức $3 + a$ với $a = 3$.

Mỗi lần thay chữ a bằng số, ta tính được một giá trị của biểu thức $3 + a$.

Ví dụ 2: An mua một số chiếc bánh, Hoa mua một số chiếc bánh. Ta dùng chữ a để chỉ số chiếc bánh An mua, dùng chữ b để chỉ số chiếc bánh Hoa mua.

Biểu thức $a + b$ biểu thị số chiếc bánh cả hai bạn mua.

$a + b$ là biểu thức có chứa hai chữ.

- Nếu $a = 5$ và $b = 3$ thì $a + b = 5 + 3 = 8$; ta nói giá trị của biểu thức $a + b$ với $a = 5$ và $b = 3$ là 8.
- Nếu $a = 4$ và $b = 0$ thì $a + b = 4 + 0 = 4$; ta nói giá trị của biểu thức $a + b$ với $a = 4$ và $b = 0$ là 4.

Mỗi lần thay chữ bằng số, ta tính được một giá trị của biểu thức $a + b$.

Ví dụ 3: An mua một số chiếc bánh, Hoa mua một số chiếc bánh, Quỳnh mua một số chiếc bánh.

Ta dùng chữ a để chỉ số chiếc bánh An mua, dùng chữ b để chỉ số chiếc bánh Hoa mua, dùng chữ c để chỉ số chiếc bánh Quỳnh mua.

Biểu thức $a + b + c$ biểu thị số chiếc bánh cả ba bạn mua.

$a + b + c$ là biểu thức có chứa ba chữ.

- Nếu $a = 3$, $b = 2$ và $c = 4$ thì $a + b + c = 3 + 2 + 4 = 9$; ta nói *giá trị của biểu thức $a + b + c$ với $a = 3$, $b = 2$ và $c = 4$ là 9*.
- Nếu $a = 4$, $b = 0$ và $c = 2$ thì $a + b + c = 4 + 0 + 2 = 6$; ta nói *giá trị của biểu thức $a + b + c$ với $a = 4$, $b = 0$ và $c = 2$ là 6*.

Mỗi lần thay chữ bằng số, ta tính được một giá trị của biểu thức $a + b + c$.

1

Số

a) Giá trị của biểu thức $a \times 6$ với $a = 3$ là ?

b) Giá trị của biểu thức $a + b$ với $a = 4$ và $b = 2$ là ?

c) Giá trị của biểu thức $b + a$ với $a = 4$ và $b = 2$ là ?

d) Giá trị của biểu thức $a - b$ với $a = 8$ và $b = 5$ là ?

e) Giá trị của biểu thức $m \times n$ với $m = 5$ và $n = 9$ là ?

2

Tính giá trị của biểu thức $m + n - p$, với:

a) $m = 5$, $n = 7$, $p = 8$;

b) $m = 10$, $n = 13$, $p = 20$.

3

Số ?

a	b	c	$a + b + c$	$a - b + c$	$a + b \times c$	$(a + b) : c$
6	3	3	?	?	?	?
10	2	6	?	?	?	?
30	5	7	?	?	?	?

4 Tính:

- a) $a + b \times c$ với $a = 3, b = 5, c = 7$;
 b) $a - b : c$ với $a = 40, b = 60, c = 6$;
 c) $a \times b : c$ với $a = 18, b = 6, c = 3$.

5 a) Đọc và giải thích cho bạn:

Một hình chữ nhật có chiều dài là a ,
 chiều rộng là b .

Gọi P là chu vi của hình chữ nhật,
 S là diện tích của hình chữ nhật.

Ta có:

- Công thức tính chu vi hình chữ nhật là:

$$P = (a + b) \times 2$$

- Công thức tính diện tích hình chữ nhật là:

$$S = a \times b$$

a, b cùng một đơn vị đo.

Ví dụ: Hình chữ nhật có chiều dài $a = 10$ cm, chiều rộng $b = 5$ cm thì có:

+ Chu vi là: $P = (10 + 5) \times 2 = 30$ (cm);

+ Diện tích là: $S = 10 \times 5 = 50$ (cm^2).

b) Áp dụng công thức trên để tính chu vi hình chữ nhật, biết:

- $a = 13$ cm, $b = 12$ cm;

- $a = 35$ km, $b = 15$ km.

c) Áp dụng công thức trên để tính diện tích hình chữ nhật, biết:

- $a = 60$ cm, $b = 30$ cm;

- $a = 42$ cm, $b = 21$ cm.

6 Em hãy nêu một biểu thức có chứa ba chữ rồi đố bạn tính giá trị
 biểu thức đó khi thay các chữ bằng những số khác nhau. Em kiểm
 tra xem bạn tính đúng không.

7 Em hãy đo chiều dài và chiều rộng rồi tính chu vi của bìa sách Toán,
 bảng con,...

50. EM ÔN LẠI NHỮNG GÌ ĐÃ HỌC

1 Nói cho bạn nghe những điều em học được trong chủ đề:

Tôi biết cách tìm số trung bình cộng.

Tôi đã thực hiện được nhân, chia số có nhiều chữ số với số có hai chữ số.

Tôi biết vận dụng tính chất các phép tính để tính nhanh.

...

2 Đặt tính rồi tính:

$$3\ 876\ 890 + 815\ 066$$

$$7\ 078\ 738 - 5\ 009\ 077$$

$$30\ 427 \times 4$$

$$45\ 904 : 5$$

$$4\ 935 \times 32$$

$$31\ 628 : 48$$

3 Tính bằng cách thuận tiện:

$$5 \times 74 \times 2$$

$$4 \times 196 \times 5$$

$$(50 + 25) \times 4$$

$$125 \times (80 + 8)$$

4 Quan sát thực đơn sau:

	Phở bò	Phở gà	Bún ốc	Bún cá
Thực đơn				
Giá bán (đồng)	40 000	35 000	30 000	35 000

Một đoàn khách 6 người đã ăn 3 bát phở gà, 1 bát phở bò, 1 bát bún ốc và 1 bát bún cá. Hỏi:

a) Đoàn khách đó phải trả tất cả bao nhiêu tiền?

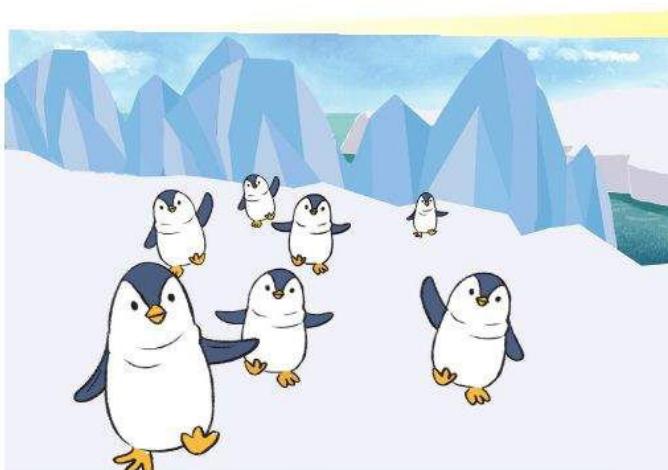
b) Trung bình mỗi người của đoàn khách đó phải trả bao nhiêu tiền?

- 5** Hai anh em tiết kiệm được 1 600 000 đồng. Biết rằng số tiền mà anh tiết kiệm được nhiều hơn em 300 000 đồng. Hỏi số tiền tiết kiệm của mỗi người là bao nhiêu?
- 6** Một tòa nhà chung cư có 98 gia đình đang sinh sống. Tất cả các gia đình này đều tham gia phong trào tiết kiệm điện bằng cách tắt đèn ban ngày, rút phích cắm khi không sử dụng. Biết số tiền điện tiết kiệm được của mỗi hộ gia đình trung bình trong một ngày như sau:

Hành động		
Tắt đèn vào ban ngày		Rút phích cắm khi không sử dụng
Số tiền một hộ gia đình tiết kiệm được (đồng)	3 500	2 000

Hãy tính số tiền điện trung bình mà cả chung cư đó có thể tiết kiệm được trong một tháng (30 ngày).

- 7** Để có 1 giây phim hoạt hình người ta cần vẽ 24 hình. Hãy tính số hình tương ứng với các bộ phim hoạt hình dài 10 giây, 15 giây, 30 giây, 1 phút.

HỌC VUI
VUI HỌC

51. EM VUI HỌC TOÁN

- 1 **Dự án nhỏ:** Hãy cùng gia đình bạn Lam lập kế hoạch đi du lịch.

Lập kế hoạch

Nội dung: Tìm hiểu thông tin, thiết kế hành trình, tính toán chi phí đi lại, ăn ở, tham quan,...

Cách làm: Truy cập Internet, đọc báo và tạp chí, xem bản đồ,...

Chuẩn bị: Thiết bị truy cập Internet, bản đồ,...

Tìm hiểu thực tế

Kiểm tra đường đi đến vịnh Hạ Long và đến các điểm tham quan.

Tìm hiểu giá thuê phòng trên các trang trực tuyến.

Tìm hiểu giá vé vào các địa điểm tham quan và chi phí cho các bữa ăn: sáng, trưa, tối.

Báo cáo kết quả

- Mỗi nhóm thuyết trình về những thông tin thu thập được:

 <p>Có 3 con đường có thể đi: Hành trình 1: Hà Nội – Hải Dương – Hạ Long, dài khoảng 170 km. Hành trình 2: Hà Nội – Hải Dương – Hải Phòng – Hạ Long, dài khoảng 163 km. Hành trình 3: Hà Nội – Bắc Ninh – Hạ Long, dài khoảng 155 km.</p>	 <p>Tôi tìm được một số khách sạn có giá phòng như sau:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Tên khách sạn</th> <th colspan="3">Giá tiền (đồng)</th> </tr> <tr> <th>Phòng đôi</th> <th>Phòng 3</th> <th>Phòng gia đình</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>550 000</td> <td>650 000</td> <td>800 000</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </tbody> </table>	Tên khách sạn	Giá tiền (đồng)			Phòng đôi	Phòng 3	Phòng gia đình	A	550 000	650 000	800 000	B	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Tên khách sạn	Giá tiền (đồng)																			
	Phòng đôi	Phòng 3	Phòng gia đình																	
A	550 000	650 000	800 000																	
B	.....	.....	.....																	
.....	.....	.....	.....																	
 <p>Tôi đã tìm hiểu giá vé: Khu vui chơi quốc tế Tuần Châu: 350 000 đồng Tham quan vịnh trong ngày: 145 000 đồng ...</p>	 <p>Tiền ăn mỗi ngày khoảng 200 000 đồng mỗi người. Ăn sáng: 40 000 đồng Ăn trưa: 80 000 đồng Ăn tối: 80 000 đồng</p>																			

- Lựa chọn, tính toán chi phí dự kiến dựa trên thông tin thu thập được:

Bảng chi phí dự kiến cho chuyến du lịch Hạ Long trong 3 ngày

Nội dung	Đi lại	Chỗ nghỉ	Ăn uống	Vé tham quan	Phí cầu đường	Chi phí khác	Tổng
Số tiền	?	?	?	?	?	?	?

Suy ngẫm, trao đổi

Để có một kế hoạch hợp lí và khả thi cho chuyến du lịch cần tìm hiểu kĩ các thông tin liên quan.

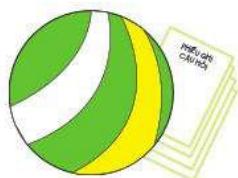
Tra cứu thông tin trên các trang web uy tín.

Đặt phòng trực tuyến có thể tiết kiệm chi phí hơn.

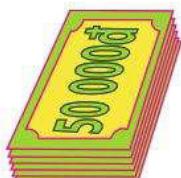

2 Trò chơi “Đổi quà”

Chuẩn bị:

Bóng nhựa
và các phiếu ghi
câu hỏi

Đồng tiền giả định

Hộp quà
(ghi giá trị tiền)

Cách chơi:

Chuyền bóng theo nhạc.

Khi nhạc dừng thì người có bóng
mở tờ phiếu, đọc và trả lời câu hỏi.

Nếu trả lời đúng, người chơi được nhận 50 000 đồng.
Nếu trả lời sai, người chơi không được nhận tiền.

Thực hiện nhiều lần cho đến hết
thời gian. Đếm tổng số tiền có được.

Đổi tiền lấy phần quà bí ẩn thích hợp
với giá tiền ghi trên hộp.

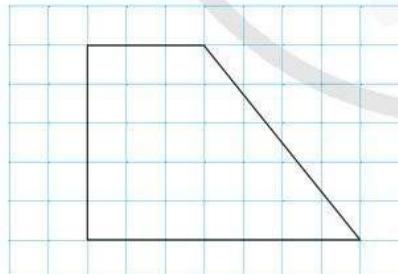
52. ÔN TẬP CHUNG

1

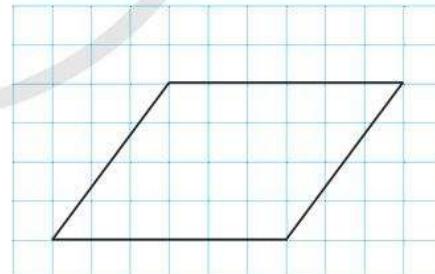
Chọn đáp án đúng.

- a) Số sáu mươi tám nghìn ba trăm linh sáu viết là:
A. 60 836.   B. 608 306.   C. 6 836.   D. 68 306.
- b) Số gồm 9 triệu, 2 chục nghìn, 3 nghìn, 8 trăm và 7 đơn vị là:
A. 9 238 007.   B. 9 020 387.   C. 9 203 807.   D. 9 023 807.
- c) Số lớn nhất trong các số 589 021, 589 201, 598 021, 589 102 là:
A. 589 021.   B. 589 201.   C. 598 021.   D. 589 102.
- d) Số 547 819 làm tròn đến hàng trăm nghìn là:
A. 547 820.   B. 548 000.   C. 550 000.   D. 500 000.
- e) Năm 1903, người ta công bố phát minh ra máy bay. Hỏi máy bay được phát minh vào thế kỉ nào?
A. XIX.   B. XX.   C. IXX.   D. XXI.
- g) Một xe tải chở 1 tấn 6 tạ gạo. Xe tải đó đã chở số ki-lô-gam gạo là:
A. 160 kg.   B. 16 000 kg.   C. 1 600 kg.   D. 160 000 kg.
- h) Hình nào dưới đây có 2 góc nhọn, 2 góc tù và 2 cặp cạnh đối diện song song?

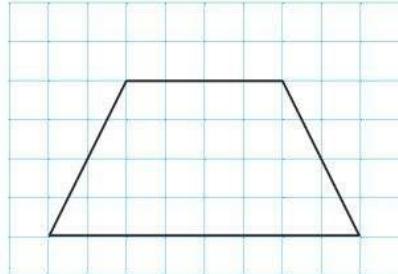
A.

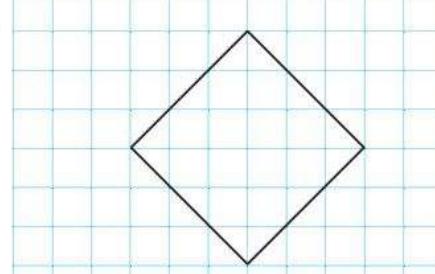
B.

C.

D.

- i) Lớp học bơi của Lan Anh có tất cả 38 bạn, biết rằng số bạn nam nhiều hơn số bạn nữ 6 bạn. Số bạn nữ trong lớp học bơi là:
- A. 32 bạn.   B. 44 bạn.   C. 22 bạn.   D. 16 bạn.
- k) Bốn bạn Hùng, Bách, Dũng, Nam lần lượt có cân nặng là: 32 kg, 38 kg, 36 kg và 34 kg. Trung bình mỗi bạn cân nặng số ki-lô-gam là:
- A. 34 kg.   B. 35 kg.   C. 36 kg.   D. 38 kg.

2 Đặt tính rồi tính:

a) $378\ 021 + 19\ 688$

b) $85\ 724 - 7\ 361$

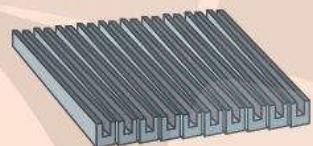
c) $12\ 406 \times 31$

d) $7\ 925 : 72$

3 Đọc các thông tin sau:

Cần 2 000 tấn nước để sản xuất 1 tấn nhựa.

Cần 20 tấn nước để sản xuất 1 tấn thép.

Cần 40 tấn nước để sản xuất 1 tấn giấy.

(Nguồn: <https://www.activeau.fr>)

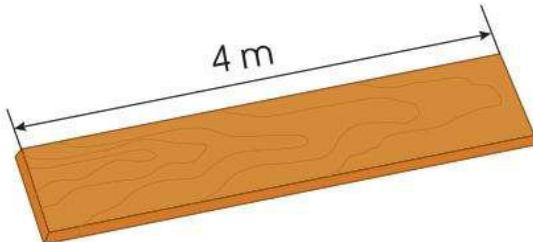
Trả lời các câu hỏi:

- a) Để sản xuất 12 tấn nhựa cần bao nhiêu tấn nước?
- b) Để sản xuất 20 tấn thép cần bao nhiêu tấn nước?
- c) Để sản xuất 5 tấn giấy cần bao nhiêu tấn nước?

4 Để nấu một bát cơm bạn Lâm cần khoảng 75 g gạo. Nếu mỗi ngày bạn Lâm ăn 4 bát cơm như thế thì 30 ngày bạn Lâm ăn hết khoảng bao nhiêu ki-lô-gam gạo?

- 5** Người ta cắt tấm gỗ sau ra thành 20 đoạn bằng nhau. Hỏi mỗi đoạn dài bao nhiêu xăng-ti-mét (mạch cưa không đáng kể)?

- 6** a) Anh Hồng đóng số hành tím thu hoạch được vào các túi, mỗi túi 5 kg thì được 132 túi. Hỏi nếu anh Hồng đóng số hành tím đó vào các túi, mỗi túi 3 kg thì được bao nhiêu túi?
b) 5 kg hành tím bán với giá 195 000 đồng. Hỏi với cùng giá đó thì 3 kg hành tím có giá bao nhiêu tiền?

- 7** Linh nhìn thấy dòng chữ trong thang máy “Số người tối đa: 12 người. Cân nặng tối đa: 900 kg”. Theo em, nếu thang máy đã chở tối đa cân nặng và có 12 người trong thang máy thì cân nặng trung bình của mỗi người là bao nhiêu ki-lô-gam?

BẢNG TRA CỨU TỪ NGỮ

Từ ngữ	Trang	Từ ngữ	Trang
B		L	
bài toán liên quan đến rút về đơn vị	41	làm tròn số đến hàng trăm nghìn	26
biểu thức có chứa chữ	108	N	
C		nhân với 10, 100, 1 000,...	84
các số có nhiều chữ số	17, 19	nhân với số có hai chữ số	78
các số trong phạm vi 1 000 000	12, 14	nhân với số có một chữ số	76
các tính chất của phép cộng	67	S	
các tính chất của phép nhân	81	so sánh các số có nhiều chữ số	23
chia cho 10, 100, 1 000,...	89	số tự nhiên	31
chia cho số có hai chữ số	91	T	
chia cho số có một chữ số	87	tạ	35
chục triệu	17	tấn	35
D		thế kỉ	39
dãy số tự nhiên	31	thương có chữ số 0	98
Đ		tỉ	17
độ ($^{\circ}$)	46	tìm hai số khi biết tổng và hiệu của hai số đó	72
đơn vị đo góc	46	tìm số trung bình cộng	69
G		trăm triệu	17
giây	37	triệu	17
góc bẹt	44	U	
góc nhọn	44	ước lượng tính	104
góc tù	44	V	
H		vẽ hai đường thẳng song song	54
hai đường thẳng song song	54	vẽ hai đường thẳng vuông góc	50
hai đường thẳng vuông góc	50	Y	
hệ thập phân	33	yến	35

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

Địa chỉ: Tầng 6, Tòa nhà số 128 đường Xuân Thuỷ, quận Cầu Giấy, TP. Hà Nội

Điện thoại: 024.37547735

Email: nxb@hnue.edu.vn | **Website:** www.nxbdhsp.edu.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc – Tổng biên tập: NGUYỄN BÁ CƯỜNG

Chịu trách nhiệm tổ chức bản thảo và bản quyền nội dung:

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ XUẤT BẢN – THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM

Chủ tịch Hội đồng Quản trị: NGÙT NGÔ TRẦN ÁI

Tổng Giám đốc: VŨ BÁ KHÁNH

Biên tập:

LÊ HUY ĐAN

Thiết kế sách và minh họa:

TRẦN THỊ THU AN – LƯU CHÍ ĐỒNG

Trình bày bìa:

TRẦN TIỂU LÂM

Sửa bản in:

NGUYỄN THỊ THẢO HOA – ĐOÀN THỊ LINH

Trong sách có sử dụng tư liệu, hình ảnh của một số tác giả. Trân trọng cảm ơn.

TOÁN 4 - TẬP MỘT

Mã số: .....

ISBN: 978-604-54-.....

In ..... cuốn, khổ 19 x 26,5 cm, tại .....

Địa chỉ: .....

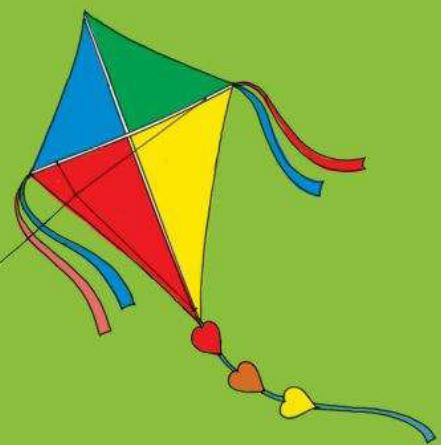
Cơ sở in: .....

Số xác nhận đăng ký xuất bản: .....-...../CXBIPH/.....-...../ĐHSP

Quyết định xuất bản số: ...../QĐ-NXBĐHSP ngày ...../.....

In xong và nộp lưu chiểu ..... năm .....

Mang cuộc sống vào bài học Đưa bài học vào cuộc sống

Toán 4 là cuốn sách giáo khoa dành cho học sinh lớp 4 được biên soạn theo *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*.

Sách được biên soạn đáp ứng yêu cầu phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Các hoạt động học tập được tổ chức theo tiến trình từ dễ đến khó, hướng đến việc khám phá, phát hiện, thực hành, vận dụng giải quyết vấn đề trong thực tiễn, phù hợp với trình độ nhận thức của học sinh. Sách được trình bày hấp dẫn, khơi gợi sự tò mò, kích thích hứng thú, tạo dựng niềm tin trong học tập môn Toán ở học sinh.

Sách là sản phẩm tâm huyết của tập thể tác giả – những nhà giáo, nhà khoa học giàu kinh nghiệm trong giáo dục tiểu học.

- Quét mã QR hoặc dùng trình duyệt web để truy cập website bộ sách Cánh Diều: www.hoc10.com
- Vào mục Hướng dẫn (www.hoc10.com/huong-dan) để kiểm tra sách giả và xem hướng dẫn kích hoạt sử dụng học liệu điện tử.

SỬ DỤNG
TEM CHỐNG GIẢ

SÁCH KHÔNG BÁN